

ANÀLISI DIALECTOLÒGICA D'UNS PARLARS DEL SOLSONÈS

Júlia Sala Prat

2n de batxillerat A, curs 2014-2015

Àmbit: Llengües

Departament: Llengua Catalana i Literatura

Tutor: Eugeni Barniol Estany

Institut Francesc Ribalta

Solsona, 17 d'octubre de 2014

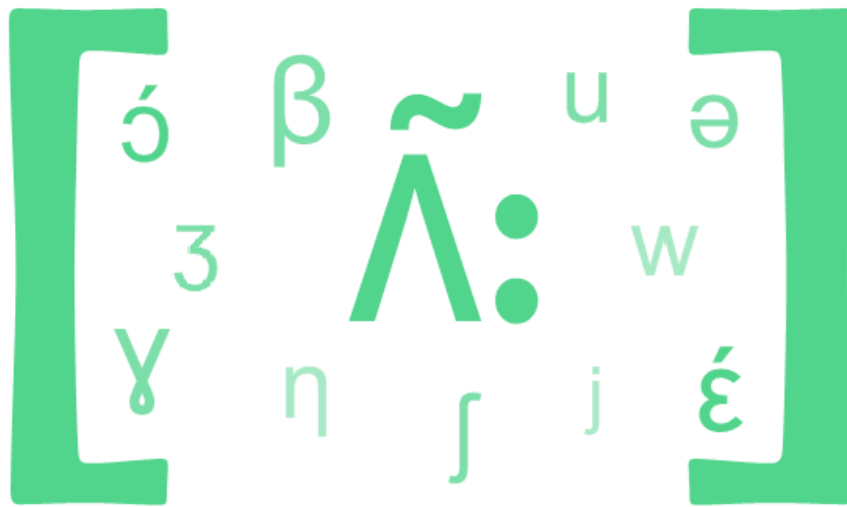
ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	3
1.1. MOTIVACIÓ	4
1.2. OBJECTIUS I HIPÒTESIS	6
1.3. METODOLOGIA	8
1.3.1. Teoria	8
1.3.2. Entrevistes	8
1.3.3. Anàlisi	10
2. TEORIA I PROCEDIMENT	11
2.1. CARACTERÍSTIQUES DIALECTALS DEL CATALÀ	12
2.2. ZONA GEOGRÀFICA	13
2.3. EL SOLSONÈS: UNA EXCEPCIÓ	14
2.4. ELABORACIÓ DE LES ENTREVISTES	15
2.4.1. Llistat de paraules, mètodes d'enquesta i pauta per al registre	15
2.4.2. Qüestionari per a la conversa	17
2.4.3. Els informadors	17
2.4.4. L'enquestador	17
2.4.5. Entrevistes i transcripcions	18
3. SINOPSI DE RESULTATS	20
3.1. ISOGLOSSES	22
3.2. GRÀFICS	33
3.2.1. Apartats	34
3.2.2. Municipis	36
3.2.3. Gràfics globals	38
3.2.4. Altres tipus de gràfics	39
4. CONCLUSIONS	43
5. FONTS D'INFORMACIÓ	50
6. AGRAÏMENTS	54

ANNEX

DVDs amb les gravacions de les entrevistes

DVD amb el treball

1. INTRODUCCIÓ

Motivació

Objectius i hipòtesis

Metodologia

“Benu, amb el ruc anàvam que no sé contás horas hi estava que el tancàvum allà vora el purtal, que allà abans hi havia un astabla (...) el carragàvum i vinga cap aquí. Marxàvam de fosc i turnàvam fosc, això sí.”

1. INTRODUCCIÓ

1.1. MOTIVACIÓ

Durant l'estiu del 2013, ja començava a pensar en el treball de recerca, però no tenia res en ment. Des de petita que sempre m'ha agradat molt sentir com parla la gent de les Illes Balears, de Lleida, de Girona, de València, del País Basc, d'Andalusia... Era un tema que m'atreia i vaig començar per aquí.

Sabia perfectament que no podia fer un treball de recerca de les diferents maneres de parlar de tot Catalunya, m'hagués agradat molt fer-lo, però era molt complex i molt llarg, a més de costós.

Els motius pels quals em vaig centrar en el Solsonès van venir determinats per la meva motivació personal i per logística:

1. Havia d'acotar la zona geogràfica del treball per fer possible la recollida d'informació.

2. Sempre he tingut una certa curiositat en la forma de parlar de la meua família paterna. La meua àvia, nascuda a Navès, utilitzava expressions i frases poc usuals i característiques lingüístiques pròpies de la seva zona i, segons m'explicaven, completament diferents de l'avi, que va néixer a Lladurs. Els seus fills van adoptar un parlar atípic, una mescla de tots dos que sempre m'ha cridat l'atenció. Vaig començar a fer una llista de paraules i expressions que no havia sentit a dir mai i que ells usaven força sovint. Així em vaig engrescar en el lèxic.

3. Parlant amb diferents persones i cercant informació per Internet, vaig veure alguns mapes que separaven el subdialecte nord-occidental (de la zona de Lleida) del subdialecte central (de la zona de Barcelona) i que, justament, la línia travessava el Solsonès de forma molt imprecisa.

En un treball de la UOC¹, vaig poder llegir:

“Podem dir que la divisió lingüística entre central i nord-occidental segueix la divisió comarcal, amb una única excepció, el Solsonès, tallat de nord a sud pel feix

¹ VENEY, Joan i MASSANELL, Mar: *Dialectes orientals. Català central, rossellonès, balear i alguerès*. Universitat Oberta de Catalunya.

d'isoglosses², que segueix la partició de les conques fluvials del Cardener i del Segre”

La meua comarca és una excepció en l'àmbit lingüístic. Podria jo acotar aquesta isoglossa d'una forma més precisa?

4. Buscant “dialectes del català” a Internet, vaig trobar una web amb un quadre de divisió dialectal del català-valencià on incloïa el xipella³ i el salat de Tàrbena i Vall de Gallinera com a dialectes de transició entre blocs i dins del xipella hi havia el solsoní⁴. Podria comprovar si al Solsonès es parlava xipella?

Tots aquests van ser els motius pels quals vaig començar a imaginar-me el meu treball d'una forma més visual i més complexa. No sabia quina estructura acabaria tenint, però la idea general començava a tenir una forma més aproximada.

² Isoglossa: línia imaginària que assenyala el límit entre la presència i l'absència d'un tret lingüístic determinat i que pot contribuir a delimitar dues àrees dialectals. Font: DIEC2.

³ Variant de la parla del català oriental i el català nord-occidental que es caracteritza pel pas a “i” de la “e” àtona final.

⁴ Vegeu annex, pàgina 3.

1.2. OBJECTIUS I HIPÒTESIS

L'objectiu principal d'aquest treball és aprofundir al màxim en la mesura de les meves possibilitats, en l'anàlisi dialectològica d'uns parlars específics del Solsonès. Per arribar a aquest objectiu general, caldrà treballar a partir de diferents paràmetres:

- un feix d'isoglosses entre el català nord-occidental i el central, així es podrà comparar amb altres mapes i comprovar si han estat precisos a l'hora de fer la línia que travessa el Solsonès
- l'anàlisi de les parles d'uns habitants del Solsonès, per tal d'incloure cada municipi en algun dels dialectes
- el grau de similitud en la parla de diferents persones de la comarca
- la cerca d'algunes particularitats en aquests parlars, com pot ser la presència del parlar xipella al Solsonès

Per poder acomplir aquests paràmetres es prenen com a punt de partida dues hipòtesis que en la conclusió final han de ser confirmades, refutades o esmenades. Per a fer la primera hipòtesi serà important basar-se en un mapa on es representi una isoglossa entre el català nord-occidental i el català central, per així poder-la comparar amb el feix d'isoglosses que recerqui a la comarca del Solsonès.

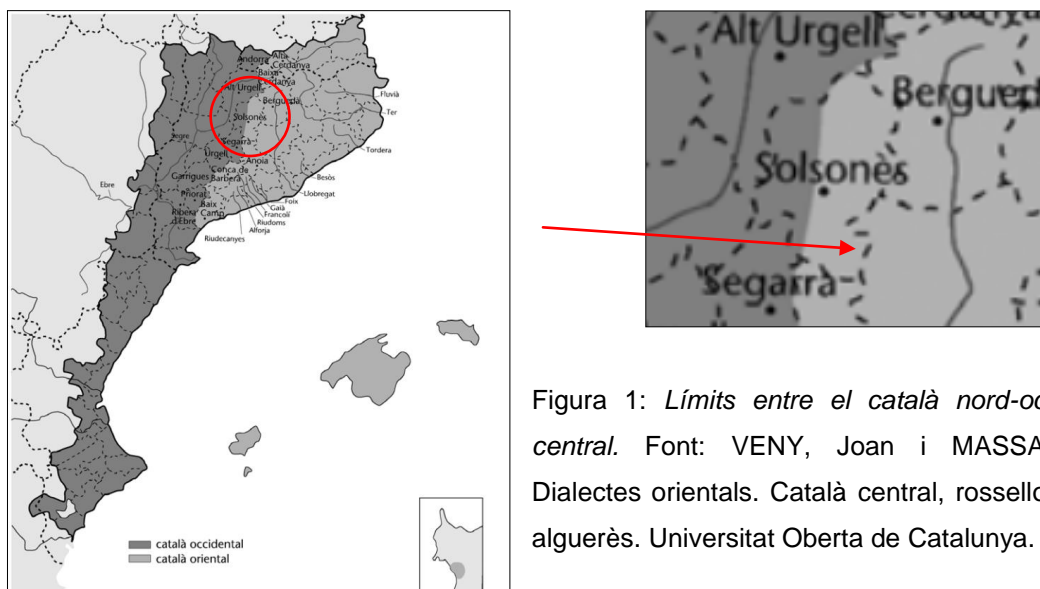

Figura 1: Límits entre el català nord-occidental i el central. Font: VENY, Joan i MASSANELL, Mar: Dialectes orientals. Català central, rossellonès, balear i alguerès. Universitat Oberta de Catalunya.

A partir d'aquest mapa es pot formular la hipòtesi següent:

“La partició que es representa en el mapa dels dialectes geogràfics catalans defineix amb poca resolució la comarca del Solsonès i, per tant, no pot ser equivalent al feix d'isoglosses que pretenc descobrir en aquest treball de recerca.”

Podem fer una segona hipòtesi referent al grau de similitud entre municipis que seria:

“La semblança en el parlar entre municipis distants del Solsonès és baixa.”

1.3. METODOLOGIA

En aquest treball s'utilitzarà bàsicament el paquet ofimàtic Microsoft Office i tota la redacció d'aquest estarà realitzada mitjançant Microsoft Office Word.

La metodologia serà diferent segons la part del treball que s'estigui realitzant.

1.3.1. Teoria

Una bona part de la informació teòrica utilitzada correspon a uns estudis de batxillerat i universitaris evidentment posteriors al curs en què he iniciat aquest treball de recerca. L'esforç per a dominar-la ha estat considerable.

1.3.2. Entrevistes

La metodologia en les entrevistes consta de diferents parts:

Característiques: en la part del recull d'informació, es faran entrevistes a persones amb unes característiques estipulades des d'un principi per assegurar-se que conserven el parlar antic de la zona i que no estan influenciades per factors externs. Per ordre d'importància les condicions són les següents:

- majors de 65 anys, com més edat millor
- que hagin nascut i viscut en un mateix municipi
- si es possible, que els dos pares siguin del mateix municipi que l'entrevistat; si no és possible, que ho compleixi un, preferiblement la mare, ja que aporta una major influència a la criatura
- que hagin anat poc temps a l'escola per tal que la lectura i l'escriptura no els influeixi en la parla
- que hagin viatjat poc
- que hagin vist poc la televisió, d'aquesta manera no estan tan influenciats pels mitjans de comunicació

Contactes: a l'hora de cercar aquestes persones, haurem de contactar amb gent que conegui bé la comarca i els seus habitants. Partint d'un mapa del Solsonès i de la guia telefònica caldrà parlar amb familiars, amics, ajuntaments... i saber si

l'individu reuneix la majoria de les condicions. A partir d'aquí, haurem de concretar una data per a fer l'entrevista i anar-hi amb cotxe o a peu.

Enquesta: la pauta per a realitzar l'entrevista constarà d'un conjunt de preguntes i imatges que representin unes paraules concretes que tots els entrevistats hauran de dir. Hi haurà, també, una segona part que consistirà a fer-los parlar de coses de la seva vida perquè ho facin de forma més espontània i sense pressions. D'aquesta segona part es podran extreure paraules noves i informació personal de l'enquestat.

Material: a més de la pauta, també seran necessaris un o dos aparells que permetin gravar-ho tot. D'aquesta manera serà més fàcil enregistrar-les totes. S'utilitzarà qualsevol telèfon mòbil o MP3 que permeti gravar converses d'un temps relativament llarg.

Edició: per poder editar les entrevistes s'emprarà el programa Adobe Audition i, per tant, una web d'Internet o algun programa que ens permeti canviar el format de la gravació de forma fàcil o lleugera. Aquest programa ens servirà, també, per poder escoltar amb claredat cada paraula que no s'ha entès o per a eliminar informació innecessària o inadequada i sorolls.

Transcripció: a l'hora de transcriure les entrevistes, és molt important tenir uns criteris⁵ molt clars per tal de ser al màxim d'objectiu possible. La intenció d'aquestes transcripcions és que el lector es faci una idea de la forma en què parla l'entrevistat sense la necessitat de saber res d'aquest.

Per recollir tota la informació serà imprescindible tenir una taula o un document Microsoft Excel on, de manera àgil, es puguin introduir les dades de cadascú.

⁵ Vegeu criteris de les transcripcions apartat 2.2.5. *Entrevistes i transcripcions* de la teoria i procediment, a la pàgina 17.

1.3.3. Anàlisi

Quan tinguem totes les dades recollides s'hauran de posar en comú i observar les diferències entre la pronúncia de les diferents persones. A partir d'aquí, amb una taula dinàmica es podrà observar una sola paraula i com la diu cada entrevistat per poder-ho representar en un mapa i fer la isoglossa amb el programa anomenat SMART Notebook 11. Cada paraula o grup de paraules tindrà la seva isoglossa i tot plegat formarà el feix d'isoglosses.

També, a partir de la mateixa taula dinàmica de l'Excel es podran fer gràfics, estadístiques i altres mapes que mostraran de forma representativa certes dades importants per a destacar en l'estudi.

2. TEORIA I PROCEDIMENT

Característiques dialectals

Zona geogràfica

El Solsonès: una excepció

Elaboració de les entrevistes

“Van baixar amb un bastó, es veu que hi anavan de maldadas, ia (...) s'aixeca la brusa aixís, i treu una pistulota, diu: guoita quin sant cristu portu, micagundés...”

Clariana de Cardener

2. TEORIA I PROCEDIMENT

2.1. CARACTERÍSTIQUES DIALECTALS DEL CATALÀ

La llengua catalana es divideix en dos grans blocs dialectals, el bloc oriental i el bloc occidental. El primer comprèn quatre dialectes: el rossellonès, l'alguerès, el balear i el central, i el segon bloc en té dos, el valencià i el nord-occidental.

Entre dos dialectes hi pot haver zones de transició on la parla té algunes característiques pròpies d'aquests dialectes, o també pot haver-hi subdialectes que concretin d'alguna manera les propietats d'aquella àrea.

El solsoní és un subdialecte del dialecte central que té algunes característiques del dialecte nord-occidental; per això, es pot considerar un subdialecte de transició entre aquests dos.

Figura 2: Mapa dels dialectes del català.

Font: Blocs dels cursos de català de la Bisbal.⁶

A partir de les característiques lingüístiques del dialecte central i del nord-occidental, extretes majoritàriament del llibre de dialectologia catalana⁷, i de les característiques del solsoní, extretes de la pàgina web de Viquipèdia, s'han pogut crear uns quadres⁸ que guien l'estudi d'una manera més ordenada. Estan classificats en quatre apartats diferents: vocalisme àton, vocalisme tònic, consonantisme i morfologia. En aquests quadres s'hi inclouen les cent paraules que es faran dir a cada entrevistat⁹.

⁶ Web: <http://blocs.cpnl.cat/cursoslabisbal/varietats-dialectals-del-catala/>

⁷ ALEGRE, Montserrat: *Dialectologia catalana*. Barcelona, 1991. Editorial Teide, S. A. Col·lecció "El BlauMarí" / 9.

⁸ Vegeu annex, pàgina 4.

⁹ Aquestes paraules es van escollir a partir de l'estudi de Montserrat Alegre en el seu llibre *Dialectologia Catalana*.

2.2. ZONA GEOGRÀFICA

El Solsonès és una comarca de Catalunya situada entre la Depressió Central i el Prepirineu. Forma part de la Catalunya Central i la travessen la Ribera Salada i el riu Cardener. Aquesta comarca està composta per quinze municipis i properament se n'inclouran dos més.¹⁰

En aquest estudi únicament s'ha treballat amb catorze municipis, que són tots els actuals exceptuant la Molsosa perquè és un municipi que es va afegir el 1990. Fins llavors era originari de l'Anoia. Aquest treball es limita a la parla antiga del Solsonès; per tant, s'entrevisten persones d'una edat avançada i cap d'elles no haurà nascut a la Molsosa des que pertany al Solsonès.

Biosca i Torà són els municipis que properament formaran part d'aquesta comarca. Segons l'Agència Catalana de Notícies del 6 de juny del 2014¹¹ els ajuntaments dels municipis de Torà i Biosca, de la comarca de Segarra, l'any 2010 van aprovar per unanimitat deixar de pertànyer a la Segarra i passar a ser del Solsonès. La Comissió de Delimitació Territorial va aprovar el canvi d'adscripció comarcal i actualment tan sols falta que el govern espanyol autoritzi una consulta vinculant. L'alcaldeessa de Torà i el batlle de Biosca ho justifiquen mitjançant raons històriques i econòmiques: *"geogràficament l'entorn ja ens recorda més a les característiques del Solsonès que no de la Segarra", "sanitàriament pertanyem a la Catalunya Central i no volem canviar d'àrea sanitària i el nostre bisbat és el de Solsona"...*

Altres opinions dels veïns són: *"a la Segarra hi ha una mentalitat més industrial que no pas al Solsonès i a Torà tenim indústria autòctona i un caràcter bastant industrial", "estem molt lligats amb el Solsonès, ja sigui històricament com familiarment", "sempre hem sentit a dir que per la part de l'agricultura és millor el Solsonès perquè estan més beneficiats amb les subvencions"...*

¹⁰ Vegeu apartat 3. *Mapes de la zona geogràfica* de l'annex, pàgina 11.

¹¹ Informació extreta del Nació Solsona: Torà i Biosca apel·len a raons històriques i econòmiques per demanar l'adhesió al Solsonès.

2.3. EL SOLSONÈS: UNA EXCEPCIÓ

Una de les motivacions d'aquest treball era la curiositat de si el Solsonès és realment una excepció d'entre la resta de les comarques i, per això, s'ha buscat informació sobre aquest punt.

En un llibre d'Antoni Maria Badia i Margarit¹² s'afirma que les fronteres dialectals i les fronteres comarcals coincideixen arreu excepte en unes quantes zones. Aquestes, però, són excepcions lleus, la important és l'excepció del Solsonès en la qual el límit dialectal de la comarca coincideix amb la partició de les aigües i no pas amb la frontera comarcal. Per aquest motiu el catedràtic de gramàtica històrica Antoni Maria Badia i Margarit féu recerca d'informació i trobà que l'any 1932 es va proposar una consulta als ajuntaments i s'adonà que algunes respostes de membres de consistoris del partit judicial de Solsona havien estat intencionades cap a una determinada direcció. Així, quan l'any 1936 es va aprovar el segon projecte de divisió territorial de Catalunya, ja es delimitaren unes dimensions semblants a les actuals del Solsonès, tot i que *“es tracta d'una entitat geogràfica un xic difícil de precisar”*.

Malgrat tot, Antoni Maria Badia i Margarit considera que la comarca del Solsonès és la conseqüència de la necessitat de fer homogènies totes les comarques del país; de la necessitat de no desfer els partits judicials i, a més, ja existia una relació amb altres; si no fos així, la comarca del Solsonès seria únicament la conca alta del Cardener. Des d'un punt de vista lingüístic, la frontera entre el català oriental i el català occidental ens mostra quina forma hauria hagut de tenir la comarca, sense la necessitat d'haver fet una divisió territorial contrària a l'opinió majoritària.

L'eminent filòleg conclou que aquest cop es pot dir que *“l'excepció confirma la regla. Les fronteres dialectals i les fronteres comarcals coincideixen.”*

¹² BADIA I MARGARIT, Antoni Maria (1979) *Fronteres dialectals i fronteres comarcals*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs.

2.4. ELABORACIÓ DE LES ENTREVISTES

Per desenvolupar aquest treball, cal realitzar una acurada recollida de dades que ens permetin analitzar les diferents característiques de la zona escollida. Per tal de fer aquestes entrevistes, és necessari tenir en compte els elements següents:

2.4.1. Llistat de paraules, mètodes d'enquesta i pauta per al registre

Per poder començar les entrevistes, s'ha elaborat una llista de cent paraules i expressions que seran les mateixes per a totes les localitats de l'àrea estudiada per poder comparar els resultats.

Llistat de paraules

En un primer moment es van escollir una sèrie de mots classificats en diferents temàtiques: temps, vegetals, animals i insectes, estris, la persona, alimentació, verbs... A partir d'aquí, i tenint en compte les característiques dialectals que es volien estudiar en cada paraula, es van haver de reordenar segons un altre criteri: vocalisme àton, vocalisme tònic, consonantisme, morfologia i lèxic.

Mètodes per a l'enquesta

Les enquestes es poden realitzar a partir de quatre mètodes diferents¹³:

a) *Correspondència*: és el sistema pel qual s'envia l'enquesta per correu. És un mètode poc fiable i poc recomanable per a persones d'edat avançada.

b) *Traducció o mètode directe*: consisteix a donar el mot concret en un altre idioma per tal que l'entrevistat el tradueixi. Comporta problemes ja que es necessita saber les dues llengües i pot produir alguna variació en el mot genuí.

c) *Dibuixos o fotografies*: es tracta d'oferir una imatge a la persona entrevistada perquè en digui el mot al qual fa referència. L'avantatge és que l'entrevistador parla poc i no interfereix. Cal que siguin imatges clares i conceptes concrets.

¹³ Informació extreta del llibre de dialectologia general: Procés d'elaboració d'un atlas. Pàgina 40.

d) *Mètode indirecte*: es formula una pregunta a l'informador per tal que en pugui dir la paraula corresponent.

Un cop elaborat el llistat de les cent paraules, s'ha escollit el mètode més adequat per a cada una d'elles. S'ha descartat el mètode de correspondència (a) ja que seran entrevistades persones grans i amb pocs estudis. El mètode directe o de traducció (b) s'utilitzarà en una paraula i, si és necessari, també es pot utilitzar en els casos que l'entrevistat no entengui la formulació de la pregunta o no recordi la paraula. El mètode de fotografies (c) s'emprarà en cinquanta paraules i, a l'últim, el mètode indirecte (d) en quaranta-nou.

Tenint en compte tots aquests elements, es confecciona un llistat de paraules que es pot veure a l'apartat 4 de l'annex, pàgina 12. A partir d'aquest llistat present en l'annex, es preparen les preguntes¹⁴ i les imatges¹⁵ per poder realitzar l'enquesta.

Pauta per al registre

Per tal de poder recollir la informació d'una manera àgil i immediata durant l'entrevista, s'ha elaborat un quadre¹⁶ amb totes les paraules escollides, la transcripció fonètica d'aquestes i el mètode utilitzat (preguntes i imatges).

Cada paraula està escrita en tres columnes, corresponents a la parla nord-occidental, solsonina i central, per tal d'assenyalar la forma pronunciada per l'entrevistat. Cal dir, però, que només hi ha transcrites fonèticament les característiques d'aquell apartat que estan senyalades de color vermell i entre claudàtors.

Per exemple: *“a” àtona final sona com una [o] oberta amb una lleugera nasalització.*

Nord-occidental	Solsoní	Central
tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]

Figura 3¹⁷: Exemple de la pauta per al registre.

¹⁴ Vegeu l'apartat 5 de l'annex, pàgina 13.

¹⁵ Aquestes imatges es poden trobar en l'apartat 6 de l'annex, a la pàgina 15.

¹⁶ Vegeu apartat 7 de l'annex, a la pàgina 21.

¹⁷ Figures d'elaboració pròpia: de la 3 fins a la 43.

2.4.2. Qüestionari per a la conversa¹⁸

Una altra part de l'entrevista consisteix a establir una conversa distesa per tal que l'entrevistat s'expressi de manera més espontània. Això pot servir per a comprovar algunes de les paraules anteriors que puguin comportar algun dubte i per a recollir altres paraules genuïnes.

2.4.3. Els informadors

Un dels aspectes més importants per a l'èxit de l'estudi és poder comptar amb informadors que reuneixin unes condicions molt concretes per tal d'assegurar la parla originària. Com que l'objectiu d'aquest treball no és estudiar l'evolució i els canvis de la llengua, ens centrarem en les persones de la primera generació, la gent gran, seguint les condicions detallades en l'apartat de metodologia d'aquest mateix treball (pàgina 7).

Pel que fa al sexe dels informadors, s'intentarà que hi hagi una representació força equitativa entre els homes i les dones. En alguns casos també es pot entrevistar un grup de persones o una família, sempre que reuneixin les condicions anteriors.

Tal com s'ha explicat, la cerca dels contactes es fa a partir d'amics i familiars que coneguin persones de les característiques descrites anteriorment per facilitar la confiança entre l'informador i l'enquestador.

La llista dels enquestats escollits és en l'apartat 9 de l'annex, pàgina 27, on també hi ha el dia que es va fer l'entrevista.

2.4.4. L'enquestador

La majoria de les entrevistes s'han de realitzar fora de Solsona i, per tant, és indispensable un mitjà de transport privat. Per aquesta raó sempre aniré acompanyada, generalment d'un familiar que assistirà a les entrevistes. Aquest aspecte pot ser positiu per a facilitar la confiança de l'informador.

¹⁸ Vegeu apartat 8 de l'annex, a la pàgina 26.

L'enquestador cal que tingui, sobretot, paciència ja que es tracta de persones grans que poden tenir dificultats d'orella, de parla o de memòria. També és important que condueixi l'enquesta cap als canals adequats ja que és fàcil sortir del tema indicat. Tenir un mínim coneixement de la persona enquestada ajudarà a no parlar d'algunes situacions que els poguessin afectar emocionalment (mort de familiars, guerra...) i a motivar l'enquestat cap a temes que li fossin del seu grat. Un bon estat d'ànim per part de l'enquestador sempre facilitarà un clima adient durant l'entrevista.

2.4.5. Entrevistes i transcripcions

Entrevista

Un cop enllestits els elements necessaris per a l'elaboració de l'entrevista, es comencen a programar les dates de realització d'acord amb els diferents contactes. Per al dia de l'entrevista és necessari portar la pauta per al registre, que ens permetrà senyalar la paraula demanada sense haver de transcriure-la fonèticament en el mateix moment, el bloc de les imatges i l'equip d'enregistrament (MP3 i mòbil). Per tal d'establir una major confiança amb cada contacte, es comença l'entrevista amb una primera part del qüestionari on hi ha preguntes fàcils de respondre (de la primera a la novena). A continuació es demanen les cent paraules del registre i es finalitza amb la pregunta desena del qüestionari.

Transcripció

La recollida d'informació de cada entrevista consta de dues parts:

- a) Registre de les cent paraules: mitjançant la pauta utilitzada durant l'entrevista i la gravació, s'omple el registre a l'ordinador¹⁹ de forma més clara i precisa. També s'entren les dades en un Document Excel per tal de poder fer els filtres necessaris per al dibuix de les diferents isoglosses i per a l'elaboració de les taules i els gràfics.
- b) Registre del qüestionari²⁰: a través de la gravació s'escriu tota la informació que l'enquestat ha explicat de forma resumida. L'objectiu més important d'aquest apartat és que el lector es pugui fer una idea bastant fidel de la parla de la persona

¹⁹ Vegeu apartat 12 de l'annex, pàgina 46.

²⁰ Vegeu apartat 12 de l'annex, pàgina 46.

entrevistada, de manera que les paraules s'escriuen tal com les diuen seguint uns criteris propis adequats per a aquest treball.

1. Quan la "o" neutra és pronunciada [u], s'escriu "u"

compraré: "*cumpraré*"

2. a) La "a" neutra s'escriu segons la normativa en conjuncions, interjeccions, preposicions, adjectius demostratius i pronoms

b) la "a" neutra s'escriu tal com la diuen

mare: "*mara*" / "*mare*"

era: "*era*" / "*ere*"

escales: "*ascalas*" / "*ascales*" / "*escales*"

3. Si és necessari es canvia l'ortografia original de la paraula

vacances: "*vacansas*" / "*vacances*"

metge: "*metja*" / "*metge*"

4. Les "r" finals (acabar_r), les "t" finals (molt_t) i les "i" davant de "x" (neix_i) s'escriuran igualment, encara que no les pronunciïn.

5. Els accents s'escriuran tal com els digui la persona.

més: "*mès*" / "*més*"

cantaré: "*cantarè*" / "*cantaré*"

3. SINOPSI DE RESULTATS

Isoglosses

Gràfics

“Van anar a buscar el metge i allavons va dir: si aquesta nena la vai avacunar i la punyetera no ’ns hu vi dit (...) veus, que t’explicu coses!”

Sant Llorenç de Morunys

3. SINOPSI DE RESULTATS

En un document Excel²¹ s'ha creat una taula dinàmica que permet visualitzar de forma fàcil la quantitat de vegades que un entrevistat ha pronunciat una paraula segons la pronúncia pròpia del dialecte central o del nord-occidental, del solsoní o del central i solsoní, etc. D'aquesta manera, i modificant l'organització d'aquesta taula, es pot escollir un grup de paraules més ampli o més concret a fi de fer-ne un estudi a fons.

En l'apartat 3.1. es mostren dotze de les cent isoglosses elaborades a partir de totes les característiques que s'han estudiat i, per tant, de totes les paraules que s'han demanat als entrevistats.

Per tal de poder fer el feix d'isoglosses, com que amb les cent paraules seria poc entenedor, s'han escollit vuit paraules les característiques de les quals són rellevants per fer la distinció entre el català central i el nord-occidental:

- Neutralització *a/e* àtones a final de paraula (dialecte central) o distinció *a/e* àtones a final de paraula (dialecte nord-occidental).

Les paraules són: *dotze* i (ella) *mirava*.

- Neutralització *o/u* àtones (dialecte central) o distinció *o/u* àtones (dialecte nord-occidental).

Les paraules són: *esmorzar* i (jo) *canto*.

- *Ē/ĭ* llatines sonen “e” oberta (dialecte central) o “e” tancada (dialecte nord-occidental).

Les paraules són: *pera* i *conèixer*.

- No es pronuncia la iod davant d'un so fricatiu (dialecte central) o sí que es pronuncia (dialecte nord-occidental).

Les paraules són: *caixa* i *faixa*.

En l'apartat 3.2. de gràfics, depenent de la complexitat d'aquests, s'utilitzaran les vuit paraules o s'utilitzaran les setanta-sis, corresponents al vocalisme àton, tònic, consonantisme i morfologia (s'exclou el lèxic). S'anirà especificant la quantitat de paraules usades en cada apartat.

²¹ Vegeu DVD TREBALL.

3.1. ISOGLOSSES

Tal com s'ha explicat en la introducció, una isoglossa és una línia imaginària que ens permet delimitar en un mapa la presència o absència de cada característica estudiada.

S'han fet els mapes de totes les característiques estudiades del treball, que diferencien el català nord-occidental del central. En aquest apartat, però, només s'inclouen els mapes de les dotze característiques més importants de fonètica i morfologia. La resta es poden trobar a l'annex²².

Aquestes dotze característiques han estat escollides a partir del llibre de Montserrat Alegre, *Dialectologia catalana*, on es mostren les quinze característiques més importants que distingeixen el català occidental de l'oriental, contemplant fonètica, morfologia i lèxic. D'aquestes quinze, només se'n treballaran dotze. Les tres que no s'han tingut en compte són les següents:

1. Plurals d'antics esdrúixols perden la consonant nasal (català oriental) o la mantenen (català occidental).

Per exemple, *homes* o *hòmens*.

2. Formes pronominals reforçades o reduïdes (català oriental) o formes plenes (català occidental).

Per exemple: *em, et, es, ens, us* o *me, te, se, nos, vos*.

3. Lèxic específic del català oriental comparat amb l'occidental.

Per exemple, *mirall* o *espill*.

Aquestes tres característiques s'han obviat per les raons que es presenten a continuació.

El llibre esmentat distingeix entre tot el bloc oriental del català i el bloc de dialectes occidentals, en canvi aquest treball se centra en els parlars específics del Solsonès. Per això, algunes característiques s'han hagut d'excloure ja que no eren gens rellevants per a fer-ne la distinció en la zona estudiada o almenys això era el que se suposava. Per exemple, les dues primeres van ser excloses de bon començament ja que es considerava que no eren pròpies del Solsonès. Tot i això, després d'haver analitzat les entrevistes, hom es pot adonar que una persona va fer la forma

²² Vegeu l'apartat 10 de l'annex, a la pàgina 29.

occidental de la primera i, sens dubte, aquesta persona està localitzada en l'àrea occidental del Solsonès, concretament a Castellar de la Ribera. En el cas de la segona característica, no hi ha cap cas enregistrat. Quant a la tercera, no està exposada a continuació juntament amb la resta de mapes, però sí que es pot trobar en l'annex²³. L'objectiu seria poder identificar si un determinat lèxic és més comú en un dialecte que en un altre, però aquest estudi s'hauria de realitzar posteriorment a causa de l'amplitud d'aquest treball.

VOCALISME ÀTON

1. Distinció o neutralització de “a”/”e” àtones amb les variants corresponents del solsoní.

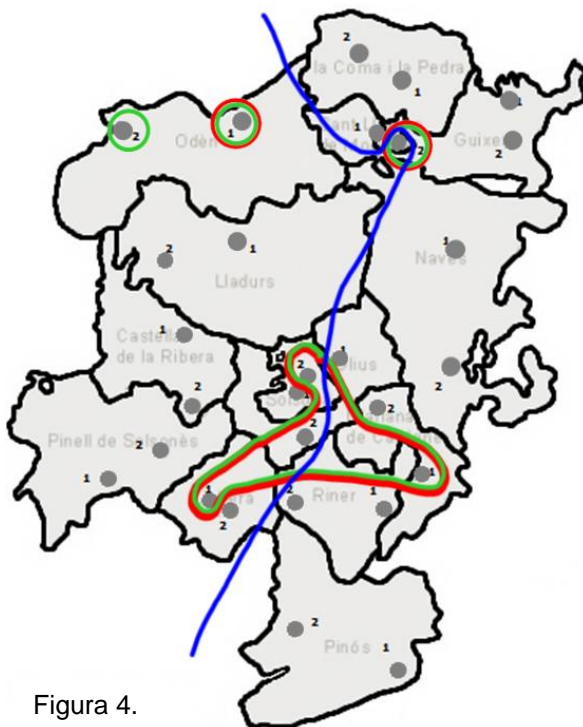

Figura 4.

VERMELLA. tarda, migdia, llebre, febre: aquesta isoglossa encercla els entrevistats que han pronunciat [ã:] (subdialecte solsoní) en l'última lletra d'aquestes paraules anteriors. La resta, les mateixes paraules, les han pronunciades [ə] (dialecte central). No hi ha cap cas que pronuncii [ɛ] (dialecte nord-occidental).

VERDA. jo mirava: aquesta línia és igual a l'anterior excepte al municipi d'Odena, en què el segon entrevistat ha pronunciat també [ã:] (subdialecte solsoní). La resta també han pronunciat [ə] (dialecte central) i tampoc no hi ha cap mostra del dialecte nord-occidental, que pronunciaria [ɛ].

BLAVA. ella mirava, dotze, vespre, diumenge: a la dreta de la isoglossa els entrevistats han pronunciat la lletra en vermell [ə] (dialecte central) i a l'esquerra es pronuncia [e] (dialecte nord-occidental i subdialecte solsoní).

Les paraules “tomàquet” i “patata” estan incloses en l'apartat de lèxic ja que molts entrevistats van dir “tomaca, tomàtiga...” i “trumfo”.

²³ Vegeu *Lèxic* a l'annex, pàgina 38.

2. Distinció o no de o/u àtones.

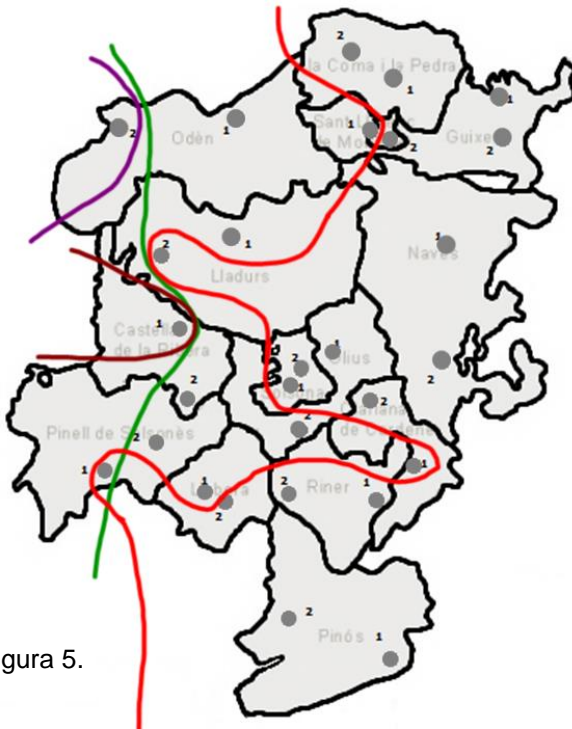

Figura 5.

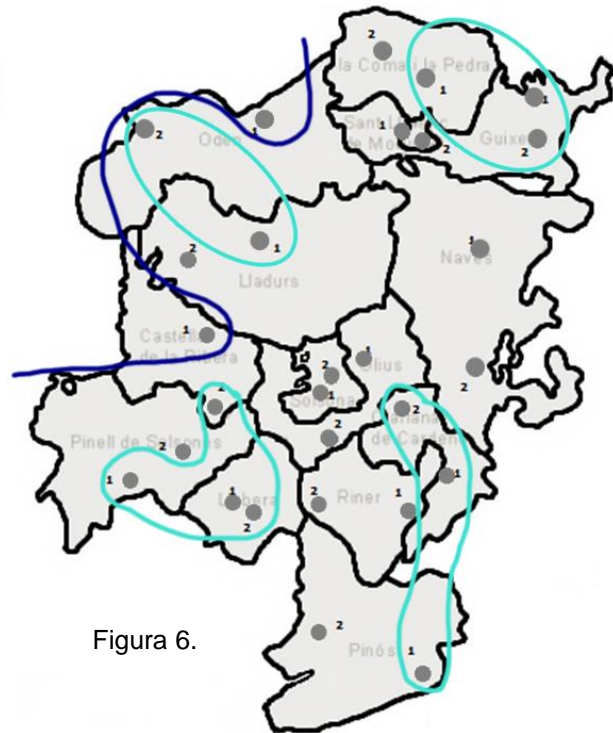

Figura 6.

LILA. conill: aquesta isoglossa només inclou una persona en tot el Solsonès que hagi pronunciat la lletra en vermell [o] (dialecte nord-occidental), la resta han pronunciat tots [u] (dialecte central i subdialecte solsoní).

VERDA. esmorzar: a l'esquerra de la línia els entrevistats van pronunciar la lletra en vermell [o] (dialecte nord-occidental). La resta van pronunciar [u] (dialecte central i subdialecte solsoní).

VERMELL FOSC I CLAR. orenetes: a l'esquerra de la línia vermell fosc la lletra en vermell la van pronunciar [o] (dialecte nord-occidental); entre la línia vermell fosc i vermell clar els entrevistats van pronunciar [aw] (subdialecte solsoní) i a la dreta de la línia vermell clar van pronunciar [u] (subdialecte solsoní i dialecte central).

BLAU FOSC I CLAR. ovelles: aquesta, com en l'anterior, a l'esquerra de la línia blau fosc els entrevistats van dir la lletra en vermell [o] (dialecte nord-occidental); els que estan encerclats per la línia blau clar van pronunciar-la [aw] (subdialecte solsoní) i la resta van pronunciar-la [u] (subdialecte solsoní i dialecte central).

La paraula “ocells” està inclosa dins l'apartat de lèxic ja que alguns entrevistats van dir “moixons”.

3. Manteniment o no de “gua” i “qua” àtones.

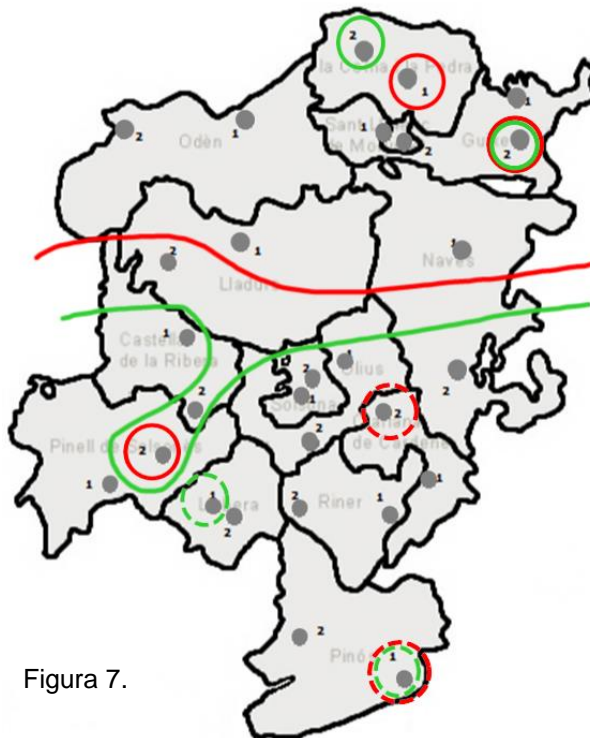

Figura 7.

VERDA. llenqua: per sobre de la línia verda els entrevistats van pronunciar *llen[g]a* i per sota de la línia van pronunciar *llen[**gw**]a*. La línia discontinua significa que van dir aquestes dues opcions.

VERMELLA. aiqua: aquesta isoglossa té les mateixes característiques que l'anterior, per sobre la línia vermella es pronuncia *ai[g]a* i per sota la línia, *ai[**gw**]a*. La línia discontinua representa els qui han dit aquestes dues opcions.

En el registre de les entrevistes es diferencia l'última “a” d'aquestes dues paraules, segons si és pròpia del central, del nord-occidental o del solsoní, però, en realitat, no hauria calgut fer-ho ja que no és la característica específica d'aquest apartat.

VOCALISME TÒNIC

4. Ē/ĭ llatines sonen [é] o [é̃].

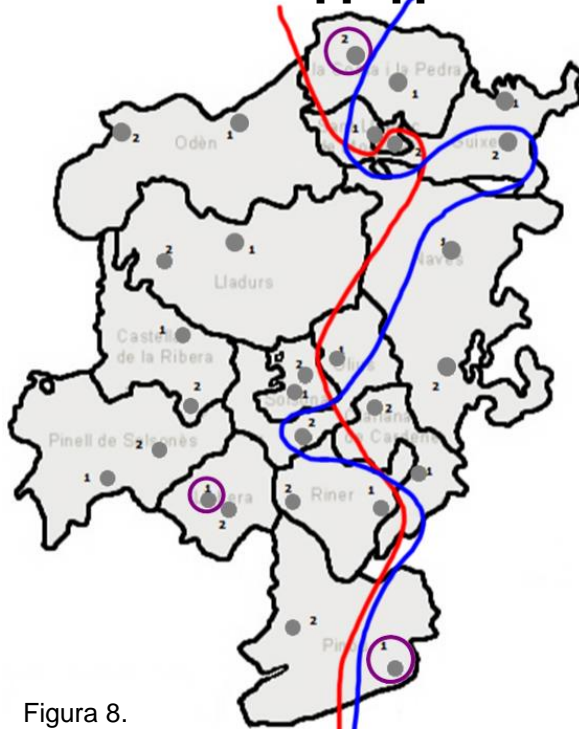

Figura 8.

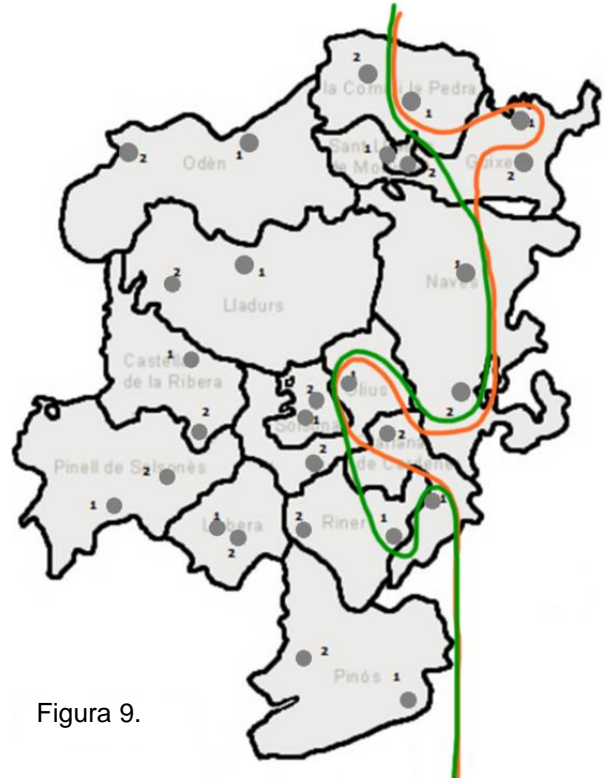

Figura 9.

LILA. nét: per a aquesta paraula, no s'ha pogut fer una isoglossa que enllaci diferents municipis, ja que només tres entrevistats van pronunciar *n[é]t* (dialectes nord-occidental i central). Tota la resta van pronunciar *n[é̃]t* (subdialecte solsoní).

VERMELLA. pera: a l'esquerra de la línia es va pronunciar *p[é]ra* (dialecte nord-occidental i subdialecte solsoní) i a la dreta, *p[é̃]ra* (dialecte central).

BLAVA. mossèn: a l'esquerra de la isoglossa, els entrevistats van pronunciar *moss[é]n* (dialecte nord-occidental i subdialecte solsoní); en canvi, a la dreta van pronunciar *moss[é̃]n* (dialecte central).

VERDA. conèixer: a l'esquerra de la línia van pronunciar *con[é]ixer* (dialecte nord-occidental i subdialecte solsoní) i a la dreta, *con[é̃]ixer* (dialecte central).

TARONJA. estrènyer: a l'esquerra van pronunciar *estr[é]nyer* (dialecte nord-occidental i subdialecte solsoní) i a la dreta, *estr[é̃]nyer* (dialecte central).

Les paraules "més", "cadena" i "ceba" també es troben dins d'aquesta característica, però tots els entrevistats les van pronunciar igual i, per tant, no se'n pot fer una isoglossa. Tots van pronunciar: *m[é̃]s* (subdialecte solsoní), *cad[é̃]na* (subdialecte solsoní i dialecte central) i *c[é̃]ba* (subdialecte solsoní i dialecte central).

5. La paraula “jonc” és l'únic exemple de la característica “**Ū breu llatina sona [u] o [o]**” del vocalisme tònic. Tots els entrevistats han pronunciat *j[ú]nc* (dialecte nord-occidental i subdialecte solsoní), excepte dos, que no van saber a quina paraula ens referíem, un de Solsona i l'altre de Pinós; per tant, no es pot fer una isoglossa ja que ningú no ha pronunciat l'opció del dialecte central, *j[ó]nc*.

6. “gua”, “qua” sona [gó], [kó] o es mantenen.

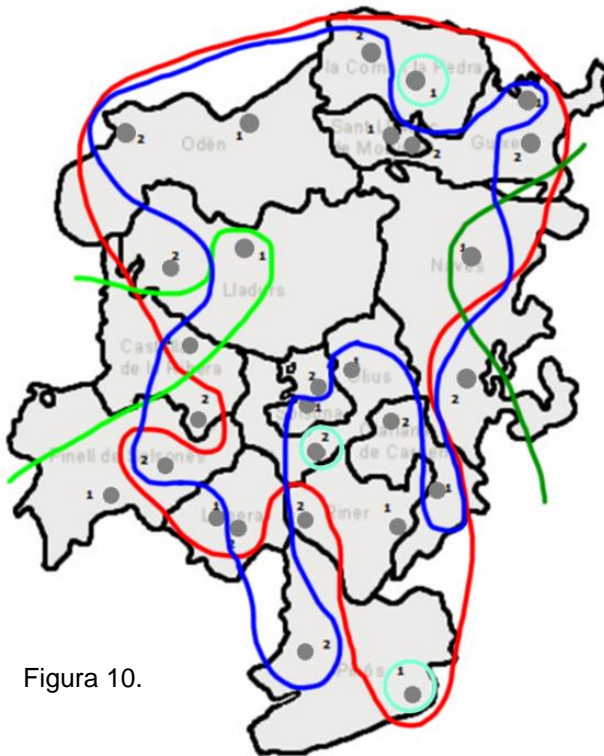

Figura 10.

VERMELLA. quatlla: a l'interior de la línia vermella tots els entrevistats van pronunciar *[gó]tlla* (subdialecte solsoní i dialecte central) i a l'exterior van pronunciar *[gwá]tlla* (dialecte nord-occidental i central).

VERD CLAR I VERD FOSC. dos quarts de quatre: la línia verd fosc separa per l'esquerra els que van dir *dos [kwá]rts de [kwá]tre* (dialectes nord-occidental i central i subdialecte solsoní) del que va dir *dos [kó]rts de [kó]tre* (subdialecte solsoní i dialecte central). La línia verd clar inclou a l'esquerra les entrevistes que van dir aquestes dues opcions.

BLAU FOSC I BLAU CLAR. quant: a l'interior de la línia blau fosc els entrevistats van dir *[kó]nt* (subdialecte solsoní i dialecte central) i a l'exterior de la línia van dir *[kwá]nt* (subdialecte solsoní i dialectes central i nord-occidental). Les dues entrevistes encerclades de color blau clar van dir aquestes dues opcions anteriors.

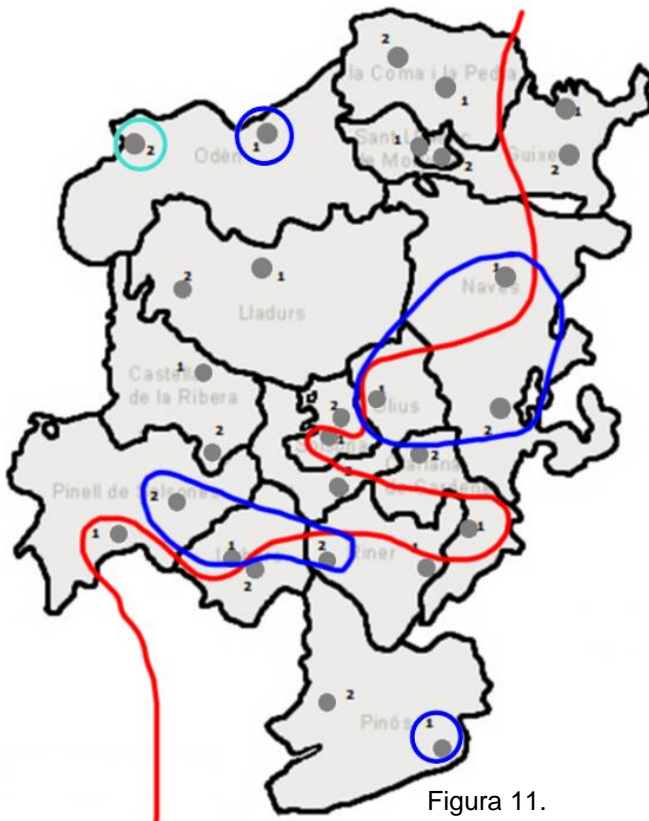
CONSONANTISME**7. Es produeix ieisme (sona [j]) o no es produeix ieisme (sona [ɲ]) pel so [ɲ].**

Figura 11.

VERMELLA. llentilles: A la dreta de la línia vermella els entrevistats van pronunciar *llent[j]es* (subdialecte solsoní i dialecte central) i a l'esquerra de la línia van dir *llenti[ɲ]es* (dialecte nord-occidental).

BLAVA. cella: els entrevistats encerclats de color blau van pronunciar *ce[ɲ]a* (dialecte nord-occidental) i els que no estan encerclats van dir *ce[j]a* (subdialecte solsoní i dialecte central). El qui està encerclat de color blau clar ens ho va dir d'aquestes dues maneres.

Dins d'aquesta característica també hi apareixen sis paraules més que són *paller*, *vermell*, *millor*, *bitlles*, *cabells* i *espatlla*. Aquestes no es poden incloure en aquest mapa ja que tots els entrevistats van dir la "ll" de la mateixa manera, pronunciant [ɲ] (dialectes nord-occidental i central i subdialecte solsoní). Cap d'aquestes sis paraules no les van pronunciar amb [j] (dialecte central).

8. Es pronuncia o no es pronuncia la iod davant d'un so fricatiu.

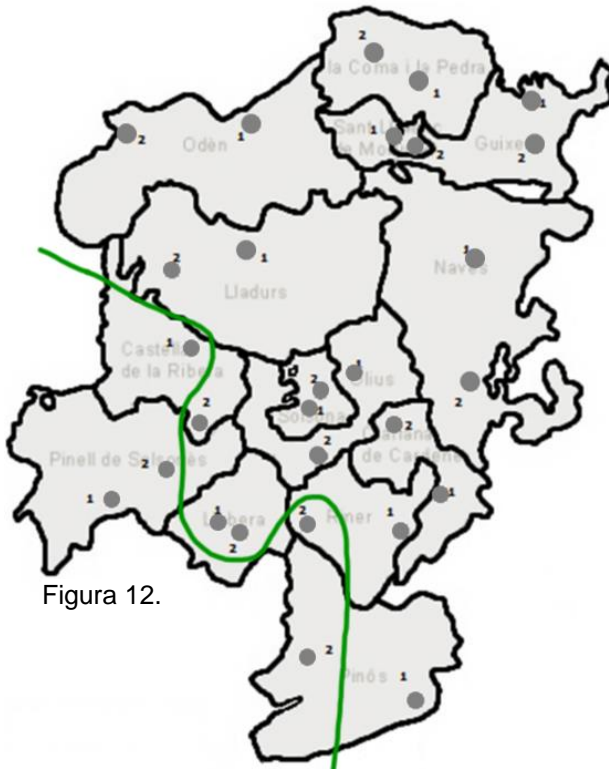

Figura 12.

VERDA. caixa, faixa: a l'esquerra de la línia verda els entrevistats van pronunciar la iod davant del so fricatiu, van dir *ca[ij]a* i *fa[ij]a* (dialecte nord-occidental). Tota la resta d'entrevistats van pronunciar *ca[j]a* i *fa[j]a* (subdialecte solsoní i dialecte central).

9. Reforçament o no reforçament d'alguns mots acabats en "r".

BLAVA. cor: els entrevistats encerclats de color blau van pronunciar *cor^[r]* (subdialecte solsoní i dialecte central) i la resta van pronunciar *cor* (propi de les tres variants).

VERMELLA. mar: els entrevistats encerclats de color vermell van fer aquest reforçament pronunciant, així, *mar^[r]* (subdialecte solsoní i dialecte central) i els que no estan encerclats no van fer el reforçament, pronunciant *mar* (propi de les tres variants).

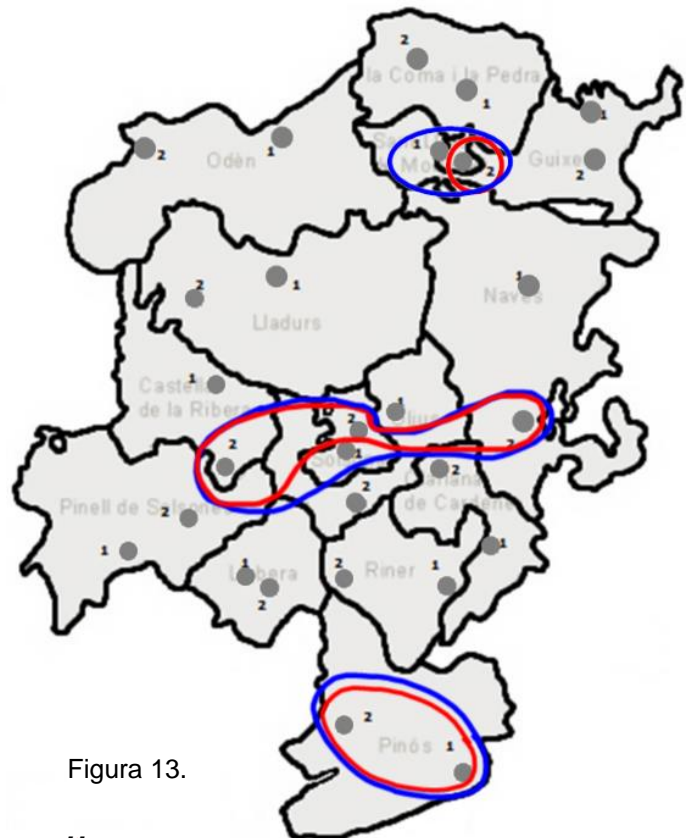

Figura 13.

10. Addició o no d'una "n" en alguns mots.

Tots els entrevistats van fer aquesta addició en les paraules *magrana* i *llagost*. Pronunciaren *ma[n]grana* i *lla[n]got* (dialecte nord-occidental i subdialecte solsoní).

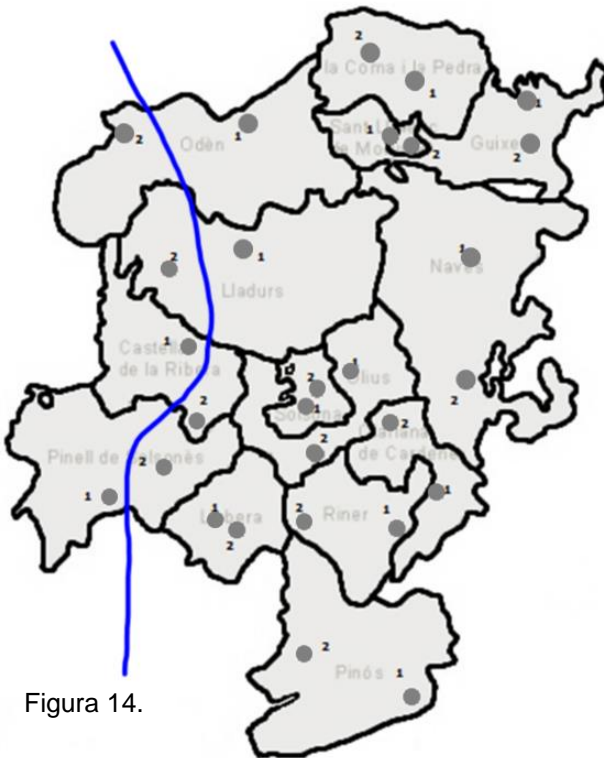
MORFOLOGIA**11. Primera persona del present d'indicatiu es pronuncia [o] o [u].**

Figura 14.

BLAVA. jo canto: a l'esquerra de la línia blava els entrevistats van pronunciar *jo cant[o]* (dialecte nord-occidental), la resta van pronunciar *jo cant[u]* (subdialecte solsoní i dialecte central).

12. Incoatius acabats en “-eix” es pronuncia [-iʃ] o es pronuncien igual.

L'entrevistat encerclat de color blau no va conservar la forma inicial dels incoatius, va pronunciar *podr[iʃ]* (dialecte nord-occidental). Tota la resta van pronunciar-ho igual.

Tot i això, s'ha de fer distinció entre la “e” oberta i la “e” tancada dels “-eix”.

Els que estan encerclats de color vermell van pronunciar *podr[éj]* (dialecte central) i la resta van pronunciar *podr[é]* (subdialecte solsoní).

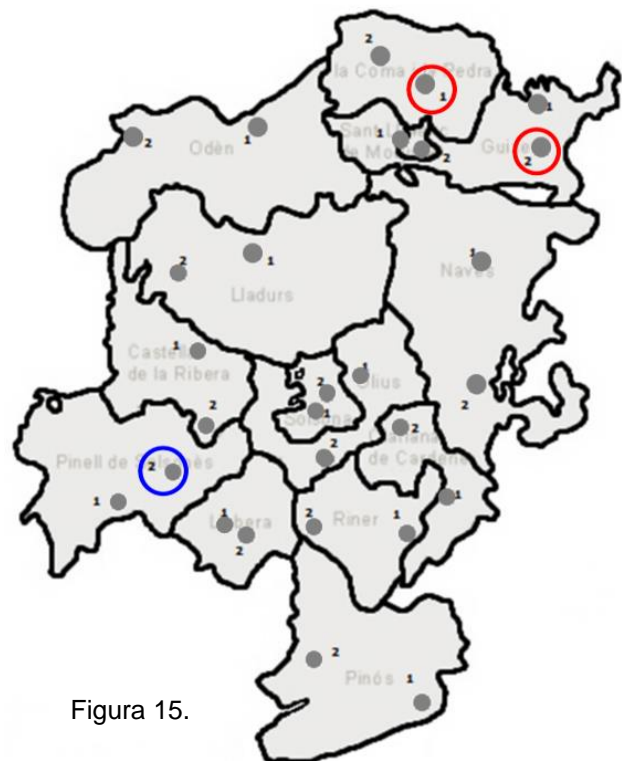

Figura 15.

FEIX D'ISOGLOSSES

A partir de les característiques més distintives entre el català nord-occidental i el català central, corresponents a vuit paraules, s'ha creat un mapa amb les isoglosses que formen el principal feix d'isoglosses del Solsonès.

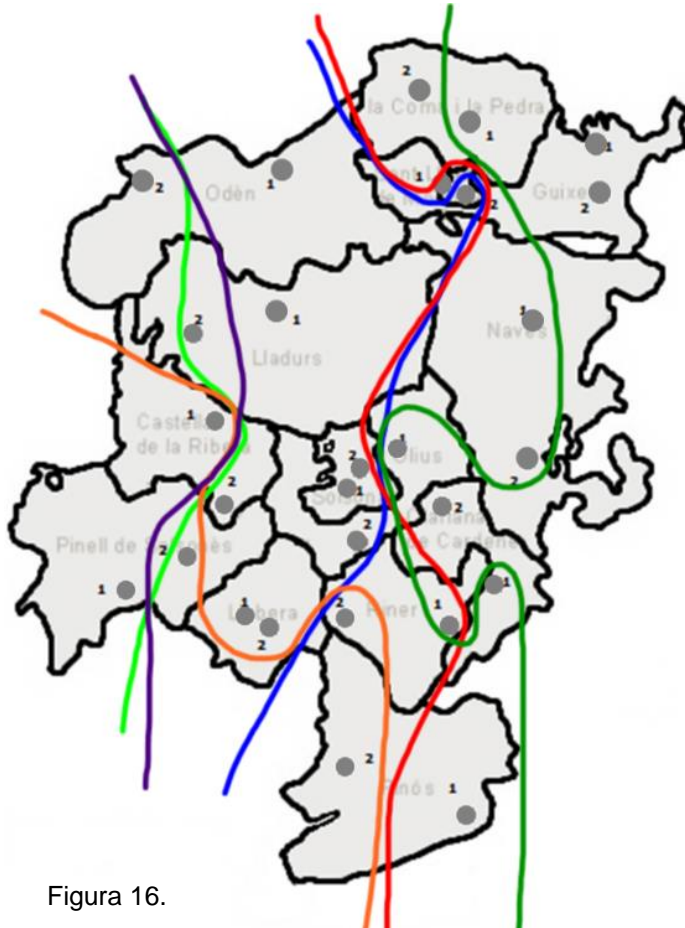

Figura 16.

Totes les isoglosses d'aquest mapa han estat explicades en els punts anteriors; per tant, s'enumerarà segons l'apartat del qual s'han extret.

TARONJA: Consonantisme (8), paraules *caixa* i *faixa*.

VERD CLAR: Vocalisme àton (2), paraula *esmorzar*.

LILA: Morfologia (11), paraula (*jo*) *canto*.

BLAU: Vocalisme àton (1), paraules (*ella*) *mirava* i *vespre*.

VERMELL: Vocalisme tònic (4), paraula *pera*.

VERD FOSC: Vocalisme tònic (4), paraula *conèixer*.

Com es pot observar en el mapa, les línies del feix d'isoglosses depenen de les característiques que s'estudiïn. En el cas de les isoglosses verd clar i lila, veiem que podrien formar un feix amb altres paraules que comparteixin la característica de la neutralització *o/u* àtones. Un altre exemple n'és el de les paraules (*ella*) *mirava*, *vespre*, *pera* i *conèixer*. Aquestes no són pròpies d'una mateixa característica, però les isoglosses són similars, de manera que podrien formar-ne un feix més precís si s'afegissin altres paraules.

Tot i això, l'objectiu inicial era formar un feix d'isoglosses amb totes les paraules i totes les característiques, però després de fer-ne la partició s'ha comprovat que no és prou comprensible.

Finalment, de la figura 16 es poden extreure els dos feixos d'isoglosses corresponents a les dues característiques principals.

En aquest mapa es pot observar que la isoglossa de color vermell, corresponent a la neutralització o distinció de les *a/e* àtones, travessa el Solsonès de nord a sud seguint, aproximadament, la conca del Cardener. En canvi, la neutralització *o/u* àtones forma una partició que s'aproxima més a la conca de la Ribera Salada i la Riera de Pinell que són afluents del Segre.

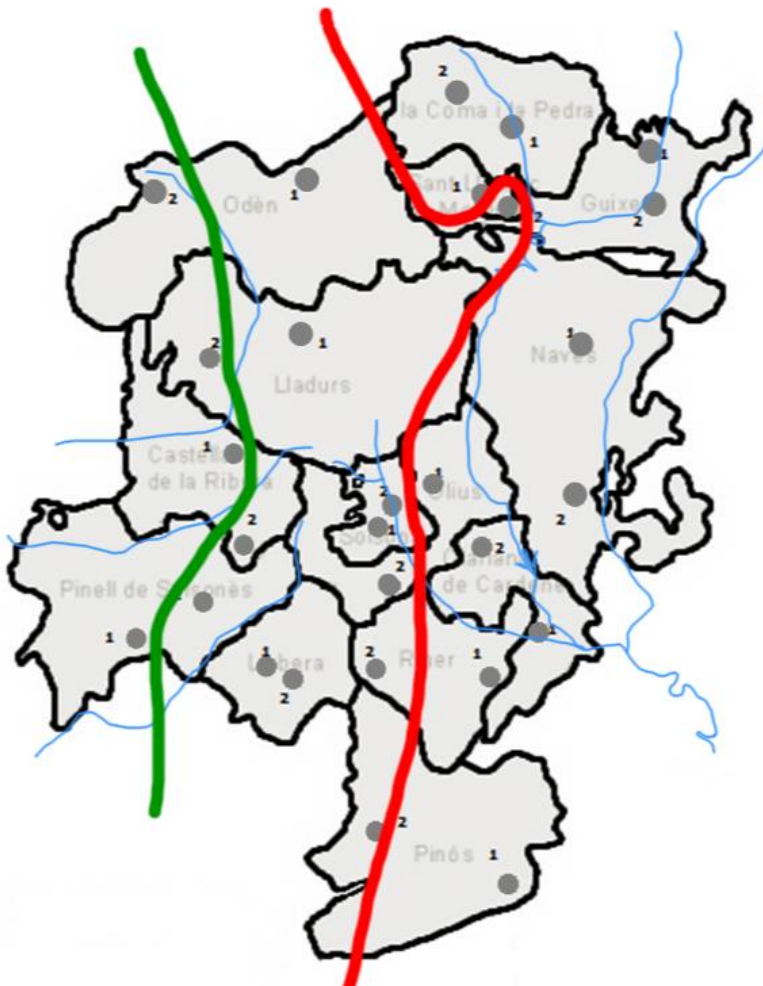

Figura 17: Isoglosses finals.

3.2. GRÀFICS

Aquest punt consisteix en l'elaboració de diferents gràfics per tal de poder observar fàcilment quin dialecte predomina en cada apartat i quin en cada municipi.

S'han utilitzat diferents tipus de gràfics i diagrames:

Diagrama de sectors: recull els percentatges de paraules pronunciades segons les diferents opcions.

Gràfic de columnes apilades: és molt similar a un gràfic de barres, però en una mateixa columna té dues variables. Dóna les dades en percentatge.

Dendrograma: il·lustració gràfica o diagrama de dades en forma d'arbre que organitza les dades en subcategories que es van dividint en unes altres fins a arribar al nivell de detall desitjat.²⁴

En molts gràfics es poden observar diferents opcions per a la pronúncia de cada paraula, que seran abreviades de la manera següent:

C: dialecte central	S: subdialecte solsoní
N: dialecte nord-occidental	A: altres

També es mostra alguna opció en què se'n combinen dues o tres de les anteriors, com C-N, C-S, N-S, entre altres.

Segons els apartats que s'estiguin treballant, per fer els gràfics s'utilitzaran les setanta-sis paraules de vocalisme àton, tònic, consonantisme i morfologia, excloent les vint-i-quatre del lèxic, o les vuit paraules de les quatre característiques més importants que es distingeixen entre el dialecte nord-occidental i el central.

L'avantatge de treballar amb setanta-sis paraules és que es fan servir les dades que s'han extret de les entrevistes, són fiables i representen totes les característiques treballades; tanmateix, alguns gràfics són difícils d'entendre ja que hi ha moltes opcions i queda un diagrama molt repartit.

En canvi, si només utilitzem les vuit paraules, els gràfics es podran entendre d'una forma més visual i clara, però no són unes dades tan fiables ja que hi ha poca representativitat, poca quantitat de paraules en relació amb el total.

²⁴ Font: Viquipèdia.

3.2.1. Apartats

En aquest punt s'elaboren els gràfics amb les paraules de cada apartat (vocalisme àton, tònic, consonantisme i morfologia), que són setanta-sis en total.

Per tal d'elaborar aquests gràfics se suma la quantitat de mots que entre tots els entrevistats han dit en cada opció (S, C-N, S-C, A, etc.).

VOCALISME ÀTON (27 paraules)

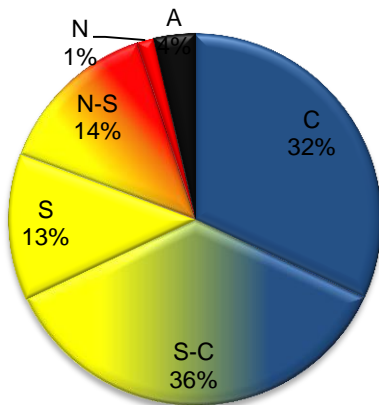

Figura 18: Gràfic de sectors.

Com es pot observar, en el vocalisme àton hi ha un tant per cent força considerable de català central i molt poc d'influència nord-occidental. El subdialecte solsoní queda força reduït ja que té moltes característiques compartides amb el central i el nord-occidental. Les exclusives del solsoní formen part de dues característiques, que són: “a” àtona final *sona com una [o] oberta amb una lleugera nasalització* i “o” àtona inicial *de paraula sona [əw]*.

VOCALISME TÒNIC (19 paraules)

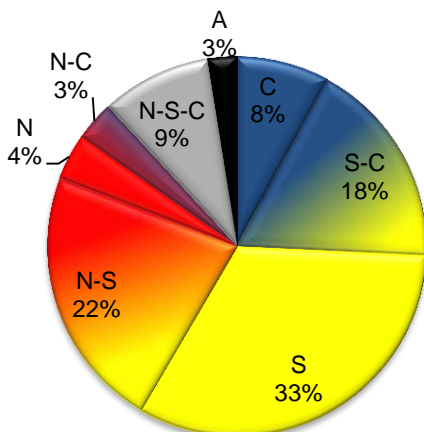
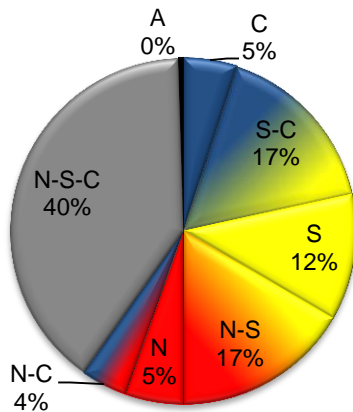

Figura 19: Gràfic de sectors.

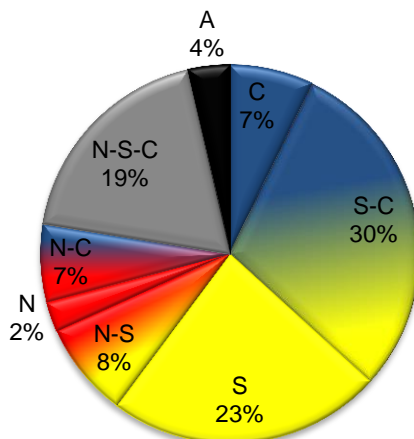
Comparant aquests gràfics amb l'anterior es constata que hi ha una disminució important del percentatge de català central i augmenta el del nord-occidental. Hi ha un gran nombre de característiques pròpies del solsoní i es pot veure que hi apareixen dues noves opcions:

- amb un 3%, les característiques comunes al nord-occidental i al central, la qual cosa fa incrementar el solsoní com a subdialecte
- les paraules que es pronuncien igual en els tres àmbits representen un 9%

CONSONANTISME (23 paraules)

En el consonantisme hi ha un gran nombre de paraules que són comunes en el central, el nord-occidental i el solsoní. Entre els dos dialectes es pot observar que tenen un percentatge similar amb un lleuger predomini del nord-occidental. Podem trobar quatre paraules que són habituals en el subdialecte solsoní (*fredolics*, *mitjons*, *corretja* i *bona nit*) i que representen aquest 12%.

Figura 20: Gràfic de sectors.

MORFOLOGIA (7 paraules)

En aquest cas hi ha un percentatge relativament baix del dialecte central i el nord-occidental i, en canvi, augmenten les que són comunes de tots. Hi ha una bona representació del solsoní amb les paraules *faci*, *anessin* i *jo menjaré*.

Figura 21: Gràfic de sectors.

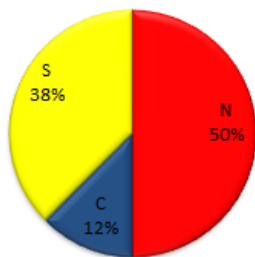
3.2.2. Municipis

Per tal d'aprofundir més en els resultats obtinguts de les entrevistes, s'ha creat una sèrie de gràfics de cada municipi amb vuit paraules.

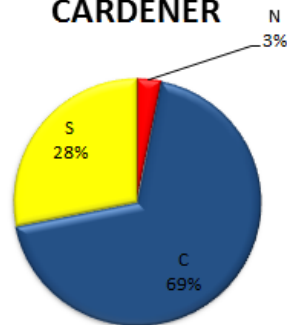
No s'han utilitzat totes en aquest apartat perquè algunes característiques més secundàries podrien fer variar els resultats i els gràfics serien poc entenedors.

Els mateixos gràfics utilitzant les setanta-sis paraules en lloc de vuit són presents en l'apartat 11 de l'annex, a la pàgina 45.

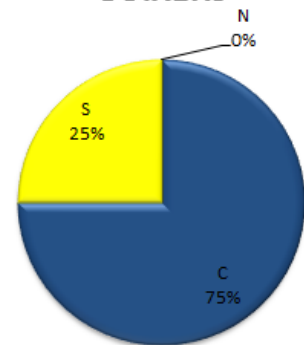
CASTELLAR DE LA RIBERA

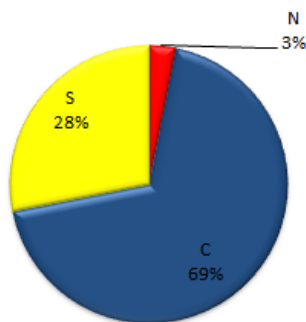
CLARIANA DE CARDENER

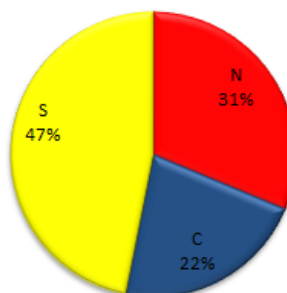
GUIXERS

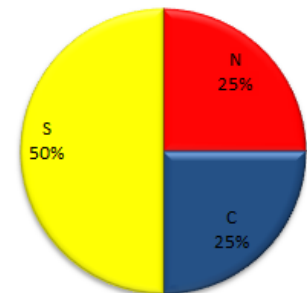
LA COMA I LA PEDRA

LLADURS

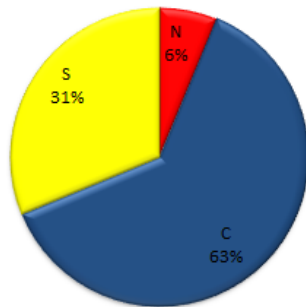

LLOBERA

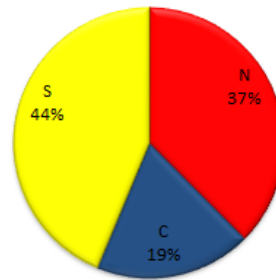

Figures de la 22 a la 27.

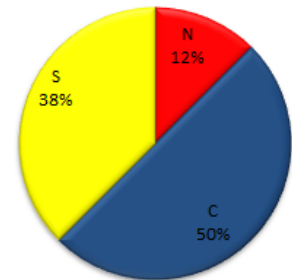
NAVÈS

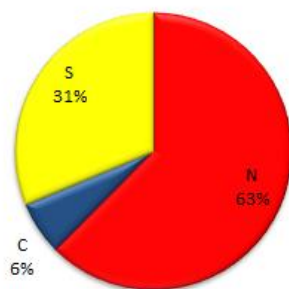
ODÈN

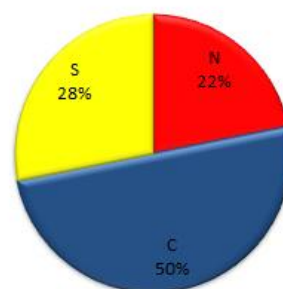
OLIUS

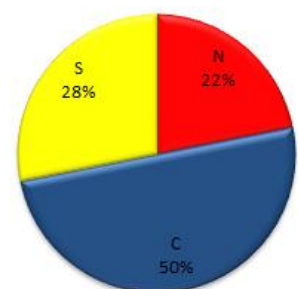
PINELL DEL SOLSONÈS

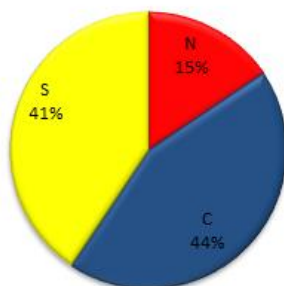
PINÓS

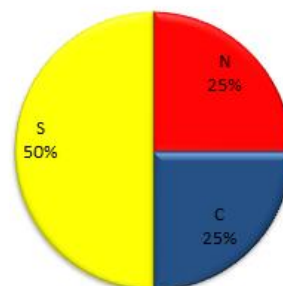
RINER

SANT LLORENÇ

SOLSONA

Figures de la 28 a la 35.

3.2.3. Gràfics globals

En aquest apartat final s'elaboren gràfics que englobin tots els municipis i que tinguin en compte les setanta-sis paraules discriminables. Com que tots els gràfics queden prou clars per poder-los entendre, no caldrà fer-los amb les vuit paraules.

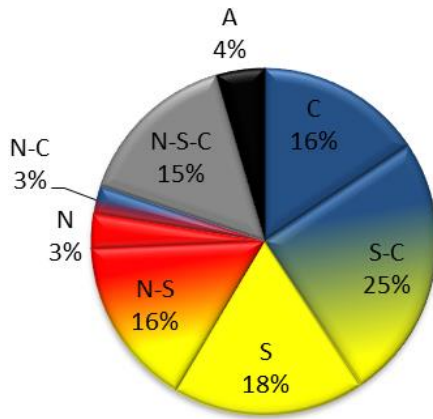

Figura 36: Diagrama de sectors amb totes les opcions estudiades fins ara.

El primer gràfic s'ha creat amb les dades reals obtingudes i, per tant, és el més exacte, però amb una visió global poc nítida ja que s'utilitzen les setanta-sis paraules. No es pot fer el gràfic comparatiu amb vuit paraules perquè aquestes tenen quatre úniques opcions de resposta i quedaria un gràfic molt similar al següent (figura 37).

Com que les conclusions que s'extraurien d'aquest primer gràfic no serien prou rellevants, se n'ha creat un altre on les opcions que estan compartides (S-C, N-S-C, etc.) s'han repartit equitativament entre les que són singulars (S, C i N) (figura 37).

Aquest gràfic ens permet observar el nivell predominant de solsoní respecte als altres dos, amb una major presència del dialecte central respecte al nord-occidental.

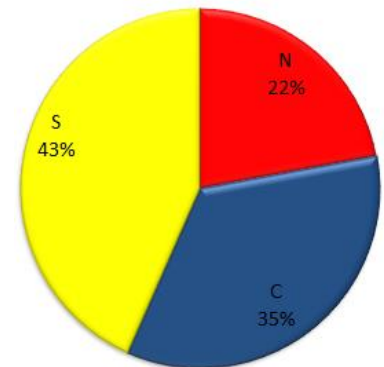

Figura 37: Diagrama de sectors amb les tres opcions més rellevants.

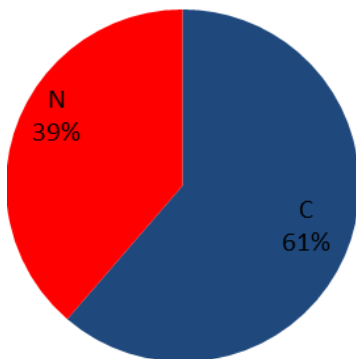

Figura 38: Diagrama de sectors amb els dos dialectes principals.

Finalment, s'ha arribat a un tercer nivell on només es valoren dues opcions, nord-occidental i central.

El gràfic s'ha realitzat repartint entre les dues opcions les paraules del subdialecte solsoní perquè es considera que el solsoní és un subdialecte en què es mescla el català central i el català nord-occidental, amb la qual cosa es pot considerar poc fiable, però és molt clar visualment.

Tots aquests gràfics han estat realitzats també amb les vuit paraules més importants per comprovar si realment era tan poc fiable repartir algunes opcions i per saber quin dialecte predominava més. Un fet sorprenent va ser que els dos últims gràfics van sortir molt semblants; per tant, la poca fiabilitat que semblen tenir es podria rebutjar.

3.2.4. Altres tipus de gràfics

Per a completar la informació, es va crear un gràfic per veure el nivell d'influència dels dos dialectes en cada municipi.

Així doncs, a diferència dels gràfics anteriors, no tan sols es mostra la quantitat de vegades que s'ha enregistrat cada opció, sinó que, a més, permet saber a quin municipi correspon. Per a poder-lo realitzar es van haver de fer les mitjanes de les dues entrevistes de cada municipi per a cada opció.

S'han ordenat els municipis per nombre decreixent de l'opció N, així es pot veure un clar descens del nivell de nord-occidentalitat.

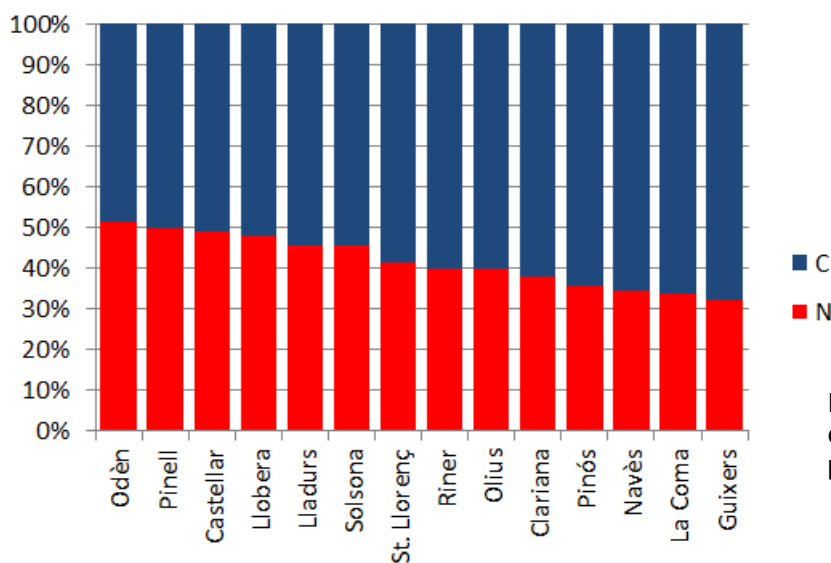

Figura 39: Gràfic de columnes apilades en 76 paraules.

El gràfic mostra un descens progressiu i amb un pendent poc pronunciat.

Podem veure que l'increment del grau de nord-occidentalitat entre el municipi més central i el més nord-occidental és molt baix. Aquest increment és, aproximadament, d'un 20%.

Tot i això, hi ha molt més nivell de central que de nord-occidental ja que només un municipi ha superat el 50%.

Després de veure el gràfic anterior es va voler provar amb les dades de les vuit paraules per observar alguna possible diferència.

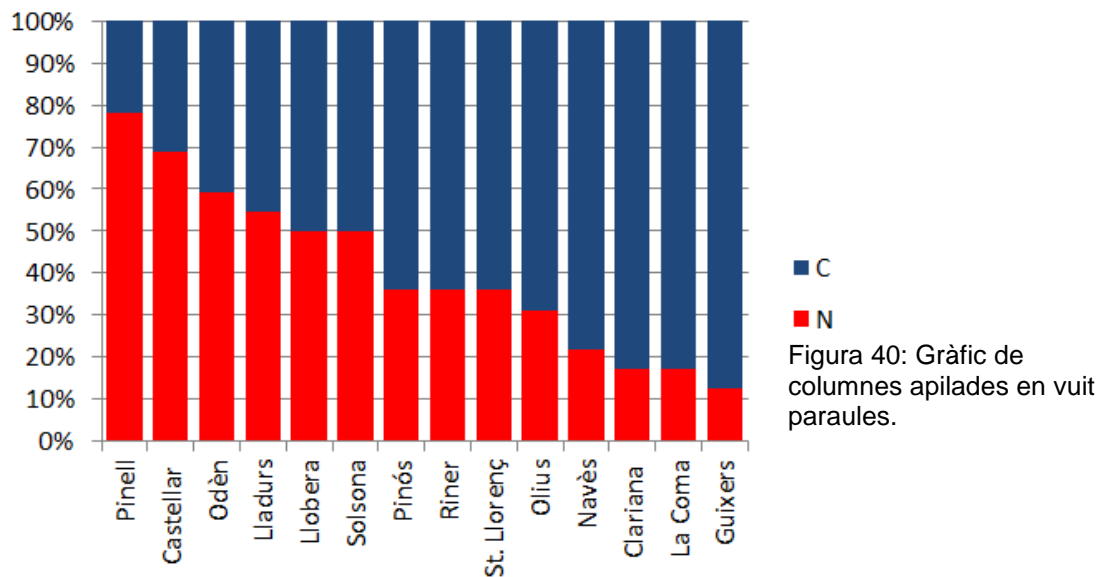

Figura 40: Gràfic de columnes apilades en vuit paraules.

En aquest cas podem veure que també hi ha un descens, però no és tan progressiu i esglaonat com l'anterior i el pendent és molt més gran.

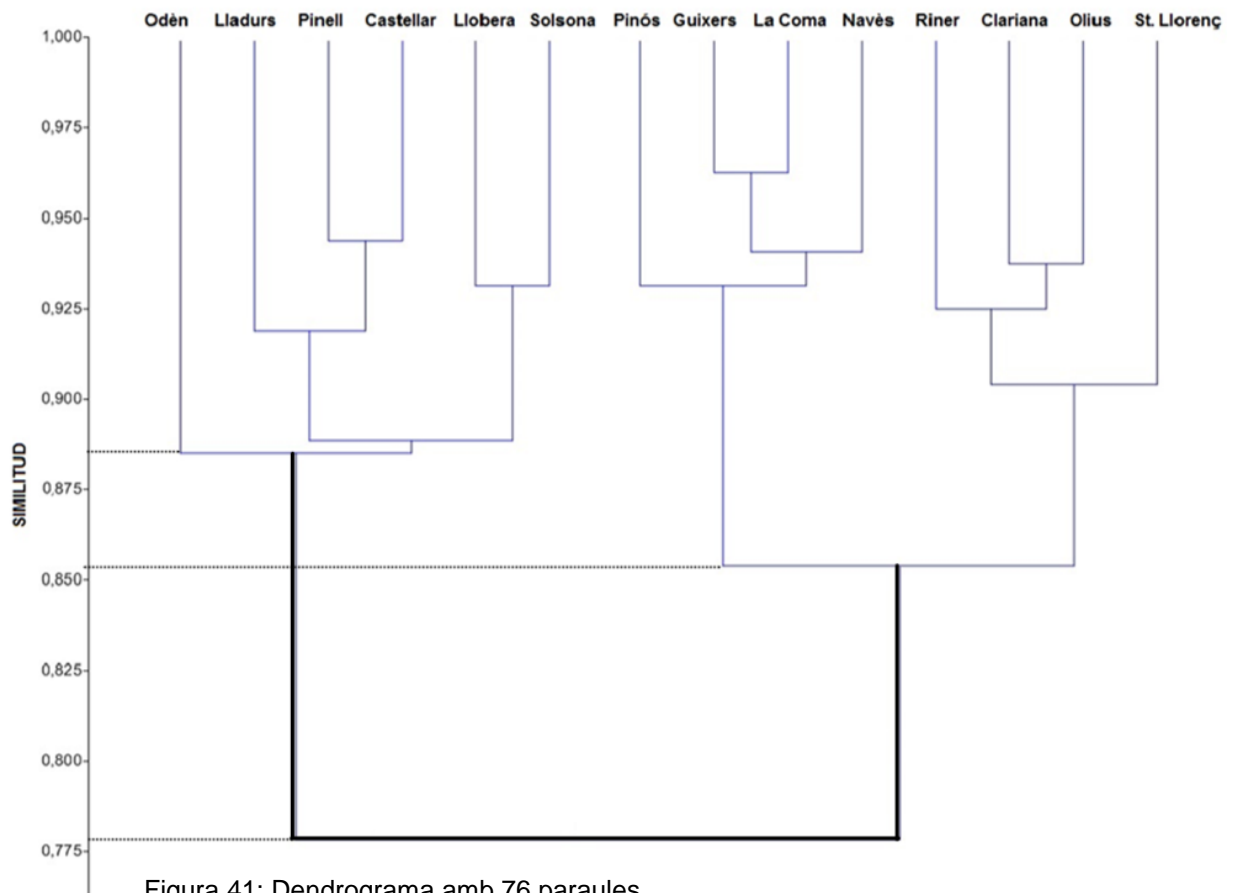
L'increment, per tant, també augmenta i és aproximadament d'un 65%.

Tot i haver augmentat el pendent i l'increment, cap dels municipis no és completament central o nord-occidental.

S'ha d'afegir, també, que l'ordre dels municipis en l'eix de les abscisses ha canviat i que, per tant, els resultats poden variar bastant segons si s'estudien deu paraules, cent o mil.

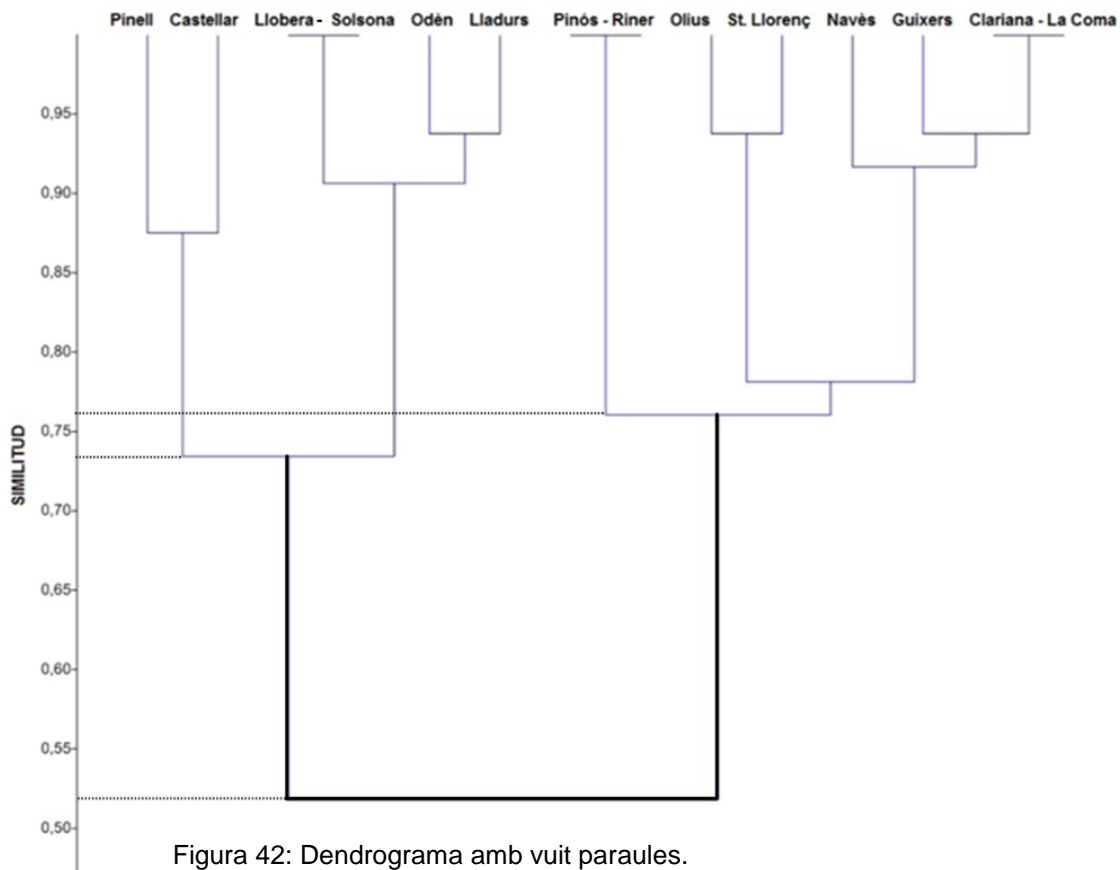
Seguidament, mitjançant les dades extretes de les entrevistes i observant que no hi ha una diferència gaire important entre els municipis corresponents als extrems del primer gràfic, Odèn i Guixers, va ser una satisfactòria aportació crear un dendrograma, un estudi de similitud entre els municipis. Va ser creat amb un programa anomenat PAST i utilitzant les dades del registre, és a dir, és un gràfic totalment fiable.

Aquest es va realitzar amb setanta-sis paraules per observar la relació entre municipis.

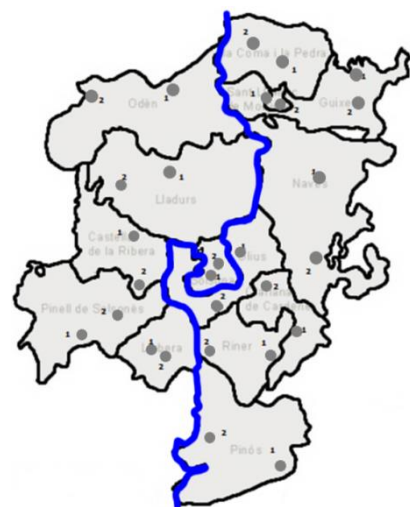

En el dendrograma es poden veure dues branques principals, ressaltades, que agrupen tots els municipis en dues parts. Aquests dos grups s'assemblen aproximadament en un 78%. Del grup de la dreta en neixen dues branques més, que s'assemblen entre elles en un 85%, aproximadament, i del grup de l'esquerra, dues més i així successivament. D'aquesta manera es pot fer evident i visual que la relació de semblança entre, per exemple, Guixers i la Coma i la Pedra és més alta que entre Sant Llorenç de Morunys i Riner.

En canvi, si fem el mateix procés, però utilitzant les vuit paraules, el dendrograma canvia per complet, de manera que la similitud entre les dues branques principals és, ara, d'un 52 % aproximadament. Tanmateix hi ha algun municipi que s'assembla completament a un altre, com per exemple Llobera i Solsona.

Aquest mapa, realitzat segons la classificació municipal dels dendrograms, presenta una partició molt nítida, en què els municipis de Solsona i Llobera passen a formar part del dialecte nord-occidental, juntament amb els d'Odèn, Lladurs, Castellar de la Ribera i Pinell de Solsonès.

4. CONCLUSIONS

“El meu pare ja tanivi 65 anys (...) el quin tanivi 60 anys, (...) si tanivi dos fills i lu gran eri casat, lu petit ja no li calivi nari.”

“Aquell home en va salvar moltes, di vides di pir qui el poble.”

Odèn

4. CONCLUSIONS

L'objectiu principal d'aquest treball consistia a aprofundir al màxim en l'anàlisi dialectològica d'uns parlars específics del Solsonès i podem dir que, dins les meves possibilitats, sí que s'ha acomplert.

Per aconseguir aquest objectiu era imprescindible disposar d'una base de dades, que vaig obtenir a través de les entrevistes (gravacions), i d'un bon registre per tal de poder gestionar tota la informació que anava obtenint (document Excel).

Inicialment, el meu propòsit era trobar persones que conservessin la parla originària de la seva zona seguint les condicions preestablertes en la introducció. Aquest aspecte ha estat més complex del que m'imaginava i, per tant, ha esdevingut un entrebanc a l'hora d'establir els contactes. Molts municipis del Solsonès són força despoblats i els seus habitants s'han relacionat amb gent de tota la comarca i altres de properes. Això fa que el 46% dels entrevistats només tinguin el pare o la mare nascuts en el seu mateix municipi, però, en general, l'altre progenitor era d'un municipi proper. També és cert que tots han anat a l'escola, malgrat que alguns tan sols tres mesos. L'edat dels entrevistats és de 69 a 88 anys i tots han estat influenciats, poc o molt, per la televisió o la ràdio. S'han descartat algunes entrevistes o bé per no complir el requisit de tenir algun dels pares nascuts al mateix municipi, o bé per les dificultats que ha mostrat l'entrevistat a l'hora de respondre les qüestions.

En les preguntes directes, indirectes i en les imatges de les entrevistes, tothom volia utilitzar un llenguatge més estandarditzat del que normalment usen; però quan parlaven espontàniament, la seva parla era molt més genuïna; per tant, a l'hora d'extreure resultats, aquest aspecte s'ha hagut de tenir en compte. Durant les entrevistes, hi ha hagut algunes paraules que han estat difícils de fer-les dir i he hagut de recórrer a altres recursos com improvisar preguntes alternatives. En alguns casos no s'ha aconseguit.

Cal tenir present que aquest treball hauria pogut ser molt més complet i fiable amb un mostreig més ampli, ja que dues persones per a cada municipi potser és poc representatiu, però si es volgués engruixir la mostra caldria ser menys estricte en les condicions establertes a l'hora de buscar els contactes i, per tant, els resultats

s'haurien de valorar des d'altres punts de vista ja que serien persones més influenciades pel català estàndard.

Totes les famílies han estat molt predisposades a col·laborar en aquest estudi i han facilitat l'obtenció d'una base de dades molt completa.

Una de les tasques que es podria millorar seria la identificació fonètica de cada paraula per tal de poder-la classificar en cada dialecte o subdialecte. Hauria estat de gran ajuda poder disposar d'un espectrògraf que distingís la variant a la qual pertanyen els sons més difícils de diferenciar: “a” àtona final sona com una [o] oberta amb una lleugera nasalització (tard[ã:]), el so fricatiu inicial o postconsonàntic sol passar a africacat en el solsoní (pan[tʃ]a), entre altres. D'aquesta manera, el tant per cent de fiabilitat de les dades hauria augmentat.

El document Excel ha estat fonamental ja que de cada entrevistat calia enregistrar cent paraules. A l'hora de gestionar aquestes 2800 paraules, per a fer les isoglosses i els gràfics, ha calgut utilitzar els filtres, les fórmules, la taula dinàmica i altres eines que ens proporciona aquest programa.

L'elaboració de les isoglosses a partir de cada paraula o grup de paraules ha permès la partició de la comarca amb matisos molt concrets.

- En el mapa de la figura número 7²⁵ corresponent a les paraules *llengua* i *aigua* es dibuixa una isoglossa que desfà la teoria que diu que l'occidental manté *lleng[w]a*, tal com es pot veure a Odèn i part de Lladurs, mentre que el central fa *lleng[ø]a*.

- En les figures 5 i 6²⁶ es comprova clarament que la pronúncia [aw] en paraules com “orenets” o “ovelles”, [əw]renetes i [əw]velles, no s'ha d'aplicar al subdialecte solsoní, perquè ni a Solsona ni a Olius apareix.

Altres aportacions que es poden tenir en compte a partir dels resultats són:

- La vigència d'algunes paraules que no figuren en el Diccionari català-valencià-balear i que s'han pogut sentir en les entrevistes. Un exemple n'és la paraula *xaf[e]gor*, corresponent al municipi d'Odèn o *x[u]ff[u]gor*, a Navès.

²⁵ Vegeu la isoglossa de la figura 7, a la pàgina 24.

²⁶ Vegeu les isoglosses de les figures 5 i 6, a la pàgina 23.

- Una partició molt més precisa de la que sol aparèixer en els mapes de dialectologia que divideixen tot Catalunya. En les isoglosses dels diferents apartats es pot anar comprovant com certes paraules segueixen una línia clara i força uniforme de partició dialectal, però d'altres tendeixen a anar d'est a oest amb unes línies molt irregulars que ens demostren que hi ha una gran mescla d'aquests dos dialectes. Alguns exemples serien les paraules “ratapinyada”, “papallona”, “gall dindi”, etc. També hi ha algunes paraules que tothom ha dit igual, com “timó”, “gripau”, “gat”, etc., per la qual cosa en aquests casos els parlars del Solsonès que he investigat queden uniformitzats.

Aquests mapes ens ajuden a replantejar-nos les teories existents que distribueixen els municipis del Solsonès dins dels dialectes catalans com si només hi hagués una sola línia divisòria o que el feix d'isoglosses fos molt compacte.

Figura 44: Fragment del mapa que mostra la frontera dialectal i la frontera comarcal al Solsonès²⁷

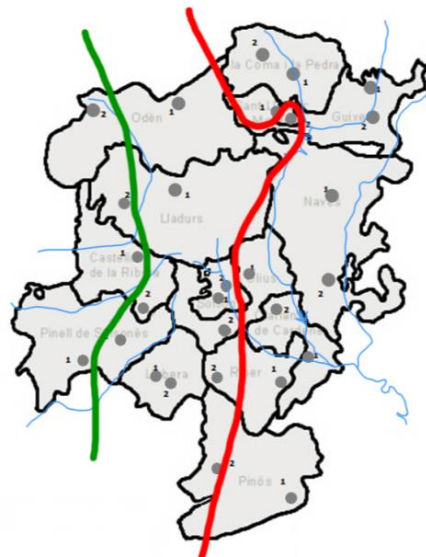

Figura 17: Isoglosses finals

Figura 1: Mapa presentat a la primera hipòtesi.

²⁷ Mapa original extret del llibre *Fronteres dialectals i fronteres comarcals* d' Antoni Maria Badia i Margarit.

En l'últim mapa de l'apartat de resultats, es poden definir dues isoglosses principals. La partició dialectal del Solsonès elaborada per Joan Veny²⁸ i Mar Massanell correspondria aproximadament a la isoglossa que representa la neutralització *o/u* (color verd) ubicada a la zona dels afluent del Segre. Tanmateix, en el mapa d'Antoni Maria Badia i Margarit²⁹, la isoglossa que matisa l'explicació del llibre *Fronteres dialectals i fronteres comarcals* correspondria a la neutralització *a/e* que segueix la conca del Cardener (línia vermella).

Analitzant la primera hipòtesi formulada (*“La partició que es representa en el mapa dels dialectes geogràfics catalans defineix amb poca resolució la comarca del Solsonès i, per tant, no pot ser equivalent al feix d'isoglosses que pretenc descobrir en aquest treball de recerca.”*) podria arribar a la conclusió que s'ha acomplert, però també és cert que jo no he aconseguit una sola línia divisòria *i*, per tant, si les hagués d'unificar, possiblement, s'acostaria molt a la partició esmentada en la hipòtesi.

Amb els gràfics per apartats s'arriba a la conclusió que tant en el vocalisme àton com en la morfologia hi ha un clar predomini d'influència central per sobre el nord-occidental. En el consonantisme queda equilibrat entre tots dos. En canvi, en el vocalisme tònic hi ha una presència notable del nord-occidental amb predomini del solsoní.

Els gràfics de cada municipi ens aporten una informació molt precisa del percentatge del dialecte predominant les dades dels quals queden sintetitzades en el diagrama de sectors número 39 en l'apartat de *Gràfics globals*. Aquest gràfic engloba totes les paraules i tots els municipis, sense fer-ne distinció, de manera que mostra un percentatge superior al solsoní amb major influència del central que del nord-occidental.

Aquesta mateixa conclusió també queda reflectida en el gràfic de columnes apilades número 41 en l'apartat d'*Altres tipus de gràfics*.

Un esment especial el farem en el dendrograma, figura 41, que mostra la similitud entre els municipis agrupant-los en dos blocs principals on, efectivament, es veu la predominança del català central al Solsonès. A partir d'aquestes dades podem

²⁸ Un dels lingüistes i dialectòlegs més prestigiosos i famosos dels Països Catalans.

²⁹ Filòleg i lingüista català d'història i gramàtica catalana.

comprovar que la segona hipòtesi (*“La semblança en el parlar entre municipis distants del Solsonès és baixa.”*) és falsa. El nivell de similitud que forma el dendrograma entre els dos blocs és d'un 70%. És un percentatge molt elevat per ser una comarca amb tanta varietat dialectal.

L'apartat de la sinopsi es basa en dues variables: les isoglosses i l'estadística. En les figures següents es pot observar la similitud de la partició en els dos mapes i, per tant, es veu clar que l'estadística reforça els resultats obtinguts.

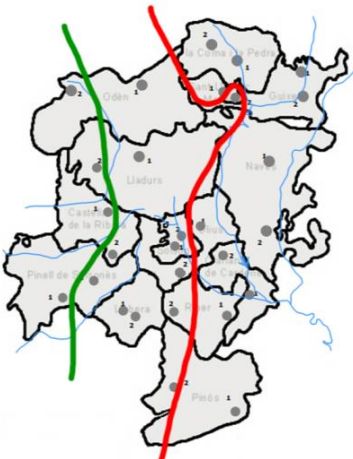

Figura 17: Isoglosses finals.

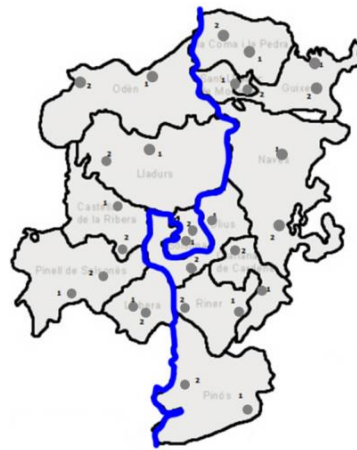

Figura 43: Partició per municipis segons el dendrograma.

Per finalitzar, podem arribar a la conclusió que el Solsonès està dividit en dos dialectes, un dels quals predomina lleugerament sobre l'altre; que el solsoní es un subdialecte que es decanta cap al central, però també mostra moltes característiques del nord-occidental, fins al punt que el dendrograma el classifica com a nord-occidental; per tant, que la comarca correspon a una zona de transició amb una gran diversitat de característiques dialectals.

L'últim paràmetre per estudiar en aquest treball era cercar algunes particularitats com el xipella i sí que s'han pogut trobar algunes paraules amb aquestes característiques en les dues entrevistes d'Odèn.³⁰

Quan vaig començar aquest treball tenia unes expectatives molt diferents del que ha estat en realitat. La meua idea inicial era fer un estudi del lèxic de la comarca, però, de mica en mica, he anat atribuint més importància a la fonètica i morfologia i ha

³⁰ Vegeu annex, pàgina 89.

acabat essent un estudi dialectològic, excloent-hi el lèxic per l'extensió que suposava tractar tots els seus exemples.

Amb aquest projecte he après molt de tothom. Descobrir la meua comarca a través de la relació amb la gent, bàsicament del món de la pagesia, persones d'edat avançada, impregnades de coneixements i experiències, ha estat un plaer. La seva parla és realment autèntica i en pocs anys serà bastant difícil poder-ne gaudir. Em sento molt satisfeta d'haver pogut recollir aquesta documentació per tal de mantenir viu el seu testimoni.

Sóc conscient que amb aquesta base de dades, amb més coneixements i recursos, es podria aprofundir molt més en tots els aspectes. S'hauria d'elaborar l'apartat de lèxic, continuar amb l'estudi del solsoní, amb la cerca de persones que parlessin xipella, etc. També seria interessant preveure com poden evolucionar aquests parlars de la comarca.

M'agradaria acabar amb un paràgraf de l'estudi de Mar Massanell "*Estat actual de la llengua a l'Alt Urgell*":

"Les zones frontereres en termes dialectals sempre ofereixen un terreny d'estudi magnífic, perquè és possible de percebre-hi l'aiguabarreig -i, alhora, la pugna- entre els trets lingüístics propis d'un costat i altre."

5. FONTS D'INFORMACIÓ

BIBLIOGRAFIA WEB

Consultes realitzades des del dia 23 de juliol de 2013 fins al 5 d'octubre de 2014.

- http://ca.wikipedia.org/wiki/Dialectes_del_catal%C3%A0#Divisi.C3.B3_dialectal
- <http://ca.wikipedia.org/wiki/Solson%C3%AD>
- <http://dcvb.iecat.net/>
- <http://dlc.iec.cat/>
- <http://www.diccionari.cat/>
- http://www.exabyteinformatica.com/uoc/Dialectologia_catalana/Dialectologia_catalana_%28Modul_2%29.pdf
- <http://www.google.es/imghp?hl=ca>

Altres consultes

- http://ca.wikipedia.org/wiki/Catal%C3%A0_nord-occidental [Consulta: 17, 23 d'agost de 2013]
- http://ca.wikipedia.org/wiki/Catal%C3%A0_oriental_central [Consulta: 17, 23 d'agost de 2013]
- http://ca.wikipedia.org/wiki/La_Molsosa [Consulta: 23 de juny de 2014]
- <http://juditbaezapatriciabalaguer.blogspot.com.es/2010/06/subdialectes-catala-nord-occidental.html> [Consulta: 18 de gener de 2014]
- <http://www.convertfiles.com/> [Utilització: del 20 de novembre de 2013 fins el 7 de juliol de 2014]
- <http://www.xtec.cat/~aribas4/llengua/dialectologia/quadrecomparatiu.htm> [Consulta: 17 i 23 d'agost de 2013]
- <http://www.xtec.cat/crp-baixllobregat6/homilies/massanell.htm> [Consulta: 18 de gener i 5 d'octubre de 2014]
- http://www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/Aprendre/arxiu/com_6_mapes.pdf [Consulta: 18 de gener de 2014]

ARTICLES DIGITALS

Tots aquests articles han estat consultats el dia 23 de juny de 2014.

- Comença el procés perquè Torà i Biosca deixin la Segarra i passin al Solsonès.

Nació Solsona.cat (2014)

<<http://www.naciodigital.cat/naciosolsona/noticia/11169/comenca/proces/perque/tora/biosca/deixin/segarra/passin/al/solsones>>

- Els municipis segarrencs de Biosca i Torà són a un pas d'integrar-se al

Solsonès. Regió 7 (2014)

<<http://www.regio7.cat/solsones/2014/05/15/municipis-segarrencs-biosca-tora-son/268125.html> >

- Torà i Biosca apel·len a raons històriques i econòmiques per demanar l'adhesió al Solsonès. El punt avui (2014)

<http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/2-societat/5-societat/749411-tora-i-biosca-apelmlen-a-raons-historiques-i-economiques-per-demanar-ladhesio-al-solsones.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui>

- Torà i Biosca apel·len a raons històriques i econòmiques per demanar l'adhesió al Solsonès. Nació Solsona.cat (2014)

<<http://www.naciodigital.cat/naciosolsona/noticia/11507/tora/biosca/apel/len/raons/historiques/economiques/demanar/adhesio/al/solsones>>

CARTOGRAFIA

- *Solsonès. Mapa Comarcal de Catalunya 1:50 000*. ICC (Institut Cartogràfic de Catalunya) 5a edició: gener 2008.

- *Gran Enciclopèdia Catalana. Atlas Universal Català*. Enciclopèdia Catalana Barcelona.

- *Gran geografia comarcal de Catalunya. El Bages, el Berguedà i el Solsonès*. Fundació Enciclopèdia Catalana.

- *Mapa del Solsonès 1987*. Consell Comarcal de Muntanya.

BIBLIOGRAFIA

- ALEGRE, Montserrat i altres: *Coneguem els nostres parlars*. Barcelona, 1984. Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica. Generalitat de Catalunya.
- ALEGRE, Montserrat: *Dialectologia catalana*. Barcelona, 1991. Editorial Teide, S. A. Col·lecció "El Blau Marí" / 9.
- ALEGRE, Montserrat: "Les vocals e i o tòniques en català central: mostra d'alternances geogràfico-lingüístiques". *Estudis de llengua i literatura catalanes / XII. Miscel·lània Antoni M. Badia i Margarit, 4*. Barcelona, 1986. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Autoedició.
- BADIA I MARGARIT, Antoni M; VENY I CLAR, Joan: *Atles lingüístic del domini català*. Barcelona, 1965. Autoedició.
- JULIÀ-MUNÉ, Joan i altres: *El català nord-occidental. Descripció i orientacions ortoèpiques*. Lleida, 2004. Pagès editors. Ha estat publicada amb l'ajuda de la Universitat de Lleida.
- ORTÍS, Pere: *La parla de l'Urgell*. Bellpuig, 2002. Autoedició. Patrocina: Consell Comarcal de l'Urgell.
- RECASENS, Daniel: *Estudi lingüístic sobre la parla del camp de Tarragona*. Tarragona 1985. Curial, edicions catalanes. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- SISTAC, Ramon: *El català d'Àneu*. Pallars Subirà, 1998. Col·lecció Petits Quaderns del Consell Cultural de les Valls d'Àneu.
- VILÀ, Carme: *El parlar de la plana de Vic*. Manresa, 1988. Obra Cultural Caixa de Manresa.

REVISTES EN FORMAT PAPER

- BARNIOL, Eugeni i altres: *L'Afrau*. Revista de llengua i literatura, 4. Solsona, 1981. Publicat per Cercle Artístic i Cultural del Solsonès.
- *Butlletí de Dialectologia Nord-Occidental*, 2. Revista de dialectologia dirigida per Josep Reñé. Urgell, 1983. Publicat per Edicions del Butlletí.

FONTS ORALS

Els entrevistats

Àngel Ollé

Antoni Vilar

Carles Mosella

Carme Itó

Dolors Baliellas

Efrem Besora

Elvira Vilajosana

Florenci Coromines

Hortènsia Piqué

Joan Barcons

Joan Sabata

Josefa Angrill

Josep Llorenç

Josep Maria Bonsfills

Josep Maria Feliu

Josep Muntaner

Josep Porredon

Lola Casafont

Lola Pons

Lourdes Solé

Maria Claustre Xixons

Maria Freixes

Marià Pujantell

Miquel Feixas

Miquel Nadal

Pepa Vilar

Pere Torra

Pilar Roure

Ramon Campmajó

Remei Gilabert

6. AGRAÏMENTS

Per finalitzar, m'agradaria expressar un profund agrïment a totes aquelles persones que m'han ajudat a l'hora de realitzar aquest treball.

Al tutor, que ha tingut molta paciència i entusiasme en el seguiment. Ha estat de gran ajuda en moments d'indecisió i m'ha guiat en temes dels quals jo no tenia gaires coneixements ni experiència. La seva disponibilitat i el seu interès m'han fet tirar endavant.

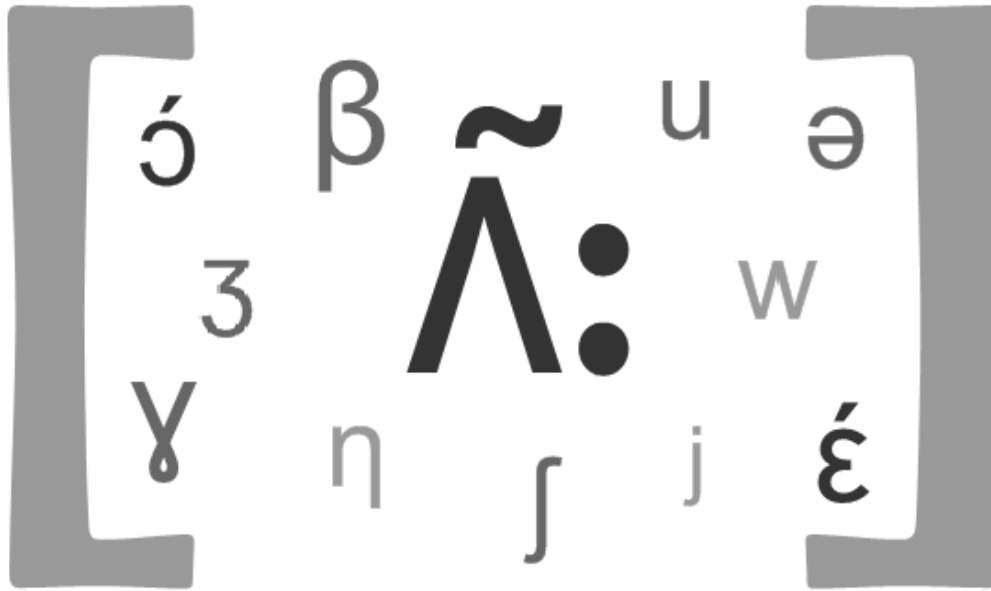
A la família, que m'han estat de gran ajuda durant aquest any, facilitant-me molt tant la recerca de contactes com el desplaçament per la comarca. M'han donat suport i consells per arribar a la meta final.

Als entrevistats, que m'han proporcionat totes i cada una de les dades sobre les quals he pogut desenvolupar aquest estudi. M'han acollit a casa seva amb molta hospitalitat i amabilitat. També faig extensiu l'agraïment als seus familiars, amics o coneguts amb els quals he pogut contactar per poder parlar amb els entrevistats.

No voldria deixar-me ningú; per tant, només em faltaria agrair a totes aquelles persones que han fet possible aquest treball, amb les quals m'he posat en contacte per demanar qualsevol dubte, i a tothom que s'ha interessat per saber com avançava en el procés de la seva elaboració.

Sense tots ells, aquest treball no seria pas el mateix.

Moltes gràcies a tots.

ANÀLISI DIALECTOLÒGICA D'UNS PARLARS DEL SOLSONÈS

ANNEX

Júlia Sala Prat

2n de batxillerat A, curs 2014-2015

Àmbit: Llengües

Departament: Llengua Catalana i Literatura

Tutor: Eugeni Barniol Estany

Institut Francesc Ribalta

Solsona, 17 d'octubre de 2014

ÍNDIX

1. QUADRE DE DIVISIÓ DIALECTAL DEL CATALÀ-VALENCIÀ	4
2. QUADRES DE LES CARACTERÍSTIQUES DIALECTALS	5
3. MAPES DE LA ZONA GEOGRÀFICA.....	12
4. LLISTAT DE PARAULES	13
5. PREGUNTES PER A LES PARAULES DE L'ENQUESTA.....	14
6. IMATGES PER A LES PARAULES DE L'ENQUESTA	16
7. PAUTA PER AL REGISTRE.....	22
8. QÜESTIONARI PER A LA CONVERSA.....	27
9. LLISTA D'INFORMADORS	28
10. LA RESTA DE LES ISOGLOSSES	30
11. GRÀFICS PER MUNICIPIS	46
12. ENTREVISTES	47
CASTELLAR DE LA RIBERA 1	48
CASTELLAR DE LA RIBERA 2	57
CLARIANA DE CARDENER 1	60
CLARIANA DE CARDENER 2	62
GUIXERS 1	65
GUIXERS 2	68
LA COMA I LA PEDRA 1	70
LA COMA I LA PEDRA 2	72
LLADURS 1	75
LLADURS 2.....	77
LLOBERA 1.....	79
LLOBERA 2.....	82
NAVÈS 1	84
NAVÈS 2	87
ODÈN 1	90

ODÈN 2	93
OLIUS 1	96
OLIUS 2	98
PINELL DEL SOLSONÈS 1	100
PINELL DEL SOLSONÈS 2	102
PINÓS 1	104
PINÓS 2	107
RINER 1	109
RINER 2	112
SANT LLORENÇ DE MORUNYS 1	115
SANT LLORENÇ DE MORUNYS 2	117
SOLSONA 1	120
SOLSONA 2	122

1. QUADRE DE DIVISIÓ DIALECTAL DEL CATALÀ-VALENCIÀ

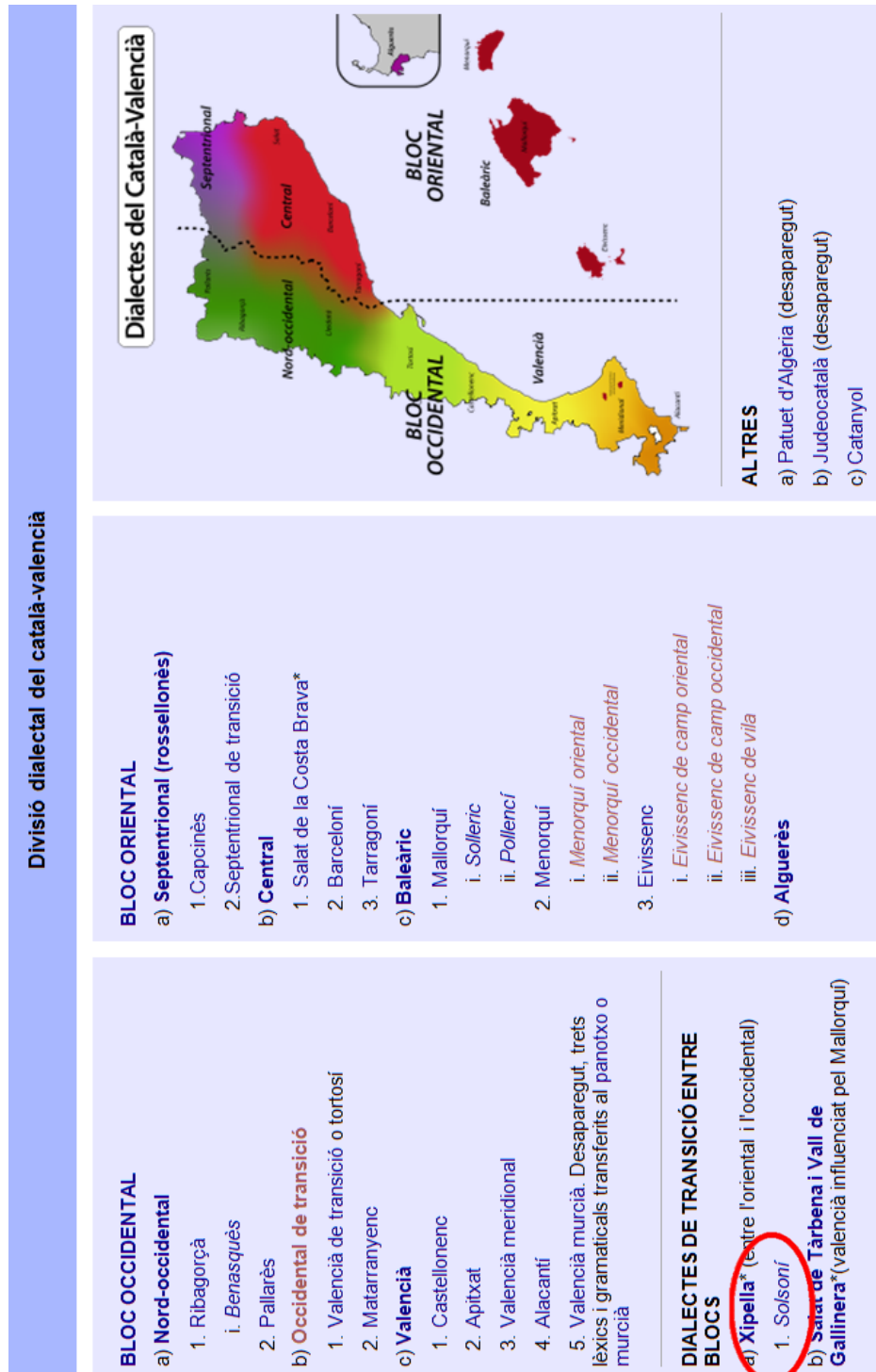

Figura 1. Font: Internet.¹

¹ Font: http://ca.wikipedia.org/wiki/Dialectes_del_catal%C3%A0

2. QUADRES DE LES CARACTERÍSTIQUES DIALECTALS

VOCALISME ÀTON			
Català occidental	Català oriental		
Català nord-occidental	Solsoní	Català central	
Distinció “a”/”e” - tard[ɛ] - migdi[ɛ] - patat[ɛ] - jo mirav[ɛ]	1 “a” àtona final sona com una [o] oberta amb una lleugera nasalització - tard[ã:] - migdi[ã:] - patat[ã:] - jo mirav[ã:]	Neutralització “a”/”e” - tard[ə] - migdi[ə] - patat[ə] - jo mirav[ə]	
	2 “a” àtona final sona com una [e] tancada - ella mirav[e]		- ella mirav[ə]
	3 “e” àtona + consonant sona com una [e] tancada - tomàqu[e]t		- tomàqu[ə]t
	4 “e” àtona final sona com una [e] tancada - dotz[e] - vespr[e] - diumeng[e]		- dotz[ə] - vespr[ə] - diumeng[ə]
Distinció “o”/”u” - llebr[e] - febr[e]	o bé, com una “a” àtona final que sona com una [o] oberta amb una lleugera nasalització - llebr[ã:] - febr[ã:]	- llebr[ə] - febr[ə]	
	5 “o” àtona sona [u] - c[u]nill - esm[u]rzar		Neutralització “o”/”u” - c[u]nill - esm[u]rzar
6 “o” àtona inicial de paraula sona [əw] o sona [u] - [əw]velles / [u]velles - [əw]renetes / [u]renetes - [əw]cells / [u]cells	- [u]velles - [u]renetes - [u]cells		

<p>“Gua”, “qua” final es manté</p> <ul style="list-style-type: none"> - lleng[wɛ] - aig[wɛ] 	7	<p>“Gua”, “qua” de vegades es manté</p> <ul style="list-style-type: none"> - lleng[ã:] / lleng[wã:] - aig[ã:] / aig[wã:] 	<p>“Gua”, “qua” final sona [gə], [kə]</p> <ul style="list-style-type: none"> - lleng[ə] / lleng[wə] - aig[ə] / aig[wə]
<p>Addició “a-”, “an-“</p> <ul style="list-style-type: none"> - [a]vespa - [a]nous - [am]bastida 	8	<p>Addició “a-”, “an-“</p> <ul style="list-style-type: none"> - [ə]vespa - [ə]nous - [əm]bastida 	<p>No addició</p> <ul style="list-style-type: none"> - vespa - nous - bastida
<p>No supressió de la vocal neutra a prop de la “r”</p> <ul style="list-style-type: none"> - [bere]nar - [kara]gol 	9	<p>Supressió de la vocal neutra a prop de la “r”</p> <ul style="list-style-type: none"> - [brə]nar - [kər]gol 	<p>Supressió de la vocal neutra a prop de la “r”</p> <ul style="list-style-type: none"> - [brə]nar - [kər]gol
<ul style="list-style-type: none"> - ll[on̄ga]nissa - pi r[oza]let - cl[o]folla - c[oðol]ell - s[or]oll / s[er]oll - r[o]dó / r[e]dó - arr[o]faixar - xaf[o]gor 	10	<p>“o” àtona canvia per vocal neutra central: *metàtesi</p> <ul style="list-style-type: none"> - ll[əŋgu]nissa - pi r[əzu]let 	<ul style="list-style-type: none"> - ll[əŋgu]nissa - pi r[əzu]let - cl[ə]folla - c[uðul]ell - s[ur]oll / s[ir]oll - r[u]dó / r[ə]dó - arr[ə]faixar - xaf[ə]gor / xaf[u]gor
		<p>*dissimilació</p> <ul style="list-style-type: none"> - cl[ə]folla - c[uðəð]ell - s[ur]oll / s[ir]oll / s[er]oll - r[u]dó / r[ə]dó 	
		<p>*assimilació</p> <ul style="list-style-type: none"> - arr[ə]faixar - xaf[ə]gor / xaf[u]gor 	

VOCALISME TÒNIC			
Català occidental	Català oriental		
Català nord-occidental	Català central		
	Solsoní	Català central	
“a” sona [a] - v[á]m	1	“a” sona [e] oberta - v[é]m	“a” sona [a] - v[á]m
“e” sona [e] tancada - n[é]da - x[é]rra	2	“e” tancada sona [a] - n[á]da - x[á]rra	“e” sona [ɛ] oberta - n[é]da - x[é]rra
Ē/Ī llatines sonen [e] tancada - m[é]s - n[é]t - p[é]ra - con[é]ixer - estr[é]nyer - moss[é]n - cad[é]na - c[é]ba	3	“e” tancada sona *[e] oberta: - m[és] - n[ét]	Ē/Ī llatines sonen [e] tancada - m[é]s - n[é]t o bé, sonen [e] oberta - p[é]ra
		*[e] tancada: - p[é]ra	
	4	“e” oberta sona [e] tancada en: *terminacions “èixer, ènyer, èiem”: - con[é]ixer - estr[é]nyer *altres: - moss[é]n	- con[é]ixer - estr[é]nyer - moss[é]n
		5	
	“o” tancada sona [o] tancada - bomb[ó] - m[ó]ra	6	“o” tancada sona [o] oberta - bomb[ó] - m[ó]ra
Ū breu llatina sona [u] - j[ú]nc	7	“o” tancada sona [u] - j[ú]nc	Ū breu llatina sona [o] tancada - j[ó]nc

<p>“o” oberta sona [o] tancada</p> <p>- d[ó]lms</p>	8	<p>“o” oberta sona [o] tancada</p> <p>- d[ó]lms</p>	<p>“o” oberta sona [o] oberta</p> <p>- d[ó]lms</p>
<p>“u” sona [u]</p> <p>- mad[ú]ixa</p>	9	<p>“u” sona [o] o [u]</p> <p>- mad[ó]ixa / mad[ú]ixa</p>	<p>“u” sona [u]</p> <p>- mad[ú]ixa</p>
<p>“gua”, “qua” es mantenen</p> <p>- [gwá]tlla - dos [kwá]rts de [kwá]tre - [kwá]nt</p>	10	<p>“gua”, “qua” sona [gó], [kó] o es mantenen</p> <p>- [gó]tlla - dos [kó]rts de [kó]tre / dos [kwá]rts de [kwá]tre - [kó]nt / [kwá]nt</p>	<p>“gua”, “qua” de vegades no es mantenen</p> <p>- [gwá]tlla / [gó]tlla - dos [kwá]rts / [kó]rts de [kwá]tre / [kó]tre - [kwá]nt / [kó]nt</p>

CONSONANTISME		
Català occidental	Català oriental	
Català nord-occidental	Solsoní	Català central
<p>No es produeix ieisme: sona [j] en lloc de [ʎ]</p> <ul style="list-style-type: none"> - llenti[ʎ]es - ce[ʎ]a - pa[ʎ]er - verme[ʎ] - mi[ʎ]or - bit[ʎ]es - cabe[ʎ]s - espat[ʎ]a 	<p>1</p> <p>Gairebé ja no hi ha ieisme, tot i que es conserva en algunes paraules</p> <ul style="list-style-type: none"> - llent[j]es - ce[j]a - pa[ʎ]er - verme[ʎ] - mi[ʎ]or - bit[ʎ]es - cabe[ʎ]s - espat[ʎ]a 	<p>En alguns llocs es produeix ieisme: sona [j] en lloc de [ʎ]</p> <ul style="list-style-type: none"> - llent[j]es - ce[j]a - pa[ʎ]er / pa[j]er - verme[ʎ] / verme[j] - mi[ʎ]or / mi[j]or - bit[ʎ]es / bit[j]es - cabe[ʎ]s / cabe[j]s - espat[ʎ]a / espat[j]a
<p>Es pronuncia la iod davant un so fricatiu</p> <ul style="list-style-type: none"> - ca[ij]a - fa[ij]a 	<p>2</p> <p>No sol pronunciar-se la iod davant un so fricatiu</p> <ul style="list-style-type: none"> - ca[j]a - fa[j]a 	<p>No es pronuncia la iod davant un so fricatiu</p> <ul style="list-style-type: none"> - ca[j]a - fa[j]a
<p>No es reforcen alguns mots acabats en “r”</p> <ul style="list-style-type: none"> - cor - mar 	<p>3</p> <p>Solen tenir reforçament dental alguns mots acabats en “r”</p> <ul style="list-style-type: none"> - cor / cor^[t] - mar / mar^[t] 	<p>Es reforcen alguns mots acabats en “r”</p> <ul style="list-style-type: none"> - cor / cor^[t] - mar / mar^[t]
<p>Addició d’una “n”</p> <ul style="list-style-type: none"> - lla[ŋ]got - ma[ŋ]grana 	<p>4</p> <p>Addició d’una “n”</p> <ul style="list-style-type: none"> - lla[ŋ]got - ma[ŋ]grana 	<p>Manca d’addició</p> <ul style="list-style-type: none"> - llagost - magrana
<p>So africatat inicial o postconsonàntic</p> <ul style="list-style-type: none"> - [tj]ocolata - pan[tj]a 	<p>5</p> <p>El so fricatiu inicial o postconsonàntic sol passar a africatat</p> <ul style="list-style-type: none"> - [tj]ocolata - pan[tj]a 	<p>Manteniment del so fricatiu inicial o postconsonàntic</p> <ul style="list-style-type: none"> - [j]ocolata - pan[j]a
<p>Emmudiment o no del so fricatiu alveolar [s]</p> <ul style="list-style-type: none"> - llango[ø]t - aque[ø]t / aque[s]t 	<p>6</p> <p>Emmudiment o no del so fricatiu alveolar [s]</p> <ul style="list-style-type: none"> - llango[ø]t - aque[ø]t 	<p>Emmudiment o no de la “s” de “aquest”, “llagost”</p> <ul style="list-style-type: none"> - llago[s]t - aque[ø]t / aque[s]t

Metàtesi - f[re]d[o]lics	7	Metàtesi - f[ə]d[r]olics / f[rə]d[u]lics	Metàtesi - f[rə]d[u]lics
Palatalitzacions - [ʃ]igrons	8	Palatalitzacions - [ʃ]igrons	Palatalitzacions - [s]igrons
Ensordiments - mi[dʒ]ons - corre[dʒ]a	9	Ensordiments - mi[tʃ]ons - corre[tʃ]a / corre[ʒ]a	Ensordiments - mi[dʒ]ons - corre[dʒ]a
Dissimilacions - bo[n]a nit	10	Dissimilacions - bo[r]a nit	Dissimilacions - bo[n]a nit
Velaritzacions - t[áw]p / ta[l]p	11	Velaritzacions - t[áw]p	Velaritzacions - t[áw]p / ta[l]p

MORFOLOGIA		
Català occidental	Català oriental	
Català nord-occidental	Solsoní	Català central
Primera persona del present d'indicatiu es pronuncia [o] - jo cant[o]	1 Primera persona del present d'indicatiu es pronuncia [u] - jo cant[u]	Primera persona del present d'indicatiu es pronuncia [u] - jo cant[u]
Incoatiu acabats en “-eix” es pronuncia [-ij] - podr[ij]	2 Incoatiu acabats en “-eix” es conserven iguals - podr[é]	Incoatiu acabats en “-eix” es conserven iguals - podr[é]
Diferent sufix en el present de subjuntiu - faci - anessin	3 Manteniment o no del sufix normatiu del present de subjuntiu - faci / fa[sã:] / faigui - anessin / aness[e]n	Manteniment del sufix normatiu del present de subjuntiu - faci - anessin / aness[ə]n
Emmudiment del so espirant bilabial sonor [β] - [plóØje] - jo [béje]	4 Emmudiment del so espirant bilabial sonor [β] - [plóØje] / [pluβíe] - jo [béjã:] / jo [bəβíã:]	Manteniment del so espirant bilabial sonor [β] - [pluβíe] - jo [bəβíe]
Primera persona del futur simple es pronuncia la [e] tancada - jo menjar[é]	5 Primera persona del futur simple es pronuncia la [e] tancada o la [e] oberta - jo menjar[é]	Primera persona del futur simple es pronuncia la [e] - jo menjar[é]

3. MAPES DE LA ZONA GEOGRÀFICA

Figura 2: Mapa de Catalunya. Font: Internet.²

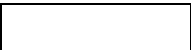

Figura 3: Mapa del Solsonès. Font: Internet.³

² Font: <http://an.wikipedia.org/wiki/Solson%C3%A9s>

³ Font: <http://www.municat.gencat.cat/?page=descarregamapes>

4. LLISTAT DE PARAULES

ÀTON		TÒNIC		CONSONANTISME		MORFOLOGIA		LÈXIC	
1	tarda	32	vam	51	lenties	74	jo canto	81	gat
2	migdia	33	neda	52	cella	75	podreix	82	tou de la cama
3	patata	34	xerra	53	paller	76	faci	83	sutge
4	jo mirava	35	més	54	vermell	77	anessin	84	gripau
5	ella mirava	36	nét	55	millor	78	plovia	85	núvols
6	tomàquet	37	pera	56	bitlles	79	bevia	86	timó
7	dotze	38	conèixer	57	cabells	80	jo menjaré	87	pèsols
8	vespre	39	estrènyer	58	espatlla			88	gall dindi
9	diumenge	40	mossèn	59	caixa			89	porc
10	llebre	41	cadena	60	faixa			16	ocells
11	febre	42	ceba	61	cor			90	falç
12	conill	43	bombó	62	mar			91	pomera
13	esmorzar	44	móra	63	llagost			92	mongetes
14	ovelles	45	jonc	64	magrana			93	papallona
15	orenetes	46	dòlmens	65	xocolata			94	marieta
16	ocells	47	maduixa	66	panxa			95	ratapinyada
17	llengua	48	guatlla	63	llagost			96	sargantana
18	aigua	49	dos quarts de quatre	67	aquest			97	porc senglar
19	vespa	50	quant	68	fredolics			98	forca
20	nous			69	cigrons			99	gormanda
21	bastida			70	mitjons			100	baldufa
22	berenar			71	corretja				
23	cargol			72	bona nit				
24	llonganissa			73	talp				
25	pi rojalet								
26	clofolla								
27	codolell								
28	soroll								
29	rodó								
30	"arrofaixar"								
31	xafogor								

	Imatges
	Qüestions
	Paraules repetides

5. PREGUNTES PER A LES PARAULES DE L'ENQUESTA

VOCALISME ÀTON

1. Quan no són les 5 del matí, són les 5 de... (tarda)
2. I quan dinem és al... (migdia)
3. IMATGE patata
4. Ahir vosaltres miràveu; ells miraven, i vós? I jo? (jo mirava)
5. I ella? ... la televisió (mirava)
6. IMATGE tomàquet
7. Quants mesos té un any? (dotze)
8. Si no són les 9 del matí, són les 9 de... (vespre)
9. L'últim dia de la setmana és el... ? (diumenge)
10. IMATGE llebre
11. Quan estem malalts, amb el termòmetre, ens mirem... (la febre)
12. IMATGE conill
13. El primer àpat del dia és ... (esmorzar)
14. IMATGE ovelles
15. IMATGE orenetes
16. IMATGE ocells
17. Trec la... (llengua)
18. De l'aixeta, en surt... (aigua)
19. IMATGE vespa
20. IMATGE nous
21. Del que fan servir els paletes per enfilar-se, fet amb taulons i ferros, se'n diu... (bastida)
22. L'àpat de mitja tarda és ... (berenar)
23. IMATGE cargol
24. IMATGE llonganissa
25. Del pi roig també se'n diu... (pi "rajolet")
26. IMATGE clofolla
27. IMATGE codolell
28. A casa hi ha molt silenci, però al carrer hi ha molt... (soroll)
29. La finestra és quadrada, el sol és... (rodó)
30. IMATGE "arrofaixar"

31. Quan fa calor amb humitat, diem que fa molta... (xafogor)

VOCALISME TÒNIC

32. LÈXIC vam
33. IMATGE neda
34. D'una persona que parla molt, diem que... (xerra)
35. Quan ja has menjat i encara tens gana, diem que en voleu... (més)
36. El fill del teu fill és el teu... (nét)
37. IMATGE pera
38. Quan dues persones es veuen per primer cop, s'acaben de... (conèixer)
39. Si m'engreixo m'han d'eixamplar els pantalons, si m'aprimo me'ls han... (d'estrènyer)
40. IMATGE mossèn
41. IMATGE cadena
42. IMATGE ceba
43. IMATGE bombó
44. IMATGE móra
45. IMATGE jonc
46. IMATGE dòlmens
47. IMATGE maduixa
48. IMATGE guatlla
49. IMATGE dos quarts de quatre
50. Si aneu a una botiga i voleu saber el preu, com el demaneu? (quant val?)

CONSONANTISME

51. IMATGE llentilles
52. Això és la meva... (cella)
53. On es guarda la palla, se'n diu ... (paller/a)
54. La sang és de color... (vermell)
55. El contrari de pitjor és... (millor)
56. IMATGE bitlles
57. Aquests són els meus... (cabells)

58. Això és l'... (espatlla)
 59. Els diners ens els guarden a la... (caixa)
 60. Els castellers porten una... (faixa)
 61. Aquí hi tinc el... (cor)
 62. Els pescadors pesquen al... (mar)
 63. IMATGE llagost
 64. IMATGE magrana
 65. És un menjar molt dolç. Una rajola de...
 (xocolata)
 66. Em rasco la... (panxa)
 67. "Este hombre", com ho diríeu en català?
 (aquest home)
 68. IMATGES fredolics
 69. IMATGES cigrons
 70. Per no tenir fred als peus ens posem...
 (mitjons)
 71. Quan porteu el gos a passejar, el porteu
 amb una... (corretja)
 72. Quan anem a dormir diem... (bona nit)
 73. IMATGE talp

MORFOLOGIA

74. Vós canteu o no canteu? (No, jo no canto/
 Sí, jo sí que canto)
 75. Si una fruita es fa malbé diem que es...
 (podreix)
 76. Jo no faig el dinar. Espero que ella el...
 (faci)
 77. No puc anar a comprar. M'agradaria que
 ells hi... (anessin)

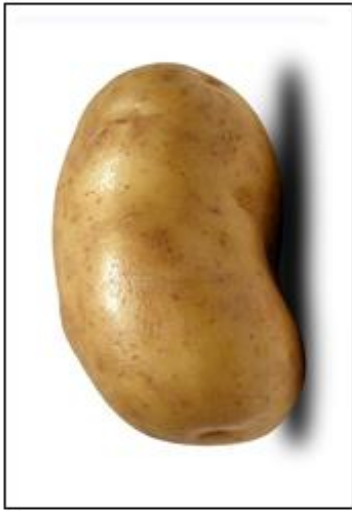
78. Avui jo dormo, ahir dormia; avui plou,
 ahir... (plovía)
 79. Avui jo dormo, ahir dormia; avui bec vi,
 ahir... (bevia)
 80. Ahir jo menjava, avui menjo, demà... (jo
 menjaré)

LÈXIC

81. Quin animal caça les rates? (gat)
 82. Darrere la cama, hi tenim... (ventre de la
 cama, tou de la cama)
 83. Quan la xemeneia és bruta, cau... (sutge,
 estalzi, "estaldiny"...))
 84. IMATGE gripau
 85. IMATGE núvols
 86. IMATGE timó
 87. IMATGE pèsols
 88. IMATGE gall dindi
 89. IMATGE porc
 16. IMATGE ocells
 90. IMATGE falç
 91. IMATGE pomera
 92. IMATGE mongetes
 93. IMATGE papallona
 94. IMATGE marieta
 95. IMATGE ratapinyada
 96. IMATGE sargantana
 97. IMATGE porc senglar
 98. IMATGE forca
 99. IMATGE gormanda
 100. IMATGE baldufa

6. IMATGES PER A LES PARAULES DE L'ENQUESTA

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

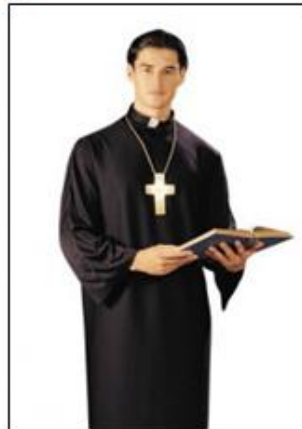
15

16

17

18

19

20

21

22

23

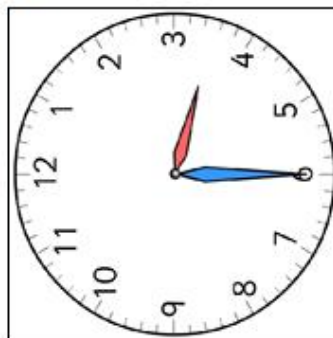
24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

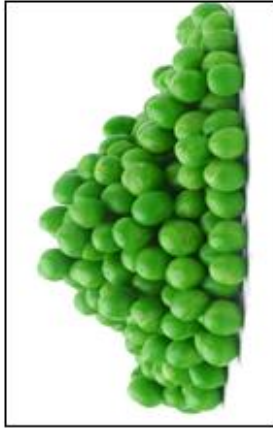
35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

7. PAUTA PER AL REGISTRE

VOCALISME ÀTON

.....	PARAULA	CATALÀ NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CATALÀ CENTRAL
1. Quan no són les 5 del matí, són les 5 de...	tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]
2. I quan dinem és al...	migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]
3. IMATGE	patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]
4. Ahir vosaltres miràveu; ells miraven, i vós? (I jo?)	jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]
5. I ella? ...	ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]
6. IMATGE	tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t
7. Quants mesos té un any?	dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]
8. Si no són les 9 del matí, són les 9 de...	vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]
9. L'últim dia de la setmana és el... ?	diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]
10. IMATGE	llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]
11. Quan estem malalts, amb el termòmetre, ens mirem...	febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]
12. IMATGE	conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill
13. El primer àpat del dia és ...	esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar
14. IMATGE	ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles
15. IMATGE	orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes
16. IMATGE	ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells
17. Trec la.../ Això és la...	llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]
18. De l'aixeta, en surt...	aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]
19. IMATGE	vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa
20. IMATGE	nous	[a]nous	[ə]nous	nous
21. Del que fan servir els paletes per enfilar-se, fet amb taulons i ferros, se'n diu...	bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida
22. L'àpat de mitja tarda és ...	berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar
23. IMATGE	cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol
24. IMATGE	llonganissa	ll[onɣa]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa
25. Del pi roig també se'n diu...	pi rojalet	pi r[o3a]let	pi r[ə3u]let	pi r[ə3u]let
26. IMATGE	clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla
27. IMATGE	codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell
28. A casa hi ha molt silenci, però al carrer hi ha molt...	soroll	s[o]roll s[e]roll	s[u]roll s[i]roll s[ə]roll	s[u]roll s[i]roll

29. La finestra és quadrada, el sol és...	rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó r[ə]dó
30. IMATGE	“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar
31. Quan fa calor amb humitat, diem que fa molta...	xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor

VOCALISME TÒNIC

.....	PARAULA	CATALÀ NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CATALÀ CENTRAL
32. LÈXIC	vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m
33. IMATGE	neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da
34. D'una persona que parla molt, diem que...	xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra
35. Quan ja has menjat i encara tens gana, diem que en voleu...	més	m[é]s	m[és]s	m[é]s
36. El fill del teu fill és el teu...	nét	n[é]t	n[ét]t	n[é]t
37. IMATGE	pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra
38. Quan dues persones es veuen per primer cop, s'acaben de...	conèixer	con[é]xer	con[é]xer	con[é]xer
39. Si m'engreixo m'han d'eixamplar els pantalons, si m'aprimo me'ls han...	estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer
40. IMATGE	mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n
41. IMATGE	cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na
42. IMATGE	ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba
43. IMATGE	bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]
44. IMATGE	móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra
45. IMATGE	jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc
46. IMATGE	dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens
47. IMATGE	maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa
48. IMATGE	guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla
49. IMATGE	dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre
50. Si aneu a una botiga i voleu saber el preu, com el demaneu?	quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt

CONSONANTISME

.....	PARAULA	CATALÀ NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CATALÀ CENTRAL
51. IMATGE	llentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es
52. Això és la meva...	cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a
53. On es guarda la palla, se'n diu ...	paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er
54. La sang és de color...	vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]
55. El contrari de pitjor és...	millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or
56. IMATGE	bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es
57. Aquests són els meus...	cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s
58. Això és l'...	espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a
59. Els diners ens els guarden a la...	caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a
60. Els castellers porten una...	faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a
61. Aquí hi tinc el...	cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]
62. Els pescadors pesquen al...	mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]
63. IMATGE	llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost
64. IMATGE	magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana
65. És un menjar molt dolç. Una rajola de...	xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata
66. Em rasco la...	panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a
63. IMATGE	llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t
67. "Este hombre", com ho diríeu en català?	aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t
68. IMATGE	fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics
69. IMATGE	cigrons	[j]igrons	[j]igrons	[s]igrons
70. Per no tenir fred als peus, ens posem...	mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons
71. Quan porteu el gos a passejar, el porteu amb una...	corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a
72. Quan anem a dormir diem...	bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit bo[n]a nit	bo[n]a nit
73. IMATGE	talp	t[áw]p ta[l]p	t[áw]p	t[áw]p ta[l]p

MORFOLOGIA

.....	PARAULES	CATALÀ NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CATALÀ CENTRAL
74. Vós canteu o no canteu?	jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]
75. Si una fruita es fa malbé, diem que es...	podreix	podr[ɨ]	podr[é]	podr[é]
76. Jo no faig el dinar. Espero que ella el...	faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci
77. No puc anar a comprar. M'agradaria que ells hi...	anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[e]n
78. Avui jo dormo, ahir dormia; avui plou, ahir...	plovia	[ploβie]	[plóje] [pluβie]	[pluβie]
79. Avui jo dormo, ahir dormia; avui bec vi, ahir...	jo bevia	jo [beβie]	jo [béjã:] jo [beβiã:]	jo [beβie]
80. Ahir jo menjava; avui menjo; demà...	jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]

LÈXIC

.....	PARAULA	
81. Quin animal caça les rates?	gat	
82. Darrere la cama hi tenim...?	tou de la cama	
83. Quan la xemeneia és bruta cau...?	sutge	
84. IMATGE	gripau	
85. IMATGE	núvols	
86. IMATGE	timó	
87. IMATGE	pèsols	
88. IMATGE	gall dindi	
89. IMATGE	porc	
16. IMATGE	ocells	
90. IMATGE	falç	
91. IMATGE	pomera	
92. IMATGE	mongetes	
93. IMATGE	papallona	
94. IMATGE	marieta	
95. IMATGE	ratapinyada	
96. IMATGE	sargantana	
97. IMATGE	porc senglar	
98. IMATGE	forca	
99. IMATGE	gormanda	
100. IMATGE	baldufa	

8. QÜESTIONARI PER A LA CONVERSA

1. Com us dieu?
2. Quants anys teniu?
3. On vàreu néixer?
4. On viviu actualment?
5. On heu viscut més temps?
6. On van néixer i viure el pare i la mare?
7. Quin o quins oficis heu realitzat?
 - 7.1 Com era la feina?
 - 7.2 Quins estris utilitzàveu?
 - 7.3 Quin horari fèieu?
8. On va néixer la vostra parella? On ha viscut més temps? Com us vau conèixer?
9. Heu estat en altres llocs durant un temps llarg?
 - 9.1 On?
 - 9.2 Quant temps?
 - 9.3 Per quins motius?(trasllat de la família, feina, servei militar...)
10. Em podeu parlar de:
 - 10.1 La sanitat: què fèieu quan estàveu malalts, com treballaven els metges...?
 - 10.2 L'educació: on vàreu estudiar, quins mestres teníeu (l'idioma en què us parlaven), què estudiàveu...?
 - 10.3 La família: quants éreu, qui vivíeu a casa, quants fills vàreu tenir...?
 - 10.4 El transport: cotxe particular, autocar...; cap on viatjàveu més sovint...?
 - 10.5 La religió: capellans, monges...; festes religioses; batejos, enterraments...?
 - 10.6 La guerra i la postguerra

Moltes gràcies.

9. LLISTA D'INFORMADORS

1. Llobera 1- Maria Freixes Estany – 24 de desembre de 2013
2. Llobera 2- Pere Torra – 28 de gener de 2014 i 3 de juliol de 2014 (Es va fer dos cops a causa d'un error a l'hora de gravar l'entrevista)
3. Odèn 1- Joan Sabata – 28 de desembre de 2013
4. Odèn 2- Lourdes Solé - 28 de desembre de 2013
5. Guixers 1- Dolors Baliellas - 28 de desembre de 2013
6. Guixers 2- Carme Itó – 30 de març de 2014
7. Olius 1- Antoni Vilar – 11 de gener de 2014
8. Olius 2- Josep Muntaner – 26 d'abril de 2014
9. Pinell del Solsonès 1- Josep Llorenç – 12 de gener de 2014
10. Pinell del Solsonès 2- Remei Gilabert – 15 de febrer de 2014
11. Solsona 1- Lola Casafont – 23 de gener de 2014
12. Solsona 2- Pilar Roure – 7 de juliol de 2014
13. Sant Llorenç 1- Hortènsia Piqué – 1 de febrer de 2014
14. Sant Llorenç 2- Àngel Ollé – 1 de febrer de 2014
15. Castellar de la Ribera 1- Josefa Angrill – 18 de gener de 2014
16. Castellar de la Ribera 2- Marià Pujantell – 22 de febrer de 2014
17. Lladurs 1- Efrem Besora– 8 de febrer de 2014
18. Lladurs 2- Josep Porredon – 4 de maig de 2014
19. Clariana del Cardener 1- Ramon Campmajó – 14 de febrer de 2014
20. Clariana del Cardener 2- Elvira Vilajosana – 22 de març de 2014
21. Navès 1- Florenci Coromines- 22 de febrer de 2014
22. Navès 2- Josep Maria Feliu- 27 de juliol de 2014
23. La Coma i la Pedra 1- Pepa Vilar – 30 de març de 2014
24. La Coma i la Pedra 2- Lola Pons – 30 de març de 2014
25. Riner 1- Miquel Feixas – 18 d'abril de 2014
26. Riner 2- Miquel Nadal – 24 de maig de 2014
27. Pinós 1- Josep Maria Bonsfills – 3 de maig de 2014
28. Pinós 2- Joan Barcons – 24 de maig de 2014
29. Carles Mosella- 18 de gener de 2014
30. Maria Claustre Xixons- 3 de gener de 2014

31. Montserrat Vila – 22 de març de 2014

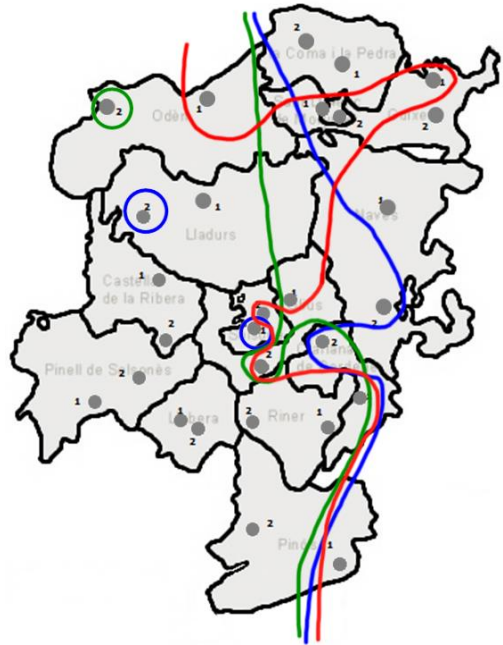
Aquestes tres últimes entrevistes no formen part del treball, tot i haver-les realitzat. La primera va ser rebutjada perquè el Carles, encara que tingués una parla molt solsonina, pateix Alzheimer en un estat força avançat i la seva dona, filla d'un solsoní, va haver d'ajudar-lo en moltes ocasions. En el cas de la Maria Claustre i la Montserrat, a mitja entrevista van comentar que els seus pares no eren fills de Solsona i Navès, respectivament.

10. LA RESTA DE LES ISOGLOSSES

VOCALISME ÀTON

1. Addició o no addició de a-, an-.

BLAVA. vespa: a l'esquerra de la línia blava els entrevistats van afegir una "a" inicial a la paraula subratllada de manera que pronunciaven [a]vespa (dialecte nord-occidental i subdialecte solsoní) i a la dreta de la línia els entrevistats van pronunciar la paraula tal com s'escriu (dialecte central). A Solsona una persona entrevistada va pronunciar [a]vespa mentre que l'altra va pronunciar vespa.

VERDA. nous: aquesta isoglossa té les mateixes característiques que l'anterior, a l'esquerra van pronunciar [a]nous (dialecte nord-occidental i subdialecte solsoní) i a la dreta van pronunciar nous (dialecte central). També hi ha una entrevista encerclada perquè a Odèn 2 va pronunciar nous.

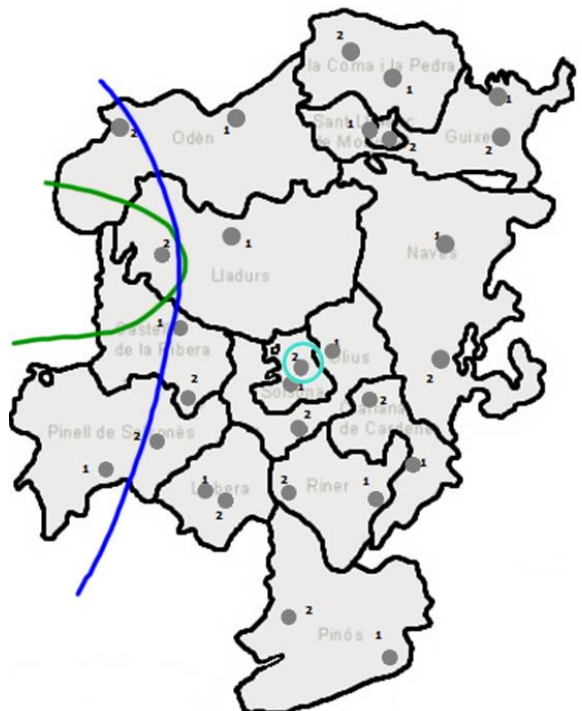
VERMELLA. bastida: aquesta isoglossa té unes característiques força similars a les anteriors. A l'esquerra de la línia els entrevistats van pronunciar [am]bastida i a la dreta, bastida.

En aquest últim cas, en les entrevistes, va aparèixer el mot *encavallada* per fer referència a la bastida.

2. Supressió de la vocal neutra prop de "r".

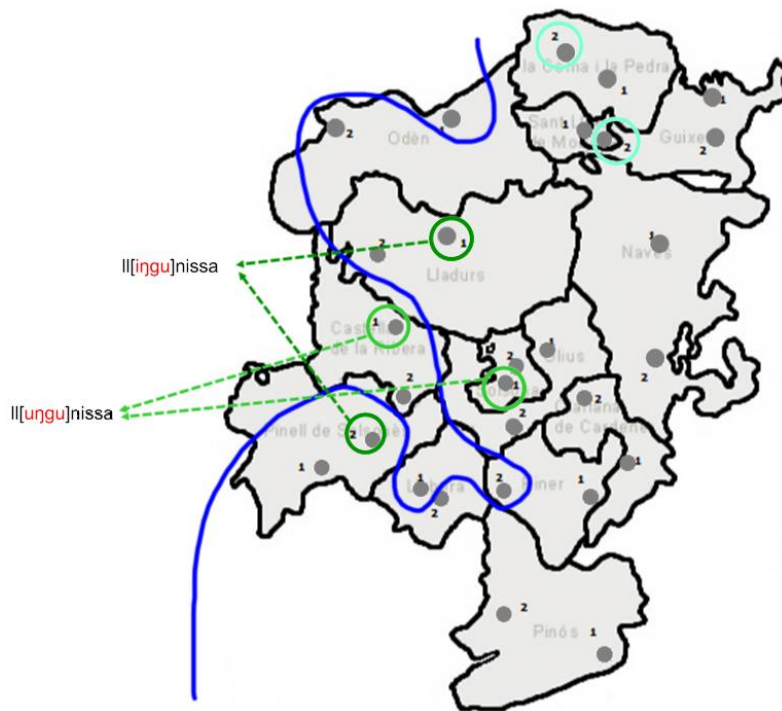
VERDA. cargol: a l'esquerra de la línia van pronunciar [kara]gol (dialecte nord-occidental), en canvi, a la dreta van pronunciar [ker]gol (subdialecte solsoní i dialecte central).

BLAU FOSC I BLAU CLAR. berenar: a l'esquerra de la línia blau fosc van pronunciar [bere]nar (dialecte nord-occidental) i a la

dreta van pronunciar [brə]nar (subdialecte solsoní i dialecte central), tenint en compte que Lladurs 2 i Pinell 1 no van fer la supressió de la vocal neutra prop de “r”, però no van pronunciar [e] com el català nord-occidental, sinó [ə], [bərə]nar, igual que l'entrevistat encerclat en blau clar.

3. Metàtesi.

VERD. ll[ongu]nissa: tots els entrevistats van dir ll[əngu]nissa (subdialecte solsoní i dialecte central) excepte els que estan dins el cercles verds. No hi ha cap mostra del dialecte nord-occidental, ll[onga]nissa.

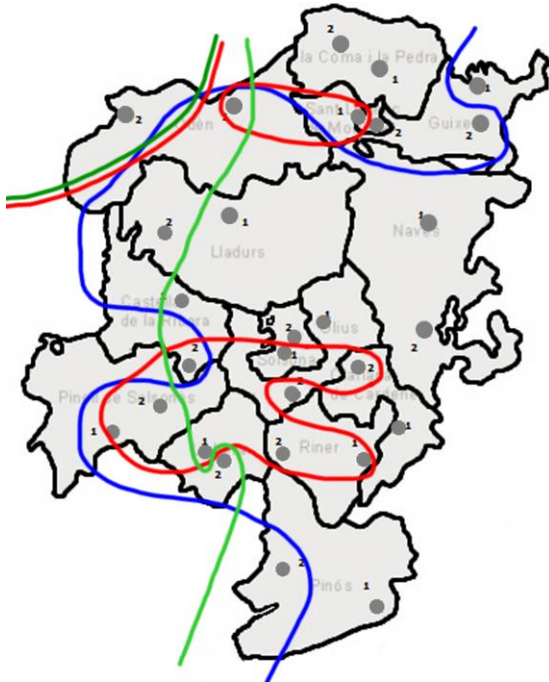
BLAU FOSC. pi rojalet: de la línia cap a l'esquerra els entrevistats no van fer la metàtesi d'aquesta paraula (dialecte nord-occidental),

però sí que van neutralitzar la “o”, van pronunciar pi r[uʒə]let. A la dreta, tots van fer la metàtesi pi r[əʒu]let (subdialecte solsoní i dialecte central), però Pinell del Solsonès 1 la va fer amb la distinció de la “o” i la “a” neutra, pi r[əʒo]let. Els entrevistats encerclats de color blau clar no se'ls va acudir aquest mot.

4. Dissimilació.

BLAVA. codolell: a la dreta de la línia els entrevistats van dir c[uðəð]ell (subdialecte solsoní) i a l'esquerra, els del nord van dir “pedres” o “rocs de riu” i els del sud (Castellar de la Ribera i Pinós) van dir “quadradells”.

VERMELLA. soroll: a l'esquerra de la línia vermella van dir s[e]roll (dialecte nord-occidental), els que estan encerclats en vermell van dir s[ə]roll (subdialecte solsoní) i la resta van dir s[u]roll o s[i]roll (subdialecte solsoní i dialecte central).

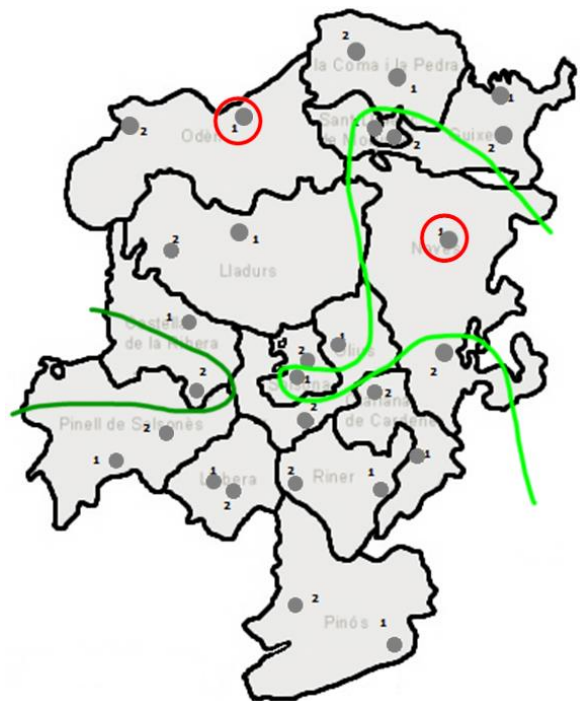

VERD FOSC I VERD CLAR. rodó: a l'esquerra de la línia verd fosc l'entrevistat va dir *r[e]dó* (dialecte nord-occidental); entre la línia verd fosc i verd clar van dir *r[e]dó* (subdialecte solsoní) i a la dreta de la línia verd clar van dir *r[u]dó* (dialecte central i subdialecte solsoní).

La paraula “clofolla” també és dins d'aquesta característica, però és inclosa en l'apartat de lèxic ja que la majoria de les persones van dir altres mots per anomenar el significat d'aquesta paraula.

5. Assimilació.

VERD FOSC I VERD CLAR. arrofaixar: a l'esquerra de la línia verd fosc no van fer assimilació (dialecte nord-occidental), però amb la “o” neutralitzada, van pronunciar *arr[u]faixar*. Els de la línia verd clar cap a la dreta van dir altres paraules: els tres del nord, “*arrepénjar*” i el del sud, “*apoiar*”. La resta d'entrevistats van pronunciar *arr[e]faixar* (subdialecte solsoní i dialecte central) i alguns van pronunciar la “a” neutra amb el so [e].

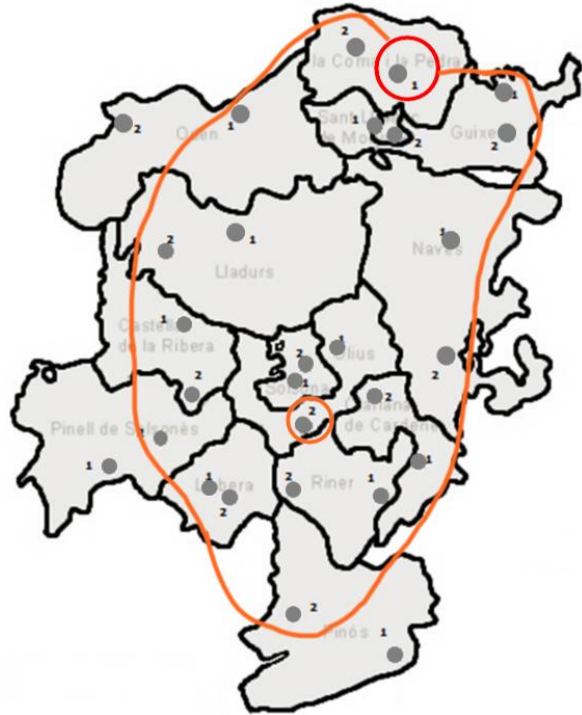

VERMELL. xafogor: no hi ha cap línia perquè tots els entrevistats van pronunciar *xaff[e]gor* o *xaff[u]gor*, tot propi del subdialecte solsoní i el dialecte central. Tot i això, els dos encerclats van fer alguna variació: a Odèn 1 va fer l'assimilació, però va pronunciar [e] en lloc de la “a” neutra i a Navès 1 va fer una assimilació diferent a la resta ja que va dir *x[u]ff[u]gor*.

VOCALISME TÒNIC

6. “a” sona [a] o [ɛ].

TARONJA. vam: a excepció de la segona d'Olius, tots els entrevistats de l'interior de la línia taronja van pronunciar *v[ɛ]m* (subdialecte solsoní) i la resta van pronunciar *v[á]m* (dialecte central i nord-occidental). A la segona entrevista de Pinell aquesta paraula no la va dir i no la podem tenir en compte. L'entrevistat encerclat de color vermell va dir aquestes dues opcions durant l'enquesta.

7. “e” sona [é], [á] o [ɛ].

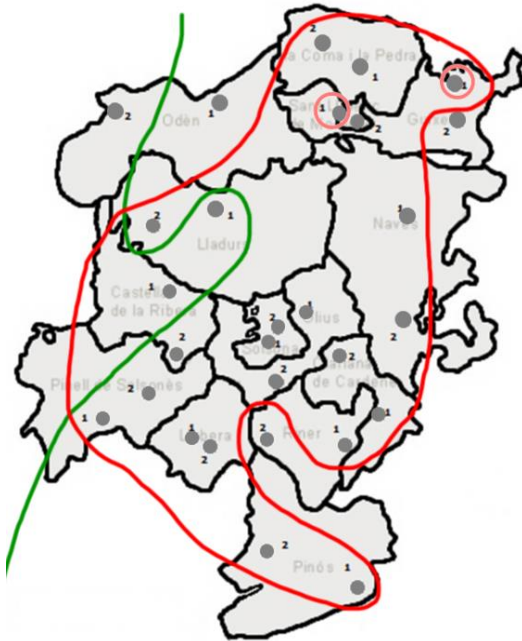

VERMELLA. neda: a l'esquerra de la línia vermella situada al nord-oest de la comarca els entrevistats van pronunciar *n[á]da* (subdialecte solsoní), entre les dues línies vermelles els entrevistats van pronunciar *n[é]da* (dialecte nord-occidental) i l'entrevistat de la dreta de la línia situada al sud-est de la comarca va pronunciar *n[ɛ]da* (dialecte central).

VERDA. xerra: sorprenentment, només les tres persones de la dreta de la línia verda van pronunciar *x[ɛ]rra* (dialecte central). La resta van

pronunciar *x[á]rra* (subdialecte solsoní). No hi ha cap mostra del dialecte nord-occidental, que pronunciaria *x[é]rra*. L'entrevistat encerclat de color verd, Olius 2, no se li va acudir aquest mot, va dir “enraona”.

8. “o” tancada sona [ó] o [ó̃].

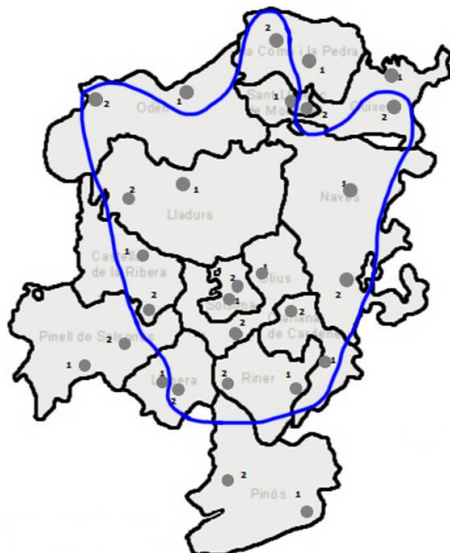
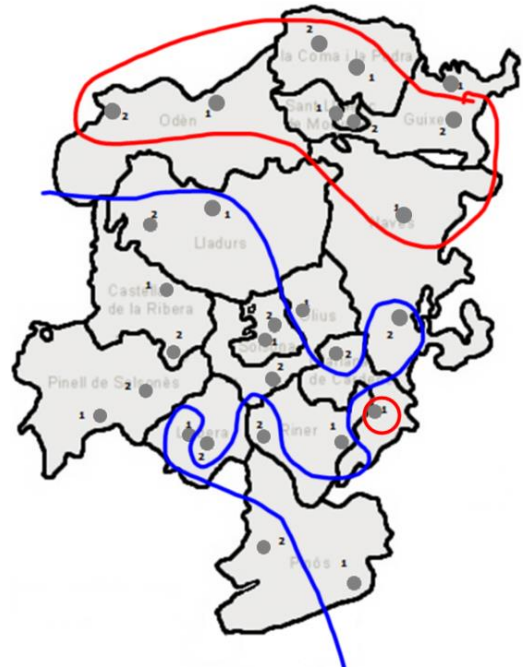

VERMELLA. bombó: fora del contorn de color vermell els entrevistats van pronunciar *bomb[ó]* (dialectes central i nord-occidental) i dins, van pronunciar *bomb[ó̃]* (subdialecte solsoní). Els dos entrevistats que estan encerclats de color vermell clar van pronunciar *b[e]mb[ó̃]*.

VERDA. móra: a l'esquerra de la línia verda els entrevistats van pronunciar *m[ó]ra* (dialectes central i nord-occidental) i a la dreta, *m[ó̃]ra* (subdialecte solsoní).

9. “o” oberta sona igual o [o].

BLAVA. dòlmens: de la línia cap a baix i cap a l'esquerra van pronunciar *d[ó̃]lmens* (subdialecte solsoní i dialecte nord-occidental) i de la línia cap a amunt i cap a la dreta van pronunciar *d[ó]lmens* (dialecte central). Els entrevistats encerclats amb la línia vermella no van saber dir el mot.

10. “u” sona [u] o [o].

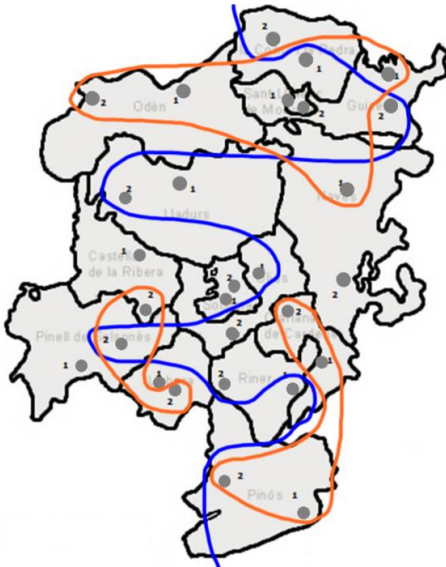
BLAVA. maduixa: tots els entrevistats situats dins del contorn de la línia van pronunciar *mad[ó̃]jixa* (subdialecte solsoní), la resta van pronunciar *mad[ú]jixa* (subdialecte solsoní i dialectes central i nord-occidental).

CONSONANTISME

11. Addició o no d'una "n" en alguns mots.

Tots els entrevistats van fer aquesta addició en les paraules *magrana* i *llagost*, així pronunciant *ma[n]grana* i *lla[n]got*.

12. Manteniment o no manteniment del so fricatiu inicial o postconsonàntic.

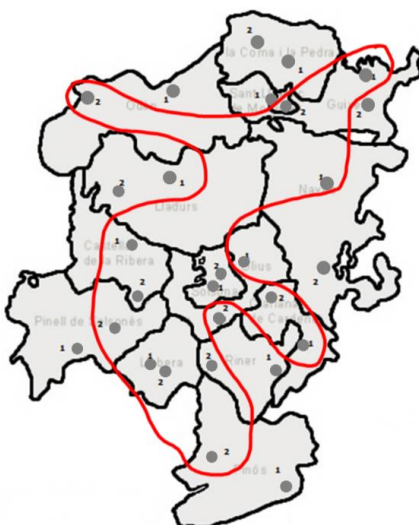

BLAVA. xocolata: a la dreta de la línia blava els entrevistats van pronunciar [ʃ]ocolata (dialecte central) i a l'esquerra [tʃ]ocolata (subdialecte solsoní i dialecte nord-occidental). Els que estan encerclats de color taronja van fer la palatalització de la "o" en "i", dient així *xicolata* independentment del so fricatiu o africacat.

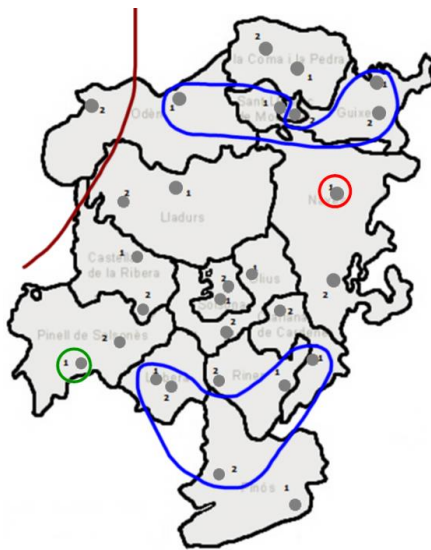
VERDA. panxa: a la dreta de la línia verda els entrevistats van pronunciar pan[ʃ]a (dialecte central) i a l'esquerra van pronunciar pan[tʃ]a (dialecte nord-occidental i solsoní).

13. Emmudiment o no emmudiment del so fricatiu alveolar [s] en algunes paraules.

Encara que en la part teòrica la paraula "llagost" no aparegui en aquesta característica, s'hi hauria d'incloure ja que dos entrevistats (Solsona 1 i Riner 2) van pronunciar la "s" d'aquesta paraula.

VERMELLA. aquest: els entrevistats encerclats de color vermell van pronunciar *aque[ø]t* (dialectes nord-occidental i central i subdialecte solsoní), la resta van pronunciar *aque[s]t* (dialectes nord-occidental i central).

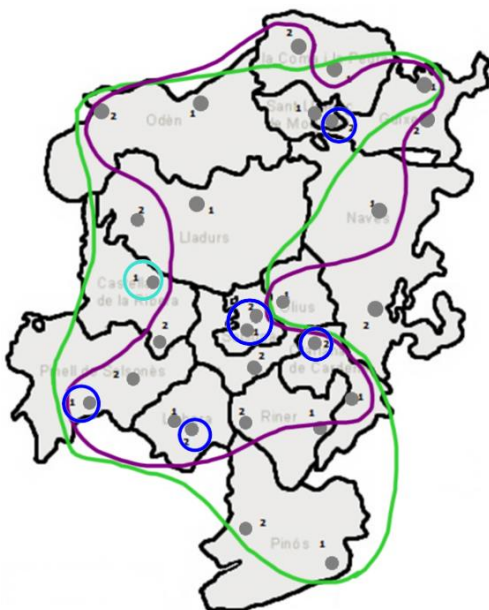
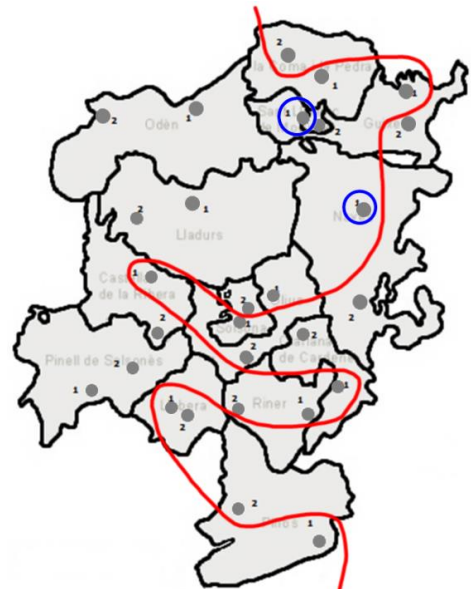

14. Metàtesi o no.

fredolics: els entrevistats encerclats de color blau són els únics que van fer aquesta metàtesi, per tant van pronunciar *f[ə]d[r]olics* (subdialecte solsoní). El de l'esquerra de la línia de color vermell fosc no la va fer, però va pronunciar *f[re]d[o]lics* (dialecte nord-occidental) i els de la dreta d'aquesta línia que no estan encerclats van pronunciar *f[rə]d[u]lics* (subdialecte solsoní i dialecte central). Els dos entrevistats encerclats de color vermell i verd van pronunciar, respectivament *f[u]d[u]lics* i *f[ər]d[u]lics*.

15. Palatalització o no.

cigrans: la línia vermella separa els entrevistats que han pronunciat, per la dreta, *[s]igrans* (dialecte central) i per l'esquerra *[ʃ]igrans* (dialecte nord-occidental i subdialecte solsoní). Els dos encerclats de color blau estan inclosos dins l'explicació anterior, però, a més a més, van canviar alguna lletra de la paraula: *[ʃ]i[k]rons* a Sant Llorenç i *[ʃ]i[w]rons* a Navès.

16. Ensordiment o no.

VERDA. mitjons: a l'interior del cercle verd tots els entrevistats van pronunciar *mi[tʃ]ons* (subdialecte solsoní) i a l'exterior van pronunciar *mi[dʒ]ons* (dialectes nord-occidental i central).

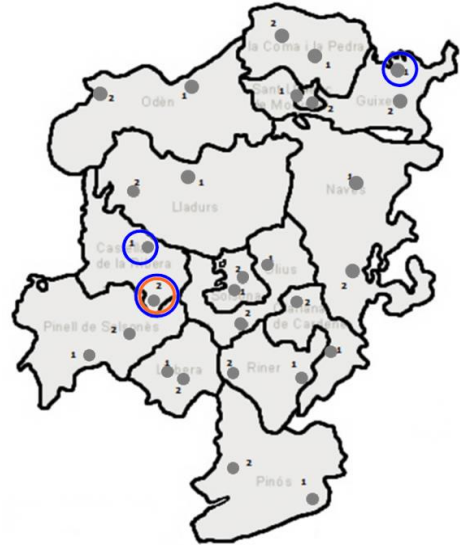
LILA I BLAUS. corretja: els entrevistats encerclats de color lila van pronunciar *corre[ʒ]a* i els de color blau van pronunciar *corre[tʃ]a* (les dues pròpies del subdialecte solsoní). La resta van pronunciar *corre[dʒ]a* (dialectes nord-occidental i central). El que està encerclat de color blau clar va pronunciar

les dues últimes opcions anteriors.

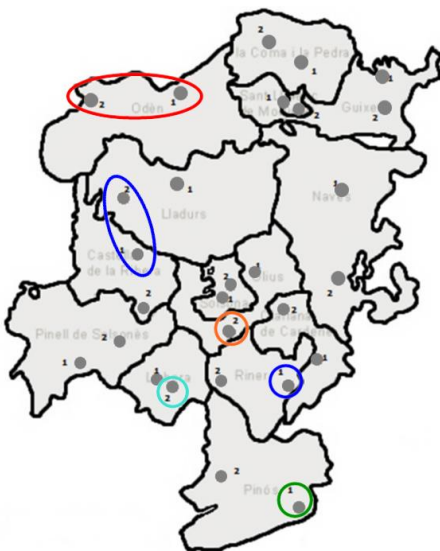
17. Dissimilació o no.

BLAU. bona nit: els entrevistats encerclats de color blau no van fer la dissimilació i van pronunciar *bo[n]a nit* (dialectes nord-occidental i central), en canvi, la resta ho van pronunciar fent la dissimilació, per tant, *bo[r]a nit* (subdialecte solsoní).

L'entrevistat encerclat de color taronja va pronunciar aquestes dues opcions anteriors.

18. Velarització o no.

Tots els entrevistats van fer la velarització d'aquesta paraula, així pronunciant *t[áw]p* (dialectes nord-occidental i central i subdialecte solsoní). Ningú no va pronunciar el mot sense fer la velarització de la paraula, *t[ál]p* (dialectes nord-occidental i central).

MORFOLOGIA**19. Manteniment o no del sufix normatiu del present de subjuntiu.**

faci: tots els entrevistats que no estan encerclats de cap color van dir *faci* (dialectes nord-occidental i central i subdialecte solsoní).

Els entrevistats encerclats de color blau van dir *faigui* (subdialecte solsoní).

El de color blau clar va dir *faci* i *faigui*.

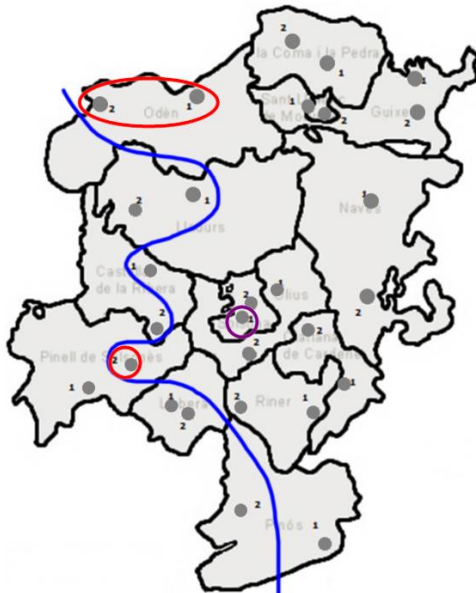
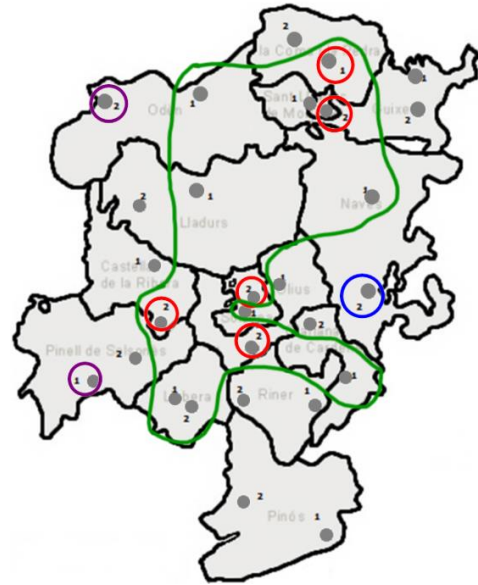
El de color taronja va dir *faci* i *fa[sã:]* (subdialecte solsoní). El de color verd va dir *fagi* (subdialecte solsoní). Els dos encerclats de color vermell, d'esquerra a dreta, van dir *faso* i *fasu*.

anessin: tots els entrevistats que no estan encerclats de cap color van dir *anessin* (propi de les tres variants).

Els que estan encerclats dins de la línia verda van dir *aness[ə]n* (dialecte central).

Els encerclats de color vermell van dir les dues opcions anteriors alhora.

Els que estan encerclats de color lila van dir *aness[e]n* (subdialecte solsoní) i el que està encerclat de color blau va dir *anessin* i *aness[e]n*.

20. Emmudiment o manteniment del so espirant bilabial sonor [β].

BLAVA. plovía: a l'esquerra de la línia blava els entrevistats van emmudir el so anterior pronunciant *plo[j]a* (dialecte nord-occidental i subdialecte solsoní) i a la dreta de la línia van pronunciar *plo[β]a* (subdialecte solsoní i dialecte central).

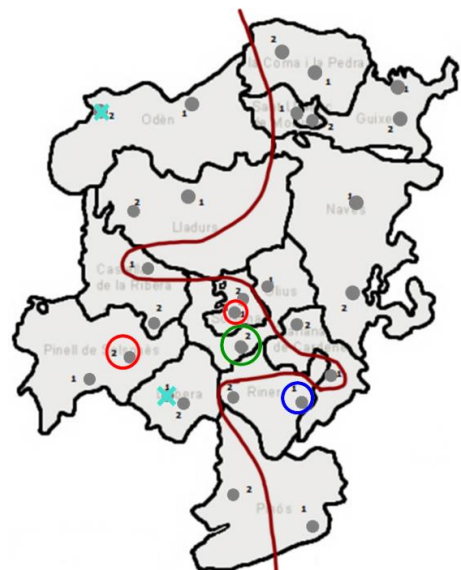
El que està encerclat de color lila va pronunciar les dues opcions anteriors i els que estan encerclats

de color vermell van pronunciar *plo[iβ]a*.

VERMELL FOSC. jo bevia: a la dreta de la línia els entrevistats no van fer l'emudiment del so, van pronunciar *jo be[β]a* (subdialecte solsoní i dialecte central) i a l'esquerra van dir *jo be[j]a* (dialecte nord-occidental i subdialecte solsoní).

El que està encerclat de color verd va dir les dues opcions anteriors.

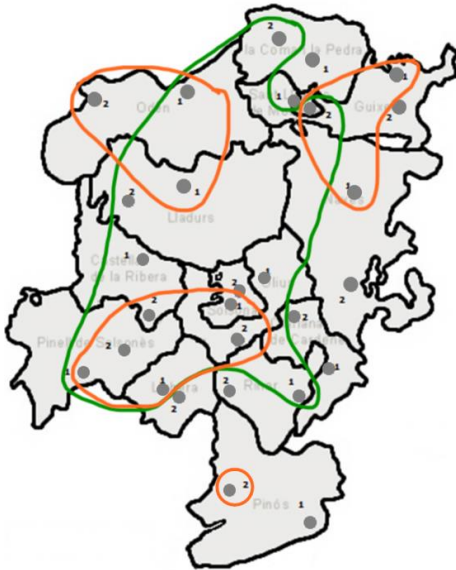
El que està encerclat de color blau va fer l'emudiment, però va dir *jo be[iβ]a*.

Als que estan encerclats de color vermell no se'ls va acudir aquesta paraula, però en van dir una d'equivalent, *vaig beure*.

Els que estan sota una creu blava no van dir el mot.

21. L'última lletra dels verbs en primera persona del futur es pronuncia "e" oberta o "e" tancada.

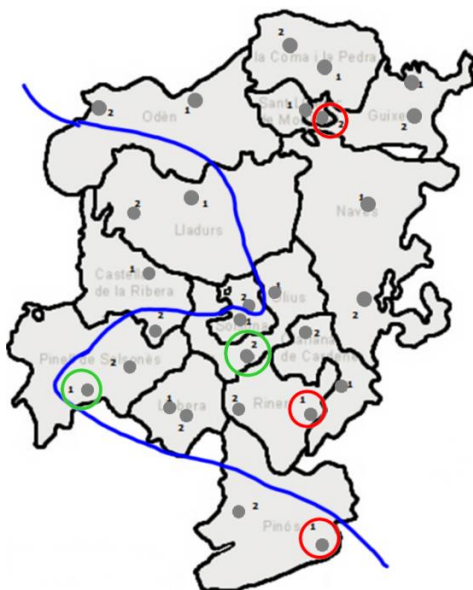
VERD. *jo menjaré*: els entrevistats que están dins del cercle verd van pronunciar *jo menjar[é]* (subdialecte solsoní), la resta van pronunciar *jo menjar[é]* (dialectes nord-occidental i central).

Els entrevistats encerclats de color taronja, a més de pronunciar l'última lletra segons el criteri anterior, van dir "i" en lloc de la primera "e", per tant, *jo m[i]njar[é]* o *jo m[i]njar[é]*.

LÈXIC

22. GAT

Tots els entrevistats van referir-se a aquest animal amb la mateixa paraula, *gat*, per això no es pot fer cap isoglossa.

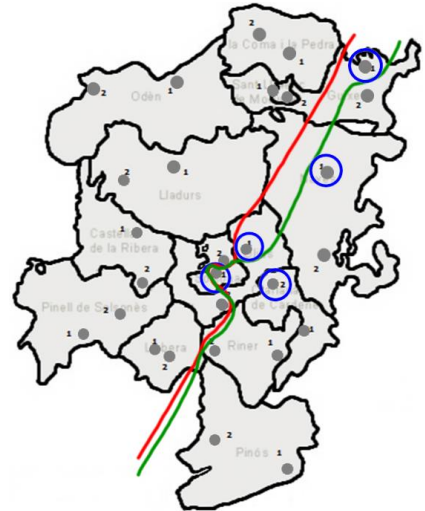

23. TOU DE LA CAMA

A la dreta de la línia blava els entrevistats van dir *panxa de la cama*, *panxa* o *panxell* i a l'esquerra els entrevistats van dir *pantorrilla*. Els encerclats de color verd van dir *panxa de la cama* i *pantorrilla* i els encerclats en vermell van dir altres opcions menys comuns com *cama*, *múscul* o *bessons*.

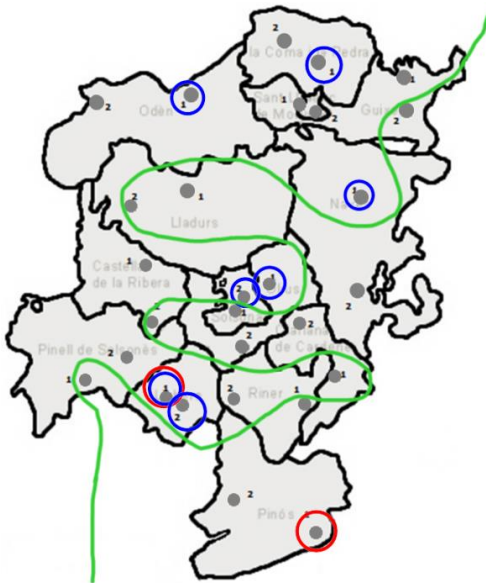
24. SUTGE

A l'esquerra de la línia vermella els entrevistats van dir *estaldiny* o *estalding*. Els de la dreta de la línia verda van dir *sutge*, *suja* o *xuxa* i els que estan encerclats de color blau van dir *estandill* o *estaldill*. En alguns casos coincideixen dues opcions en un sol entrevistat.

25. GRIPAU

Tots els entrevistats s'han referit a aquesta paraula amb el mot *grapal* inclosa una entrevista de la Coma i la Pedra en què van especificar que era un *xot* (un tipus de gripau).

26. NÚVOLS

A la dreta de la línia verda els entrevistats van dir *núvols* i a l'esquerra van dir *bromes* o *bromada*. Els que estan encerclats de color vermell van dir *boires* i els que estan encerclats de color blau van dir *núvols* i *bromes*.

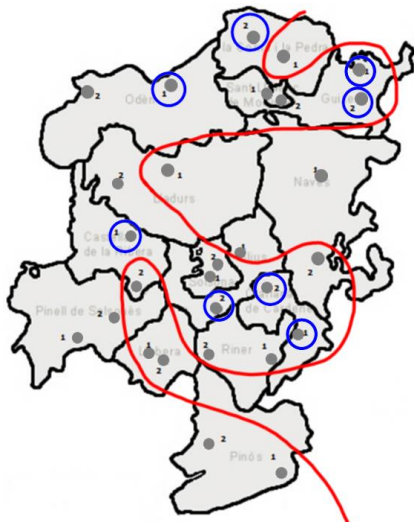
27. TIMÓ

Tots els entrevistats van dir *timó* i només un, Olius 1, va afegir-hi *farigola*.

28. PÈSOLS

Aquesta paraula té dos vessants molt interessants, el fonètic: si la “e” és oberta o tancada, i el lèxic, que té el geosinònim “fesol”.

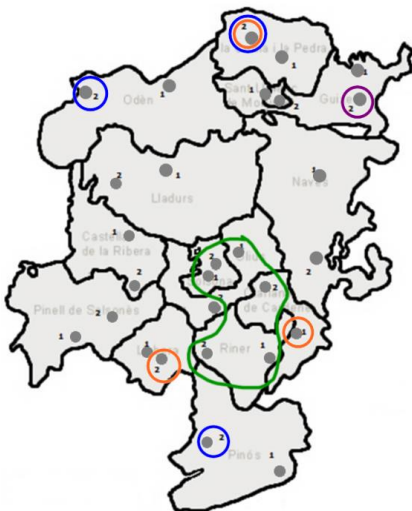
Només quatre persones van fer la “e” tancada, casualment al nord de la comarca. La resta la van fer oberta. Quant als “pèsols” com a “fesols”, ningú els identifica, perquè el mot “fesol” es guarda per al significat de “mongeta”.

29. GALL DINDI

De la línia vermella cap a la dreta tots els entrevistats van dir *indiot* o *andiot* i de la línia vermella cap a l'esquerra van dir *gall indi* o *gall dindi*. Els que estan encerclats de color blau van dir les dues opcions anteriors.

30. PORC

Tots els entrevistats van dir-ne *porc* o *porquet* i alguns hi van afegir *tocino*. Tot i això, vaig trobar interessant demanar també com en deien de les cries del porc i aquest és el mapa corresponent:

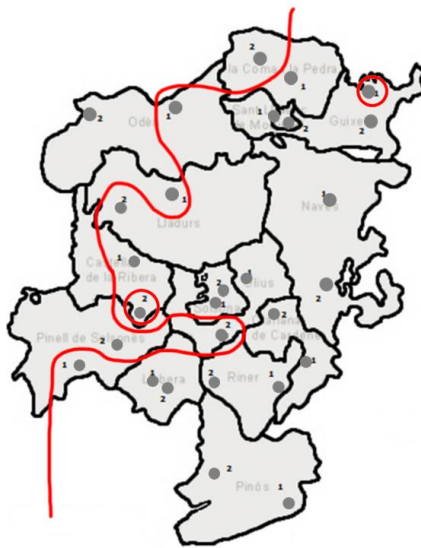
Els entrevistats encerclats de color verd només han dit *mamalló*.

Els encerclats de color blau han dit *garrí*.

Els encerclats de color taronja han dit *porcell* i *mamalló*.

L'encerclat de color lila ha dit *godall* i *porcell*.

Tota la resta només han dit *porcell*.

31. OCELLS

Aquesta paraula està inclosa dins l'apartat de vocalisme àton dins la mateixa característica que "ovelles" i "orenetes". Com que ja hi ha una representació suficient d'exemples, aquesta paraula serà útil per diferenciar-la en l'apartat de lèxic.

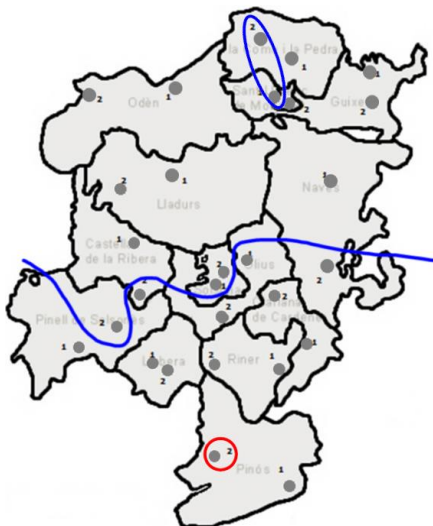
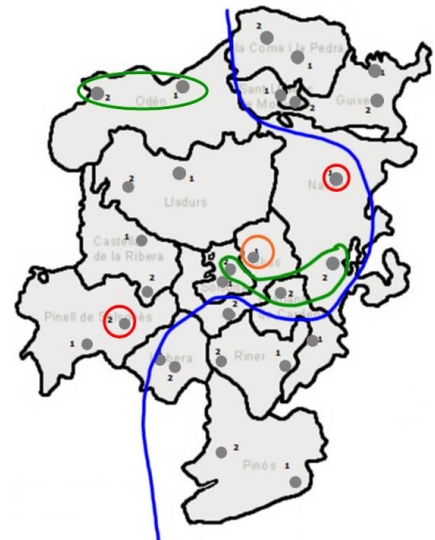
A l'esquerra de la línia els entrevistats van dir *moixons* i a la dreta, *ocells*, independentment de la pronunciació de la "o" d'aquesta paraula. Els dos encerclats van dir aquestes dues opcions.

32. FALÇ

A la dreta de la línia blava tots van dir únicament *volant*.

Els que estan encerclats de color vermell van dir *falceta* i el que està encerclat de color taronja va dir *volant* i *falceta*.

Els entrevistats de color verd van dir *falç* i *volant* i tota la resta van dir només *falç*.

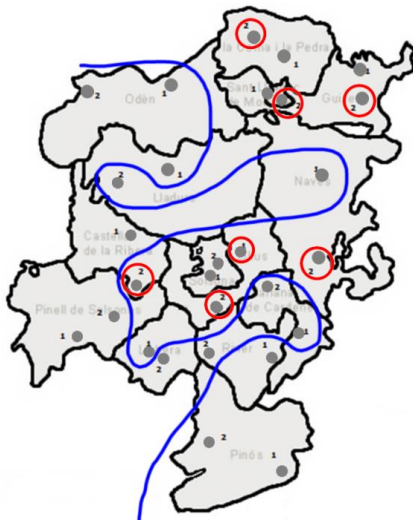
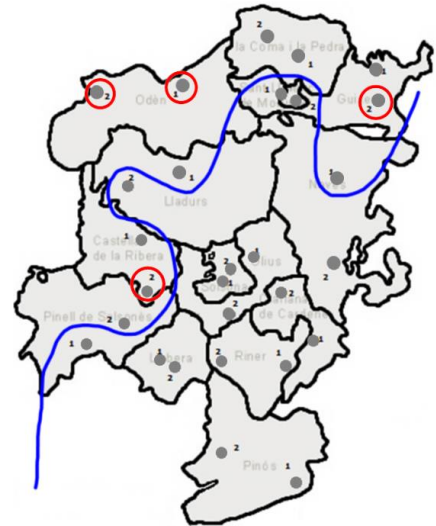
33. POMERA

De la línia blava cap al sud de la comarca, tots els entrevistats van dir *pomera*, igual que els que estan encerclats de blau al nord de la comarca. La resta van dir *pomer* i el que està encerclat de color vermell va dir les dues opcions.

34. MONGETES

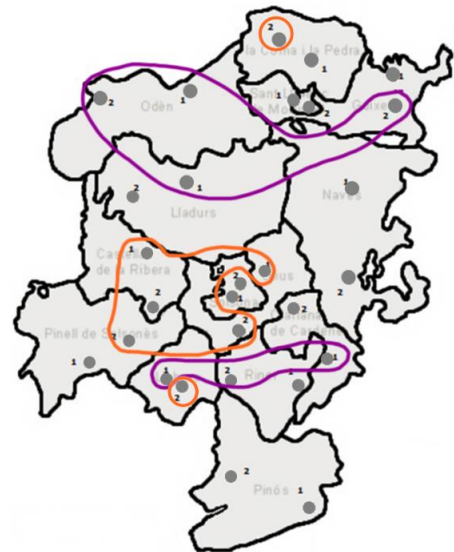
De la línia cap a la dreta els entrevistats van dir *tavelles de mongetes*, *tavelles de mongetes tendres*, *mongetes tendres* o simplement *mongetes*.

De la línia cap a l'esquerra tots van dir *tavelles de fesols* o *fesols tendres*, excepte els que estan encerclats de color vermell que van anomenar les mongetes i els fesols.

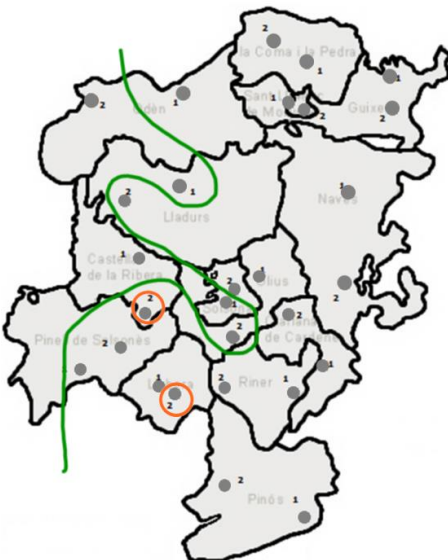
35. PAPALLONA

A l'esquerra de la línia els entrevistats van dir *voliana* i a la dreta, *papallona*. Els que estan encerclats de color vermell van dir les dues opcions.

36. MARIETA

Els entrevistats encerclats de color lila van dir només *buríol*, els que no estan encerclats van dir *marieta* i els que ho estan de color taronja van dir aquestes dues paraules.

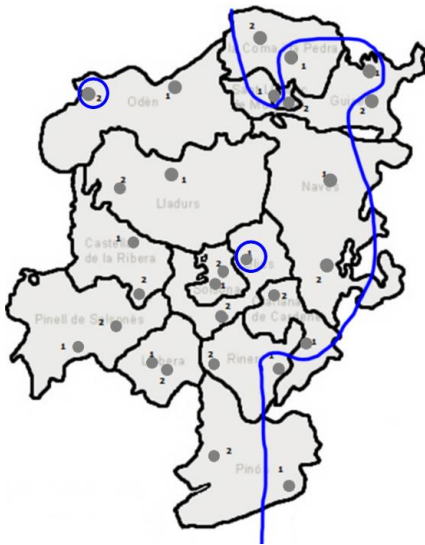
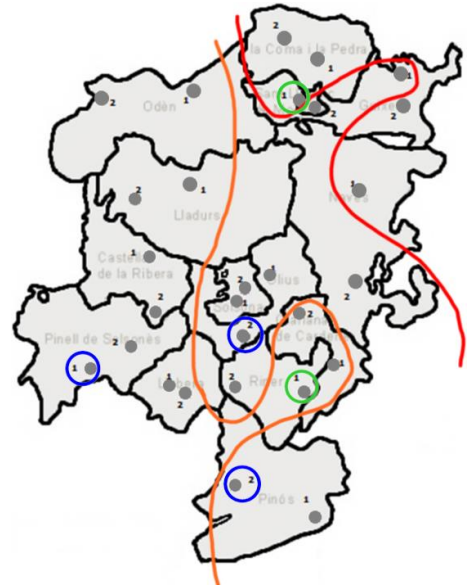
37. RATAPINYADA

De la línia verda cap a l'esquerra van dir *volíac*. Els de la dreta que no estan encerclats van dir moltes variacions de "ratpenat", com: *rampenar*, *rampenà*, *rampenac*, *rampenart*, *rampegnà* o *ratpenat*.

Els que estan encerclats de color taronja van dir alguna d'aquestes variacions i, també, *volíac*.

38. SARGANTANA

De la línia vermella cap a la dreta els entrevistats van dir *sangrastalla* o *sagrastalla*. De la línia taronja cap a l'esquerra van dir *sargantilla*. Entre la vermella i la taronja van dir *sargantana* i els que estan encerclats de color blau van dir *sargantalla* i els de color verd van dir l'opció corresponent a la zona i també *sargantana*.

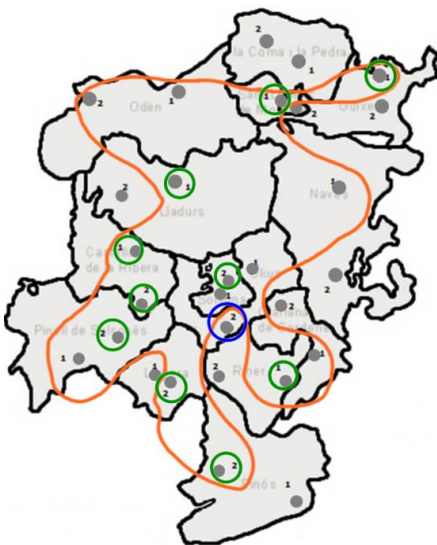
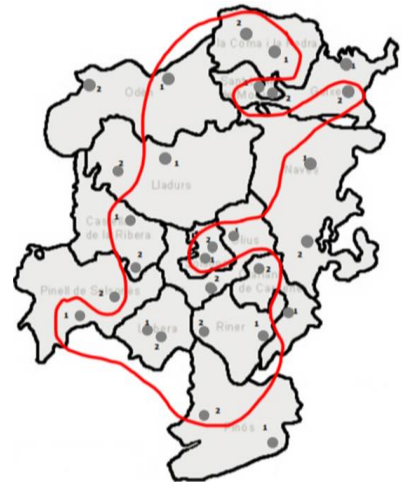
39. PORC FER

La línia blava separa els que diuen *porc fer* (els de l'esquerra) dels que diuen *porc senglar* o *porc singlar* (els de la dreta).

Els que estan encerclats també de color blau van dir aquestes dues opcions.

40. FORCA

Tots els que estan encerclats de color vermell van dir *forca pallera* o *forca de fusta*. La resta van dir *forqueta*, *forcat* o, simplement, *forca*.

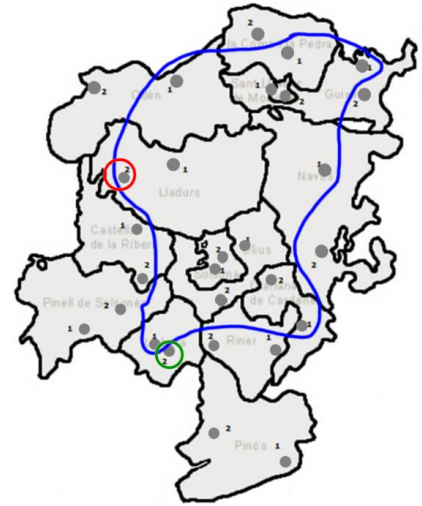

41. GORMANDA

Els entrevistats encerclats de color verd van dir exclusivament *gormanda*, la resta que estan encerclats dins del taronja van dir-ho també, però afegint-hi algun altre mot com *rasera*, *espumadera*, *escorredora*, *espàtula* o *pescadora*. Els que no estan encerclats van dir un o més mots dels anteriors, exceptuant *gormanda*. El que està encerclat de color blau no va saber què era aquest mot.

42. BALDUFA

Dins del cercle blau, tots els entrevistats van dir *rutlla*. Fora d'aquest van dir *baldufa* o *balldufa*. El que està encerclat de color vermell va dir *baldufa* i *rutlla* i el que està encerclat de color verd, a més de *baldufa* va afegir-hi, també, *macarulla*.

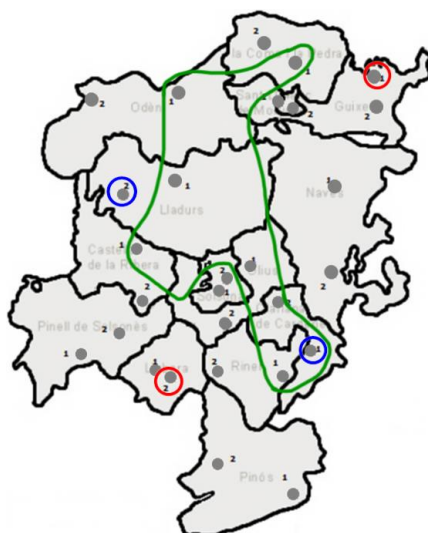
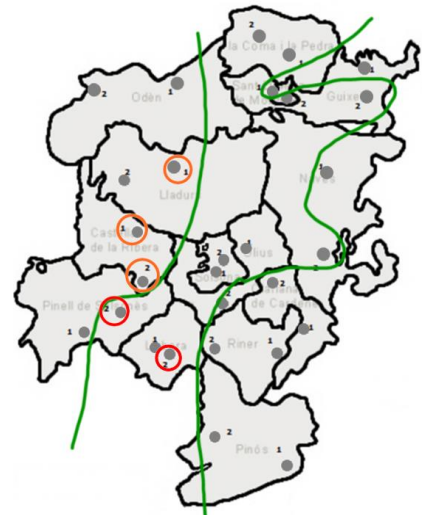

43. PATATA

A la dreta de la línia blava tots els entrevistats van dir *patata*, en canvi, a l'esquerra van dir *trumfo*.

44. TOMÀQUET

Els entrevistats situats entre les dues línies verdes van dir *tomàquet*; de les línies cap als exteriors van dir *tomaca* o *tomata*; els que estan encerclats de color taronja van dir les dues anteriors i *tomàtic* o *tomàtiga* i els dos de color vermell van dir només *tomàtic* i *tomàtiga*.

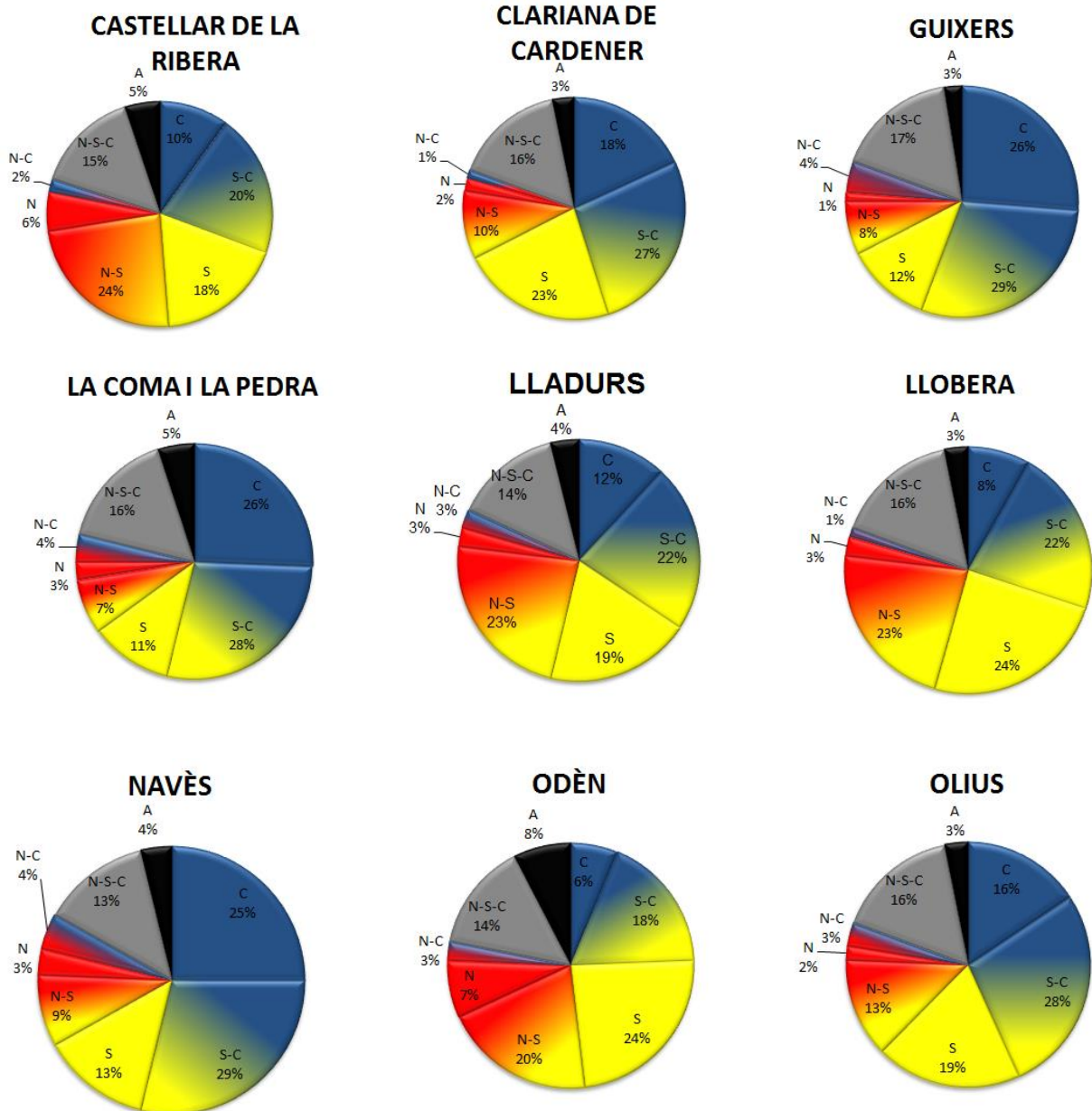

45. CLOFOLLA

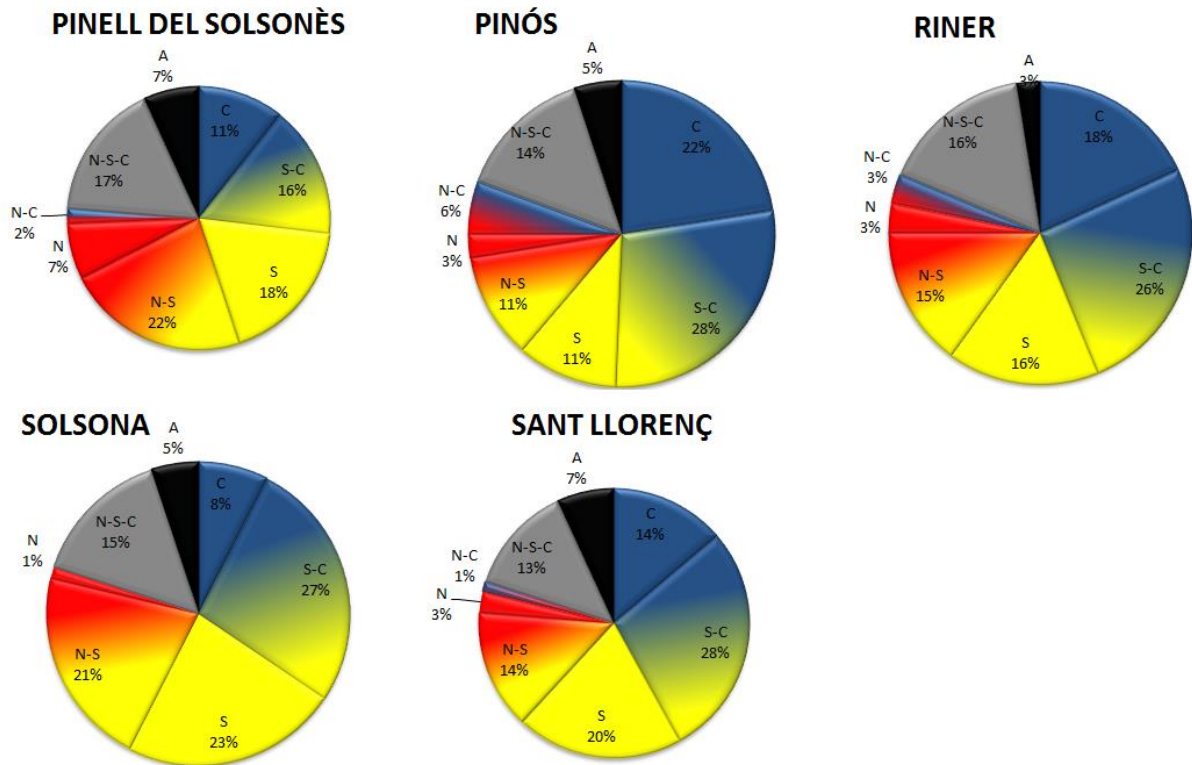
Els entrevistats que estan dins del cercle verd van dir *clofolla*, *clafolla* i *clafolls*. Els encerclats de color blau van dir *càscares* o *pellofa*. Els que no estan encerclats de cap color van dir *closques* o *clasques* i els encerclats de color vermell van dir un dels dos anteriors i un dels tres primers.

11. GRÀFICS PER MUNICIPIS

Aquests gràfics estan realitzats amb les dues entrevistes de cada municipi, però a diferència dels que estan presents en el treball, aquests inclouen les setanta-sis paraules.

Figures de la 4 a la 12. Font: elaboració pròpia

Figures de la 13 a la 17. Font: elaboració pròpia.

12. ENTREVISTES

En aquest apartat hi ha les 28 entrevistes realitzades per poder extreure totes les dades d'aquest treball.

Cada entrevista consta de dues parts: la primera on s'hi comenta la informació personal de l'entrevistat i les respostes de les preguntes del qüestionari per a la conversa. També hi ha una petita fotografia de l'entrevistat i un mapa orientatiu del Solsonès per poder situar millor d'on prové. La font dels dos tipus de figura és d'elaboració pròpia.

La segona part és el registre de les entrevistes amb els cinc apartats diferenciats. Per la seva extensió només s'ha imprès el registre de la primera entrevista, com a exemple. La resta es poden trobar al DVD TREBALL.

CASTELLAR DE LA RIBERA 1

18 – gener – 2014

Figura 18.

Nom: Josefa Angrill Villaró.**Edat:** 78 anys.**Lloc de naixement:** A Castellar de la Ribera.*“... i hi ai viscut sempre, a Castellar de la Ribera”***Llocs on ha viscut:** A la Masia de Castellar de la Ribera, però els caps de setmana ve a Solsona.*“... tota la vida a la mateixa casa.”***Lloc de naixement dels pares:** El seu pare va néixer a la casa del Pallàs de Montpol (Lladurs), al límit de Castellar de la Ribera. La seva mare va néixer a la Móra Comdal, del municipi d'Odèn.*“Meu pare a Muntpol, és dastricte de Ladurs.”***Oficis:** Pagesa tota la vida.*“La primera cosa que féem al dematí, casi casi, és fer foc. A l'hivern, prancipalment, fer foc i después preparar la turrada, u sigui, (...) menjar, esmorzar, actualment. I abans, (...) quan jo era més jove, allavors féiem diferenta manera: es llevave i féien foc els homens, es féien la turrada, u sigui, menjaven una mica i marxaven a treballar. I després nusatres les dones els hi portàvum l'esmorzar allà les nou del dematí, al camp, al treball.”***La seva parella:** El seu home va néixer a Montpol, a Coscollola i va viure allà fins que es va casar que va anar a viure a Castellar de la Ribera. Des de petits que es coneixien perquè de Montpol a Castellar no hi ha gaire tros.*“Mès u menus ens coneixíem sempre (...) la gent de Muntpol amb la gent de Castellar ere bastant apropet (...) les cases també ens coneixíum la gent (...) oi tant (...) vull dir jo con el vai conèixer no me'n recorde prò de jovenets que'l via vist amb ell (...) pudé catorze o quinze anys ja el coneixia.”*

Figura 19.

Viatges: Sempre ha viscut a Castellar tot i que ha fet molts viatges per Europa. Ha anat a Suïssa, a Canàries, a Lourdes, a Fàtima, a Santiago de Compostela, a París, però tot són viatges turístics d'una setmana com a molt.

"...viatges d'una saumana aquestus més llargs. Aqueixus de fora d'Espanya una saumana, sí, a Canàries també una saumana."

Parlant de:

La sanitat: Si estaven molt malalts havia de venir el metge de Solsona a casa, però normalment no venia. En qualsevol cas, havia d'anar algú de Castellar fins a Solsona perquè el mateix malalt no estava en condicions d'anar-hi, i avisar-lo o demanar consell.

"Si per cas aquet malalt no està gaire malalt, per exemple, un interessat del malalt va al metge i li diu, miri aqueta persona (això també es feia) (...) el meu pare o la meva mare u qui sigui, està malat, li podia receptar una medecina sense venir, u si dir no, és millor que vingui i llavons el venia a veure..."

L'educació: Va anar des dels 5 anys fins als 15 a l'escola de Castellar. Els parlaven en català i els ensenyaven en castellà i català.

"Lus llibres lus teníem castellans però teníem les llibretes, les tenim d'escriure en català."

Quan no hi havia el mestre, venia el rector del poble i aquest volia que aprenuéssim el català. Ens ensenyaven religió, matemàtiques, escriure, fer problemes, dictats, i tenien deures a casa. Com que era un mossèn, feien poques hores d'escola perquè ell havia d'anar a fer missa o algun enterrament.

"Ens ho puntuave tot, tot, tot (...) i ens donava premis i diplomes d'honor, (...) això era treballar amb gust!"

Pagaven 5 pessetes cada mes per ajudar al mestre. Tenien la bandera d'Espanya allà i s'havia de respectar.

"La bandera allà la teníem ben maca, ben nova i ben flamanta i allà al balcó no li posàvum pas mai. No prillae pas que ens la deixés espatllar (...) es vie de fer molta bundat."

Sempre ha llegit molt.

"Savivum fer una carta i sabem contar quan valiven uns sacs de patates per exemple lu que sigui, fer un prublema (...) sempre he llegit sí."

La família: Eren dues germanes i la seva germana als 23 anys es va fer monja i la Josefa es va quedar a casa amb els seus pares. Va tenir sis fills amb el seu marit.

El transport: Hi havia carretera i cotxe de línia. Abans els seus pares hi anaven amb cavall o caminant. També havien fet servir una burra algun cop.

La guerra i la postguerra: Tenia onze mesos quan va començar la guerra i diu que recorda algunes imatges, però per ella era un joc. Recorda algunes anècdotes.

“Va venir un (...) i portave un rellotge, un rellotge despertadors molt macu i tocant. I jo que era llà davant de la porta al veure que pujae cap a casa, (...) el posa sobre la taula, jo que voi pujar, m’aginollu al banc, allà vora el rellotge per escultar la música. Diu: <<Que t’agrade nena?>>. Dic: <<Sí!>>. Diu: <<Doncs ja te’l donu.>> Vai estar contenta, és clar!”

“Truquen a la porta i baixe (la mare) i diu: <<Mestressa, que ens donaríu una gallina?>> Diu: <<No, no en tinc pas cap, me les han preses totes!>>(…) Diu: <<Oh i si en trubem una ens la doneu?>>. Diu: <<Ui tant!>> Ills que volten i es veu que n’hi havi una sí. Me’n recordo que la gallina de les boines vermelles, l’acusaven la gallina i ella va ser tant llesta que la gallina es va ajustar i ja la va tenir ella amb una esgarrapada. Diu: <<Oi, pubreta, no us la dunaré pas perquè no en tinc cap més que aquesto!>> Diu:<<Oh, bé ens ho heu diut>>. Diu:<<No, no, no us la dunaré, no! Això sí que no. Ja us daré una butifarra de porc i us la menjareu més de pressa que no pas la gallina.>> Van marxar contents amb les botifarres i ella es va quedar amb la gallina.”

“Nusatres vam estar molt de sort, no tenivam dingú a la guerra.”

Altres: A la Josefa li agrada cantar cançons i té molt bona memòria. També recita poemes de memòria molt llargs. En recita un de molt curt: Amor de mare de Mossèn Cinto Verdaguer.

AMOR DE MARE

Lo dolent fill a la dolenta filla
digué un matí:
—Tu ets de mon cel l'estrella que
més brilla,
¿què vols de mi?
Te portaré de casa del meu pare...
tot un tresor,
te portaré les joies de ma mare
—Porta'm son cor—
Lo dolent fill la troba que dormia
tot somiant,
lo somni dolç que dia i nit somia
n'és son infant.

Obre son pit i amb un coltell arranca
son pobre cor
son cor que viu, com Colometa
blanca,
del seu amor
Com llàntia d'or portant-lo en sa mà
dreta,
batre lo sent.
—Oh qui et sentís, oh cor de ma
mareta,
d'amor batent!—
Tot caminant de sa estimada queia
prop del portal,
i amb dolça veu lo cor hermós li deia:
—Fill t'has fet mal?—

L'Artur Blasco la va gravar per recollir cançons del Pirineu (Borrasqueros de Canalda, Les cobles del Peirot, La flor del pèsol i altres).

Cantarella del buriol

“Agafavum un buriol i el pusavum aquí a la mà i lu buriol anava pujant

Buriol de santa Pelaia

Quan sigos al cap del dit

Arrenca vulada

Viam on tinc el marit

De per munt o de per vall

Si tirave cap allà tenives lo (...) si eres noia diguéssim tenies el marit de per vall i si tirave cap aquí dalt el tenies de per munt (...) t'ajudave a buscar noviu.”

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmfo]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumátə] [tomátíʎes] [tomátés]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɣa]nissa	ll[əngu]nissa	ll[əngu]nissa	ll[ungu]nissa
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	pi r[uʒə]let
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	clafolls
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	c[oðəð]ell
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]f[ej]xat arr[ə]f[əj]xat
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[∅]es	llenti[∅]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tʃ]ocolata	[tʃ]ocolata	[ʃ]ocolata	
panxa	pan[tʃ]a	pan[tʃ]a	pan[ʃ]a	
llagost	llango[∅]t	llango[∅]t	llago[s]t	
aquest	aque[∅]t aque[s]t	aque[∅]t	aque[∅]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[ʃ]igrons	[ʃ]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tʃ]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tʃ]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[ij]p	t[áw]p	t[áw]p ta[ij]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[íj]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	fa[sã:] faigui faci	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	[pluíβe]
jo bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>pantorrilla</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>gall dindi, indiot</i>
porc	<i>porc i porcell</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>falç</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>tavelles de fesols</i>
papallona	<i>voliana</i>
marieta	<i>huriol, marieta</i>
ratapinyada	<i>voliac</i>
sargantana	<i>sargantilla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	<i>gormanda</i>
baldufa	<i>balldufa</i>

ALTRES

guardava: gurdave	oblidar-se: oblidàs
canviessin ells: canviessən ells	que Déu ens dongui: que Déu ens dó
igual: igol	qui cuida un malalt: un interessat
com es feia: com se [feʒe]	vencill: manat de blat per trossar la garba
el: lo, lu	segar: batre
nosaltres: [nosátres]	fer garbera
ofenós, gran, ferm: [raβarendo]	deu garbes: un cavalló
aquests: aqueixos	trenta garbes: un sellat
feiem: fevem	agarberàvem
homes: homens	molestar un animal: fer matufèries
recordo: recorde	quedar muts, callats: quedar mústics
pallera: pallissa	trossar
tomàquets: tomàtiques	Ladurs
tifus: tífuls	“permunt, pervall”
guardar: gurdar, gordar	atre, d'atres
tenièm: tənivəm	ella capaç: capaça
enamorat: animorat	setmana: saumana
si et fa falta: si ho has de menester	doncs: pus
per si de cas: si per cas	pallera
alegre, elegant (femení): flamanta	llavors (adv): allivons i llivons

CASTELLAR DE LA RIBERA 2

22-febrer – 2014

Figura 20.

Figura 21.

Nom: Mariano Pujantell Sala.**Edat:** 79 anys (12 de febrer).**Lloc de naixement:** Casa Pujantell (Castellar de la Ribera).

Llocs on ha viscut: Ha viscut sempre a Pujantell excepte quan anava a estudi a Sanaüja i quan va estar a Solsona un temps. Després va tornar a treballar a casa. També va anar a “la mili” a Reus, però va ser-hi molt poc temps.

“Vai anar voluntari a Reus (...) a mi em convenie molt estar vora casa (...) io als quinze mesus em vai llicenciar (...) ell sa portae bé amb mi i io amb ell.”

Lloc de naixement dels pares: La història de Pujantell es remunta des de fa molts anys i hi han viscut moltes generacions. El seu pare va néixer a Pujantell i la seva mare al Salí Cambrils.

“...ia que ella hi ha naixut pués sirà maco d’anar-hi.”

Oficis: Sempre ha treballat de pagès tractant bestiar, terres...

La seva parella: La seva dona va néixer a Llanera del Arroyo, a la Torre de Llanera que ara està agregat a Torà. Ella havia anat a aprendre a cosir a Solsona i quan es va casar va anar a viure a Pujantell.

Es van conèixer quan un amic del Marià havia de portar una cosa a casa d’ella i el Marià el va acompanyar.

“Ella vi nat a aprendre de cusir a Sulsona i aixís i buenu i també estudi vi gut d’anar a pagès de la forma que haví pugut ella.”

“Nani acumpnyar un amic seu a casa seua (...) i después vem nar freqüentant i mira, aixís, vem arribar allà’n (on) som ara.”

Viatges: Ha viatjat força per Europa.

“No’m fet cap a l’Amèrica i això no hi he estat prò diguéssam per Europa bastant.”

Parlant de:

La sanitat: Si era urgent venia el metge a casa, però per anar cap a Solsona no els era fàcil.

“Si la cosa cunvenie molt, venie el metge prò per anar a Sulsona no teníem gaires facilitats allevons.”

L'educació: Va anar a l'escola un any a Sanaüja i, fins els 16 i poc, va estar a Solsona. Va estudiar la “Teneduria de llibres”, per portar els comptes de la casa. Li ho va fer el mestre Rafart amb classes particulars. Ara de més gran ha fet alguns cursos de fotografia i retoc d'imatges.

“...bueno estudiar (...) l'últim que vai fer va ser la tanaduria de llibres que ere per portar la cuntabilitat d'una casa (...) mestre particular, mestre Rafart (...) vie anat sempre amb ell.”

La família: Va tenir un germà i una germana que quan es van casar van marxar de casa.

“El meu germà antes de casà's ia treballae a Barcelona.”

El transport: Quan havien d'anar a comprar anaven a Solsona però també podien anar a Sant Climenç que hi havia alguna botigueta.

“A Sanaüja hi navum perquè hi tenie família i un germà del meu pare.”

La religió:

“Ui, antes pués mira ia es llevaven, feien la torrada (...) dejunar deie ser (...) no minjar gaire, com un sacrifici que fesses (...) dien que si cumpraves la butlla ia no tenies de dijunar perquè ia havies fet el sacrifici.”

La guerra i la postguerra: Va néixer el 1935 per tant recorda molt poc de la guerra. Però de gana mai n'havia passat, sempre hi havia algun porc o alguna gallina per menjar.

“Ere naixut del 35 ere petit (...) te'n recordes d'aquells avions que passaven i que féien una fumera (...) i que quan sentien que venien avions, uns se'n naven, que havin fet un furat al paller i com a refugi, uns a dins el paller; un atre, el meu avi, se'n nave aquí sota amb un furat (...)la canalla i les dones al paller sulíem nar. Perquè díen que si queia una bomba al paller prillae menus de que s'espallés.”

També recorda que alguns soldats els havien vingut a prendre bestiar i collites o venien a menjar. El seu pare va morir després de la guerra quan va aixafar una bomba anant pel bosc.

“ Buenu, mira, sí, ens hu han pres tot però almenus hem salvat la pell, però agoita ell va haver de morir a conseqüències d'una bomba també.”

La bomba li va esclatar al matí i va arribar a Barcelona a la nit.

“...antes no va ser a Barcelona (...) a cavall d'un ruc fins a la casilla de Caminés, tot estant arrabentat después van nar allà amb un camión amb un matalàs, el posen sobre el matalàs i el porten a Sulsona i a Sulsona esperava que arribés el metge Sulé amb el cotxe (...) per purta'l a Barcelona. Va arribar allà baix a la nit (...) va viure una saumana (...) ia no hu va puguer véncer...”

CLARIANA DE CARDENER 1

22– març - 2014

Figura 22.

Nom: Elvira Vilajosana.

Figura 23.

Edat: 87 anys.

“Mira a ia horas que pensu és que vos dir que tens (...) anys, prò com que em recordu de tan de quan era set o vuit anys.”

Lloc de naixement: A cal Teixidor de Clariana.

Llocs on ha viscut: Va viure a cal Teixidor i quan es va casar va anar a una masoveria que li van donar, a ca l'Armenter.

“Era de l'any cinquanta-vuit (...) ia d'adés que vem venir aquesta casa, aquí em van donar això, això era de cal Teixidor i, benu, llavons em van donar això i (...) vem ser aquí.”

Lloc de naixement dels pares: El pare va néixer a Navès, la mare a Clariana.

“El meu para va néixa a Comabella de Navès i la mara a cal Taixidor.”

Oficis: Sempre ha treballat de pagesa.

La seva parella: El seu home, el Marcel·lí va néixer a ca l'Armenter perquè eren els masovers i es van conèixer amb l'Elvira anant a missa a Joval i es van fer amics. Es van casar quan ella tenia 32 anys i van anar a viure a ca l'Armenter.

“Al casa'ns llavoras ens van donar això i, es clar, ia els atras ia allavoras ia van marxar.”

Viatges: L'Elvira ha viatjat molt. Va anar a Roma, dues o tres vegades a Lurdes, a Sant Joan de l'Erm...

“Molt, això sí (...), benu, a Roma sí, allà als vint-i-quatre anys, sí, amb el Tarancon, vem disfrutar molt (...) l'any Sant, l'any cinquanta.”

Parlant de:

La sanitat: Sempre que estaven malalts els anava a visitar a cal Teixidor el metge Baixes

“Vanía el metxa (...) sa visitava (...) mira, l’apendis ma la van treura a Sulsona amb el ductor Julonc (...) era a monjas allavons, a l’aspital, m’hi vaig estar deu días.”

L’educació: Va anar a escola a Joval amb el mossèn Viladot. Després va anar a monges a Solsona i s’estava en una casa fins dissabte, que les venien a buscar i a la tarda anaven a cosir.

“lo anava a monjas, vaig anar a monjas, als set o vuit anys ia anava a astudi a Juval prò llavòs va vanir la guerra (...) U sigui que a les monjas anàvam el dematí i allà ens féian classa (...), em sembla que era en castellà...”

La família: L’Elvira tenia dos germans més grans i una germana més petita.

El transport: Per anar a comprar anaven a Solsona a peu, amb bicicleta, amb mula...

“Ui, via nat a peu amb bacicleta i tot! (...) i anàvam a la via crucis a Sulsona amb bacicleta (...) amb una mula blanca (...) mira, ara tan daré un atra, aquella mula blanca...”

Més endavant, amb el seu home ja disposaven d’un cotxe.

“El meu homa, sempra ia tania el cotxa...”

La guerra i la postguerra: L’Elvira tenia 10 anys quan va començar la guerra.

“La vai prou trubar perquè van matar el meu para (...) el 36, uns dias abans de Nadal el meu para se’n va anar cap allà a Bajona (...) i, benu, allà el van d’alló, allà el van matar. (...) Vin cadat amb els de cal Bajona.”

Van passar molta por amb els avions.

“Quan suntia els avions que pujavan (...) ia sa sentan, ia sa sentan i la meua mara sempra deia que si gués durat gaira (...) m’hauria mort (...) i encara no m’aixacava ia vulia veura a vera si estava núvul u sarè, perquè si estava núvul ia no vania cap avió i can estava sarè ia patia tot el dia (...) am feia molta por tot.”

CLARIANA DE CARDENER 2

14 – febrer - 2014

Figura 24.

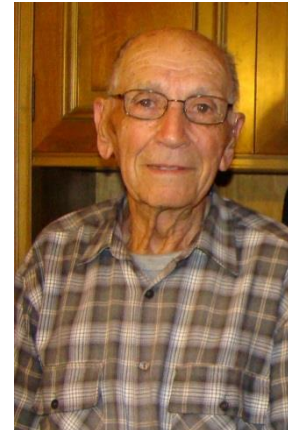

Figura 25.

Nom: Ramon Campmajó Miró.**Edat:** 88 anys.**Lloc de naixement:** Al Molí de Canet de Clariana.**Llocs on ha viscut:** Sempre a Clariana.**Lloc de naixement dels pares:** El pare va néixer a Josa del Cadí i la mare no ho recorda, però sap que era de prop, potser de la caseta dels senyors.**Oficis:** El Ramon ha treballat, bàsicament, de pagès, però ha fet de tot.

“De tot a pagès hasta de ruc (...) de ferrer, de muliner (...) quan éram a Canet (...) i allavoras quan me’n vaic anar amb el Rosas també fotra lu mateix, sí allà a la fàbrica de pinsus.”

La seva parella: La seva dona va néixer a Clariana i sempre hi va viure també.**Viatges:** El Ramon no ha viatjat gaire. Ha anat a la muntanya a mirar bolets, però la ciutat no li agrada.

“Sí, quan ens vem casar, a València i cap a casa (...) m’ha futut sempre por (...) el viatja no m’agrada.”

Parlant de:**La sanitat:** Quan la gent estava molt malalta anaven a buscar el metge a Cardona.

“Mira, de malalt, malalt, io de patit no n’havia estat mai, prò, benu, iadesprés mès endavant els metjas de Cardona sempra (...), macagundé, quan havias d’anar amb el metja ia s’astava futut.”

Una vegada els seus pares i la seva germana van agafar els tifus i es prenién aigua de serp blanca. Ell era petit, però per por d’agafar-ho se’n va preparar sense dir res a ningú.

“...agafu un tros de serp, la fotu allà al tupí i vinga bullir, després em fotu l'aigua (...) ara que té mal gust, prou ma la vai beura i no el vai agafar no (...) deví ser perquè es va escaura.”

L'educació: El Ramon anava a escola a La Flaüta fins als 15 o 16 anys, caminant. Al migdia anaven a dinar a casa, però els de més lluny només feien classe al matí. Primer, va tenir un mestre que era poc exigent i feien el que volien.

“...i llavoras féiam el que vuliam, una vegada (...) allà a quarts d'onza ia ens vem aixecar tots i pudé éram quinza u vint, vet aquí vulem surtir (...) i quell homa diu, buenu marxeu (...) no ens va castigar no.”

També havien tingut el mestre “Pelut” que era molt rabiüt i vivia en una balma.

“El mestra Palut tenia una mica de bauma allà, a cal roca Pruna, li déian el mestra Palut, prò es veu que tenia una mala llet (...) els futia cada garrutada.”

La família: Vivien els pares, la seva germana més gran i ell.

El transport: A Cardona hi anaven a peu. Després, ja més tard, anaven amb cotxe de línia.

“...i encara gràcias, benu despés ia més tard amb el cotxa da línia, prò nurmalment del Mulí de Canet pa l'atra banda i avall (...) prò navas per la carratera d'aquí a Cardona per jempla (...) no trubavas cap cotxa, eh, ni camion tampoc (...) allà al surtint d'astudi passàvam un tros per sobra de la carratera i si s'asqueia que baixava un cotxa de línia li futíam cada padragada (...) ara davíam tirar tort.”

El servei militar: El Ramon no va voler anar a la mili i a canvi va anar a treballar a les mines de Fumanya, a Fígols, durant 3 anys i mig. N'hi havia que pagant s'ho estalviaven i només anaven a la mina el dia que venia l'inspector.

“I cada samana pujar i baixar amb la baciçleta(...) ell era apuntat i no hi anava, pagavan i s'astavan allà (...) ara si vania alguna inspecció u vagadas pujava la pulícia, la guàrdia civil llavoras surtian a fer acta de prasència i aixís anava la cosa.”

La guerra i la postguerra: El Ramon era petit, però recorda molta misèria i por. Tot i això, gana no en van passar encara que hi havia poc menjar.

“Sí, no en vuldria pas veura mai més cap, vem passar més por que re més, i això que éram petits (...) quan passavan els guàrdias de salt allà ampaitar als

embuscats(...) teníem un tarror, i con va passar la guerra, mira, nomès de veure aquella gentada..."

A Clariana hi havia dos bàndols, dretes i esquerres, i molt odi entre diferents veïns. Van morir molts homes perquè eren de diferent partit.

"Prò hi havia una mala llet a las casas (...) ia cumençan allà a discutir tots, van baixar amb un bastó, es veu que hi anavan de maldadas, ia (...) s'aixeca la brusa aixís, i treu una pistulota, diu: guoita quin sant cristu portu, micagundés..."

GUIXERS 1

28– desembre - 2014

Figura 26.

Figura 27.

Nom: Dolors Baliellas Comellas.**Edat:** 69 anys.**Lloc de naixement:** Al Molí de Valls de Guixers.**Llocs on ha viscut:** A Guixers des del naixement, a Berga a estudiar i aprendre a cosir i a Solsona quan es va casar.**Lloc de naixement dels pares:** El pare va néixer a la casa de Baliellas, sota Busa. A les tres setmanes se li van morir els pares a causa de la grip i va anar a viure amb uns oncles a Sant Llorenç fins que es va casar. Va treballar de ferrer i va viure de la producció del molí de casa seva. La seva mare va néixer a la Corriu, a Guixers.**Oficis:** Cosir i fer pantalons. Va anar a Berga per aprendre a cosir i va trobar un sastre que la va ajudar.

“Púes mira via anat a cusir i feia pantalons (...) era pantalunera (...) ia la meua mara en via fet (...) també via treballat pel mateix sastra, pel para del sastra que vai treballar io.”

La seva parella: El seu home va néixer a Solsona. Ell tallava pins i un cop va anar a deixar la moto a casa seva, a Guixers. La mare d'ella va dir-li que anés a buscar patates a baix i llavors va veure la moto. Quan va pujar va demanar a la seva mare de qui era.

“Purtava un mucador aquí al cap lligat amb quatre nusos i ple de polsi tot plegat. Sé que con vem baixar nusaltras anavam amb unas amigas mès i ens en vem riura tot el camí: verja que és lleig que no sé què, que no sé quantus, mira cosas que a vagadas las dius (...) I a última hora m'hi vai casa.r”

Parlant de:**La sanitat:** Quan estaven malalts havien d'anar a Sant Llorenç o a Berga.

“Abans quan anàvem a veura el metja, ia estàvem apurats ia, no és com ara no. (...) a més si volias anar a Sant Llorenç, u sigui, hi vias d'anar-hi a peu, llavors no hi havia ni telèfanus (...) llugant un cotxe et venia el metja (...) no s'hi anava per una ruqeria no, això sí que no, ia t'ho ben dic io. I en recordu vai passar una pulmonia sé que van anar a buscar el metja (...) em sembla que'm va pular set o vuit indiccions alhora.”

L'educació: Va anar a l'escola a Valls fins als dotze o tretze anys. Havia tingut la Valentina que els feia classe en castellà i cantant cada dia el “Cara al Sol”, la Doctrina, el Pare Nostre... A la postguerra tot era castellà. A Berga va anar a aprendre a cosir.

“Io el català no el sé pas escriura, (...) ho escric tal com sentu (...) i a casa se me'n reian (...) quan entravas a dintra l'escola tot en castellà. (...) si una mozza no sabia de cusir, malament arrai.”

La família: Eren tres germans i un es va morir. Va viure sempre a Valls fins que es va casar. Ha tingut dos fills.

El transport: Hi havia el cotxe de línia que anava de Sant Llorenç a Berga. Anaven a comprar als dos llocs i a la perruqeria hi anaven d'hora per no perdre el cotxe de tornada a casa.

“Feian una Festa Major, marxàvem tots feliços i cuntents, (...) i cantant i benu i rient tots plagats. I ara, tots amb el cotxa al cul i encara no estan cuntents. A vagadas anavam catorza u quinza (...) i buenu xivarri i suroll i tamperi tant que vulguis...”

La religió: Una vegada va anar el mosso de l'Obac a casa i com que mai no deia res, ella li deia coses. Anava a buscar un sac i, amb un veí, el van fer caure de cul a terra, sense voler, i aquest home els va agafar molta ràbia. El telèfon de Llinars cap a Sant Llorenç sempre havia de passar per casa de la Dolors. Un dia, ella el va agafar i va sentir que deien: han ferit el capellà de Llinars, el mosso de l'Obac l'ha deixat estès a terra, amb la màquina de fer botifarres i li ha robat tots els diners que portava. També havia passat per casa de la Dolors i, segons la seva mare, estava molt nerviós. Es veu que també la volia matar a ella perquè li tenia malícia i a un altre xicot. Sort que ella ja ho havia sentit per telèfon i així el van poder atrapar.

“Saps la por que vai tenir io!”

La guerra i la postguerra: A casa seva, vivien del molí, fent farina, però quan passaven se l'emportaven tota, per això l'havien d'amagar en algun lloc. Per guardar-la havien de treure totes les coses d'un armari, els prestatges i obrien una finestreta amagada que donava a una habitació sense cap altra entrada.

“Passavan i s'ampurtavan la farina, s'ampurtavan las cosas i amagavan la farina (...) sé que també vian fet uns armaris (...) vian fet una trampilla per baix per pujar els sacs cap dalt (...) per questa porta d'aquí de l'armari entravan els sacs de la farina i els gurdavan allà dintra (...) Per la guerra hi va haver misèrias, però abans de la guerra també eh (...) Al meu padrí li havia sentit a dir que (...) ficavan a la pasta del pa, hi ficavan teia perquè el pa quedés més ranci i no se'n mengés tant.”

GUIXERS 2

30-març- 2014

Figura 28.

Figura 29.

Nom: Carme Itó Vilalta.**Edat:** 83 anys.*“Vaig pels vuitanta-quatra, els faig el dia tretza de maig.”***Lloc de naixement:** Va néixer a Guixers, a la casa de cal Pei, però actualment es diu a cal Pau ja que el seu pare venia d'allà i es va quedar el nom.*“lo vaig neixa aquí a Guixers, en aquesta casa d'aquí baix del custat de l'ajuntament (...) abans li dèian a cal Pei; cal Pau perquè el meu para havia estat en una casa i dèian a cal Pau.”***Llocs on ha viscut:** Ara viu a cal Sastre de Guixers.*“D'allà baix d'aquesta casa del custat de l'ajuntament hai vingut aquí u sigui que no m'hai mugut d'aquí, i a prop hai fet un salt petit.”***Lloc de naixement dels pares:** El pare va néixer a Guixers, molt a prop de cal Sastre i la mare a Montcalb a la casa Cugol del municipi de Guixers. És un municipi molt gran amb cases molt disperses i abans, com que no tenien res, es mudaven amb molta facilitat.*“De vegadas amb un parell de rucs u aixís carregavas tot el fatu i (...) no ens costava gaira d'anar d'un puestu a l'atra.”***Oficis:** Va estar un temps treballant en una fonda, però sempre ha fet de pagesa.**La seva parella:** El seu marit va néixer a la Corriu, de Guixers, i es coneixien de sempre.**Viatges:** Quan es va casar va anar a Mallorca, València, Saragossa i Lleida.**Parlant de:****La sanitat:** La gent utilitzava remeis casolans i, si el mal era molt important, hi anava el metge de Sant Llorenç.

“Prò buenu si estavam molt malalts venia el metja (...) o si no no, la meva mara de vagada sens feia aigües (...) madacinetas de casa.”

Els veïns s'ajudaven molt en cas de malaltia.

“lo me'n racordu que hivia una gent que astavan malalts aquí dalt i allò era un tragí, els uns marxavan els atras arribavan (...) era un cuntinu (...) i vetllar i ana'ls a fer la feina de fora pel camp, tot, tot, tot, tot.”

L'educació: Hi havia una escola a l'ajuntament on anaven els nens del poble. Quan ella era molt petita la classe era en català, però després sempre en castellà.

“Estudiàvam la lliçó, també teníem una inciclopèdia, estudiàvam, ens pusavan debers a casa.”

La família: La Carme tenia dos germans bessons, però un es va morir en néixer. Quan el seu germà tenia vuit mesos el va desmamar per acollir la Maria, filla d'una veïna que va morir durant el part. Va viure sempre amb ells i la considera la seva germana.

“...sí, después la meva mara va afillar una nena que va néixera allà l'ajuntament també (...) i llavonsas va criar la nena (...) io sóc la mès xica.”

El transport: Normalment anaven a comprar a peu a Sant Llorenç i Berga. Solsona quedava a l'altra banda del riu i els quedava molt lluny. Ara sí que hi van.

“A Sant Llurenç hi anàvam casibé sempra a peu (...) d'aquí 'stant unas dugas horas (...) de vegadas amb algun cotxa si trubavas alguna ucusió. Hi havia gent que baixavan de la muntanya, que llavonsas sí que purtavan un ruc. A Berga casibé unas cinc horas, em sembla que tardàvam.”

La guerra i la postguerra: La Carme era petita, però recorda que el seu pare feia el menjar per als refugiats, els deien que no sortissin de casa per les bombes. Recorda quan els avions van dinamitar els ponts.

“Allavonsas ens deian que no surtíssim gaira de casa (...) passavan avions i en van tirar aquí (de bombes), cap aquí a Busa (...) quan van vular els ponts també me'n racordu, éram petits però van fer un astruendu i llavonsas van dir mira, ara volan els ponts.”

Gana, no en van passar, gràcies als diners que els passava mensualment el pare de la Maria, la nena que van acollir.

Si la gent tenia menjar l'havia d'amagar pel bosc perquè els guàrdies d'assalt els ho prenien tot. Hi havia molts emboscats.

LA COMA I LA PEDRA 1

30 – març – 2014

Figura 30.

Nom: Pepa Vilar Balaguer.

Edat: 84 anys.

Lloc de naixement: Va néixer a Planàs, masia del poble de la Pedra, del municipi de La Coma i la Pedra.

“Dalt a la muntanya en una casa que en déian el Planàs, aquí m’hi vai casar (...) ara viscu aquí.”

Llocs on ha viscut: A Planàs, des que hi va néixer i aquí al Casó des que es va casar.

Lloc de naixement dels pares: La mare va néixer en una casa de la Coma, prop d’Odèn. El pare va néixer a Sorba, però de molt petit ja feia de pastor i s’estaven a can Blanc de Vilacireres, a la Serra del Verd. Quan va ser més gran va comprar, juntament amb un altre pastor, la casa de Planàs.

Oficis: Ha sigut sempre pagesa.

“La feina més dulenta que es pugui fer: sagar, traginar, batra (...) amb rucs allà a la batuda (...) io minus llaurar hu he fet tot.”

També portaven el menjar als homes.

“Els portàvem el branar al damatí, als sagadors, als atras no, i el dinar, i allavoras a la tarda ia els deixàvem la cistella allà amb furmatja i el que teníam...”

La seva parella: El seu home va néixer a cal Bernat i es coneixien de tota la vida.

“Ens véiam cada diumenja perquè vaníam a missa aquí a la parròquia de la Pedra (...) féiam festes i ens véiam (...) a missa cada diumenja i al ball quatra vagadas u cinc l’any (...) era al Ruser, Sant Sabastià, Sant Serni, Sant Asidru i consavol dia que els hi vingúes de gust.”

Viatges: Ha fet alguns viatges a Mallorca, les Canàries, Andalusia...

“Buenu ara de grans hem anat a fer algun viatja i després a l’Inersu.”

Parlant de:

Figura 31.

La sanitat: Quan estaven malalts anaven a Sant Llorenç al metge, però moltes vegades era el metge qui anava a casa. De remeis casolans en feien servir pocs, bàsicament utilitzaven herbes per a fer infusions.

“anar-hi o vania (...) ana'l a buscar amb un animal a cavall i visitan-sa.”

L'educació: Després de la guerra, els nens d'aquella zona anaven a casa d'ella, a Planàs, i tenien un mestre que s'havia refugiat a la muntanya; creuen que era de Madrid. Els ensenyaven en castellà.

“acabada la guerra una mica sí, no gaira perquè allavoras tot era misèria (...) un sanyor a casa que ens ensenyava una mica (...) ai, mira, sumar, restar i multiplicar i prou (...) era molt bon mestra (...) a vagadas ens deia que no surtíssam (...) i nusatras curríam par llà i l'andamà era un càstig (...) ia ens hu maraixíam, ia.”

La família: Té una germana que, quan es va casar, se'n va anar a viure a cal Bernat, prop de casa seva. La Pepa va tenir quatre fills.

El transport: Anaven a comprar a la Coma i a Sant Llorenç i anaven a peu o amb algun animal. Més endavant passava el cotxe de línia que anava a Berga.

“Era un cotxa de línia, prò allà hi pertavan de tot, a sobra (...) com és ara si cumpravas que cumpressis porcs patits, te'ls pujava el cotxa de línia amb una caixa (...), feia de cotxa de línia i de camion; (...) després hi va haver, hi via un homa que li déian Farnandu, tenia un cotxa que hi feia foc allà darrera, casi l'atrapavas caminant (...) no sé com hu feia amb un bridó (...) amb una caldera hi ficava io que sé què.”

La guerra i la postguerra: La Pepa recorda la guerra, tot i que només tenia sis anys. Anaven a les cases perquè els fessin menjar i se'ls enduien animals i el que volien.

“no gaira bé, no, gens (...) s'emportavan les bèstias de les casas con va ser la desmandada, hu feian corra tot (...) no es va passar bé, no, (...) van ser dulents, anys dulents i por, vam sentir passar un avió d'una vagada ens vem anar a ficar en una buixera perquè ens assamblava que allà astaríam salvadas i cosas de canalla, prò va ser penosa, eh!”

No van passar gana, però només menjaven el que collien, ni en trobaven ni tenien diners per comprar.

“Vivíam del que cullíam i llavoras matàvam porc i cunfitàvam i vivíam aixís.”

LA COMA I LA PEDRA 2

30- març - 2014

Figura 32.

Nom: Lola Pons.

Edat: 78 anys.

Figura 33.

“An vai fer, dilluns, satanta-vuit, dilluns (...) ai no divenras, (...) damà us pagarè el cafè.”

Lloc de naixement: Va néixer a cal Poma de la Coma.

“A una casa que en diuan a cal Poma, aquí a la muntanya.”

Llocs on ha viscut: Quan es va casar se'n va anar a viure a cal Fuster, també de la Coma.

“lo vai casa'm (...) il xicot da cal Fuster.”

Lloc de naixement dels pares: El pare va néixer a cal Poma i la mare a cal Rebi, tots dos de la Coma.

Oficis: Cosia per a una fàbrica de Sant Llorenç i feia la feina de la casa, però no havia de cuidar el bestiar.

“lo hai cusit molt, hai fet això de la cunfecció de pantalons que hi havia en una fàbrica a Sant Llorenç i llavòs me'ls pertavan a casa i la feina de casa io de vacas ni bastiar, no.”

La seva parella: El seu marit va néixer a cal Fuster i, com que eren veïns, es coneixien de tota la vida.

“A la casa que visquem, que viscu jo ara (...) ja de xics d'anar a astudi i de tot.”

Viatges: De joves no es movien de la Coma durant mesos sencers.

“i io igol (...) i el diumenja féiam ball a la Coma (...) casibé cada diumenja i amb un acurdeón i éram una bona colla i ara no som dingú.”

La Lola ha viatjat poc, no ha sortit d'Espanya.

“no, io par qui Catalunya sí, prò fora d'aquí, buenu hem anat de vacansas a Sant Sebastian, aquèts puestus de per qui...”

Parlant de:

La sanitat: El metge anava a les cases si estaven molt malalts, però normalment s'espavilaven amb remeis casolans.

“benu, si n'estavam molt, sí, prò remeis de casa (...) herbas, pagats, con taníam mal de coll, con éram xics, la mara ens feia un pagat de sagon amb vinagra (...) aiga d'herbas (...) el greix de la gallina bin untats. I la mea mara sas que ens dava de vagadas (...) si vania el xarrampió o alguna cosa d'aquestas, ens pusava serp a l'ascudella. El para agafava un escurçó viu, patit, el ficam dins d'una ampolla d'oli (...) el meu para en tení sempre d'aquest oli d'escurçó. Si et pica un escurçó, la merda dels porcs també és bona, diuan...”

L'educació: La Lola va anar a escola a la Coma, però poc temps. Hi havia un mestre per a tot i els ensenyaven en castellà.

“Jo no gaira perquè em feian gurdar les vacas (...) jo, dias que sí i dias que no i (...) en sé molt poc d'escriura. Ara n'hi ha set a estudi i con el meu fill gran anava a estudi éran vint-i-set, amb cinquanta anys enradera...”

La família: La Lola eren cinc germans i ara té dos fills.

El transport: Compraven a la Coma, a Sant Llorenç i a Berga perquè passava el cotxe de línia de Berga. A Solsona hi anaven poc. De casa a la Coma hi anaven amb un ruc.

“...és que, con éram patits, per cotxa taníam un ruc (...) pusàvam els pans par tota la sumana a dins a la sàrria...”

La guerra i la postguerra: La Lola va néixer per la guerra i recorda el que els explicaven. El seu pare s'havia estat en una cova al Pujol del Racó i els nens els portaven menjar.

“es vin estat en una cova, allà al Pujol (...) un nen els pertava minjar i la sanyora Elvira li pusava un paper aquí als mitjons (...) per explica-li lu que passava aquí a la Coma. Es veu que aquella cova no es veu d'enlloc i ells hu veian tot.”

La Coma era un lloc de pas i el seu pare havia acompanyat gent per travessar la frontera. També hi van tirar algunes bombes.

A la postguerra els donaven alguns productes més barats, de ració, sabó, sucre i gana no en van passar.

“Et davan raccions i navas a buscar (...) sabó, sucra, oli (...) i llet de pols. (...) és que abans a casa meva éram, de minjar en viam tingut de pa i cansalada (...), prò cosas com ara que minjan el que volan, re (...) i per dinar una olla d'ascudella i un tall de cansalada bullida a l'olla (...) u bé una mica de butifarra i ia estàvam. I ma'n racordu que pel dijous gras la mara ens cuia la cua del porc.”

LLADURS 1

8- febrer - 2014

Figura 34.

Figura 35.

Nom: Efreem Besora Sancebrià.**Edat:** 73 anys.**Lloc de naixement:** A Solanelles, municipi de Lladurs.**Llocs on ha viscut:** Sempre a Solanelles.**Lloc de naixement dels pares:** El seu pare va néixer a Solanelles i la mare al Vilar de Timoneda. Quan es van casar van viure a Solanelles.**Oficis:** Sempre ha fet de pagès.**La seva parella:** La seva dona va néixer a la Tàpia, molt a prop de Solanelles.**Viatges:** L'Efreem ha viatjat molt poc.

“...viatge més llarg que he fet con me vai casar (...) sí (...) Mallorca fins a Mallorca...”

Va fer el servei militar a Manresa.

“Vint mesus a Manresa i els tres mesus radés a Talarn (...) parxò els vai trubar de llargs (...) aixís com ara passe un any, semble que em passi una sumana, cagundés, allavons, po benu, con va arribar l'últim va arribar.”

Parlant de:

La sanitat: Si estaven molt malalts, pujava el metge de Solsona (EL Baixes, el Cases, el Casserres). Allà a prop hi havia un home que no era metge, però en sabia molt i també anava per les cases (l'Angrill).

“no vanive ni el metge ni anàvem a Sulsona ni enlloc (...) aviam si tan fututs estàvem sí, vanive el metge aquí (...) L'Angrill no ere metge, però ere (...) més que un metge (...) feve que anesses a la farmàcia i et fessen el que ell et demanave (...), io no'l via hagut de manaster mai, no.”

L'educació: Primer va anar a escola a la Llena, sempre a peu. Després va anar amb mossèn Fidel.

“Molts anys hi vai anar a estudi, pel que hi vai anar vai apendre molt poc (...) deusset, tenia una mestra sempre em tenive aginollat allà la tarima aquella (...) perquè era una mica aixís (...) l'escola la feven en castellà (...) buenu, què cony hem de sapiguer escriure el català si no l'hem escrit mai, i ara, i ara rai, no prilla pas que l'aprenga, això sí que no.”

La família: Va tenir dues germanes, però una va morir de petita.

“... que va agafar els tífuls, no, la meringitis em semble que sí i llavors va surtir l'atra, la Trini (...) sí, sí, jo vai surtir el rader perxò et dic jo (...) si l'atra hagués gambat io rai segurament que ara no faria (no hi seria) (...) la Trini cotra anys més que jo.”

Van viure junts a casa fins que es va casar i llavors ella va marxar a Solsona amb el seu marit. Ha tingut dos fills.

“...segurament deví fotre el camp qualsevol hora...”

El transport: No es movien massa de casa, però de petits sempre anaven a peu. De més gran va tenir una moto i alguna bici i el cotxe més endavant.

“la primera vegada que vai nar a Sulsona, vés a sapiguer, pudé, pudé fa deu anys (...), després com vem ser més juvenots (...) amb motu i encara gràcies (...), no era home de bicicletes io, no (...) prou ai saviva anar (...) a l'últim en vai arribar a apenre, prò no nava sagur, no (...) i amb la mutot pensave (...) com que marxave, ancara em vai sapiguer aguantar l'aquilibrí.”

També anaven a les Festes Majors de la zona.

“Jo sentiva que diven per na la festa major (...) allà baix a Castellnou (...) llavors cap a Odèn (...) cap a Navès i tot lu que seguíem tot lu févem a peu...”

La guerra i la postguerra: L'Efrem va néixer després de la guerra i no recorda res. De la postguerra recorda la misèria, però de gana no en van passar mai.

“Viam, por jo, cap. Quina por vols que passessa? Io vai néixer l'any coranta (...), misèria tampoc (...), tips, sí, prò minjar nostre, quatre trumfus i un tall de cansalada (...), pa i això (...) n'hi vie (...), sí que volís comprar (...) suposu que pudé sí que hi devi haver d'atres pestus que anaven més estrets encara...”

LLADURS 2

4 – maig - 2014

Figura 36.

Figura 37.

Nom: Josep Porredon Rovira.**Edat:** 70 anys.**Lloc de naixement:** A Porredon, municipi de Lladurs.**Llocs on ha viscut:** No ha fet el servei militar. Sempre ha viscut a Porredon*“...pués mira, em van donar inútil, no valia.”***Lloc de naixement dels pares:** El pare també és nascut de Porredon i la mare va néixer a Viver de Serrateix de la comarca del Bages.**Oficis:** Ha fet de pagès tota la vida.**La seva parella:** La seva dona és de Castellnou de Basella i quan es van casar va anar a viure a Porredon.**Parlant de:****La sanitat:** Si podien, anaven a Solsona, però, si no, pujava el metge. Com a totes les cases es feien remeis casolans.*“bueno si ‘tàvam molt malalts, venie i, si no, anàvem (...) a Sulsona.”***L'educació:** Va anar a escola a Montpol i a Solsona. Havia après en català i castellà.*“ah, no gaire (...), buenu, uns quants anys, però no (...) a Sulsona i aquí a Muntpol.”***La família:** El Josep són tres germans i ara té dos fills.**El transport:** Normalment anaven a comprar a Solsona i alguna vegada a Oliana. Algun veí tenia camió i ho aprofitaven. Més endavant van tenir cotxe.*“...(A Solsona?) sí més (...) (i a Oliana?) també, però no massa (amb cotxe?) sí, buenu, últimament sí (o a peu?) al començament no gaire tampoc, amb camion o buenu, mira (i bicicletes?) no gaires, no.”*

La guerra i la postguerra: El Josep no va viure la guerra i no recorda cap anècdota. A la postguerra no van passar gana.

“buenu, encà la gent li tenien una mica de temor i buenu (...) néixer el curantatres ia feve uns anys.”

Altres:

“...buenu, també, també et sirà bo que seguiràs el Sulsunès...”

LLOBERA 1

24 - desembre- 2013

Figura 38.

Figura 39.

Nom: Maria Freixes Estany.**Edat:** 86 anys (22 de maig del 1927).**Lloc de naixement:** A la Serra de Llobera.**Llocs on ha viscut:** A la Serra, al Soler de Sant Jaume i a Secanella.*“Mira, he viscut a molts puestus...”*

Lloc de naixement dels pares: La seva mare era filla de Llobera i el seu pare era fill de Biosca i, abans de casar-se, ell se'n va anar a la caseta de la Serra a fer de masover. Allà van néixer uns quants germans i la Maria va ser la primera que va néixer a la Serra.

Oficis: Va estar a la Serra fent de pastoreta.*“...i vet aquit que mira, vai haver de fer de pastoreta.”*

Al Soler de Sant Jaume (prop del Miracle) va anar a fer de minyona de la seva germana durant 4 anys.

“...i ella, quan va quedar embrassada i havia de tenir un nen, m'hi van fer nar com a minyuneta. (...) Vet quit que allà m'hi vai estar tres u quatre anys...”

Va tornar a casa.

“...que havíem d'anar a rentar a mà allà a vora a cal Vilaseca, amb una bassa que hi havia, a mà, i estenrau allà sota.”

Després es va casar i va anar a Secanella amb el seu marit, fins ara. Aquí ha fet sempre de pagesa.

La seva parella: L'Isidre va néixer a Castellar del Vallès i va viure-hi durant sis o set anys, fins que els seus pares es van deixar, i els seus germans amb la seva mare

van pujar aquí. Es trobaven a l'escola, però ell era dels grans. Es van casar quan la Maria tenia 20 anys.

“...al cap de poc ja va començar de rundinar-me aquell de Secanella que em die la sataneta quan anàvem a estudi. Es futí de mi i després a hi va amb les quatre potes a busca-la per casa-s'hi. A vere si no fa riure segons com...”

“...moltes paraules les he perdut perquè l'Asidru se me'n rie.”

Parlant de:

La sanitat: Quan estaven malalts, a casa feien aigua d'herbes, pegats d'alls, olis..., qualsevol remei per no haver d'anar a cal metge.

La Maria havia passat una pulmonia però no havia estat gaire greu. Al cap de poc, dues germanes de la Maria es van posar molt malaltes de la mateixa malaltia i la mare i una altra germana mataven un conill, li treien la pell, el degollaven, li embrutaven la pell amb la sang i l'hi posaven a l'esquena de la persona que tingués la pulmonia. Però aquelles nenes no es curaven. La mare va veure que passava el rector de Miravé i el Jaumà de Solsona prop de casa seva, i com que abans els capellans hi entenien molt, de malalties, la mare els va fer pujar a casa. Van dir que tenien una pulmonia doble i van fer baixar el doctor Colom de Solsona.

L'educació: Tenien un mestra d'Agramunt molt bona, que els parlava català fins que va començar la guerra.

“...li déiem la senyora Madalena...”

Feia classe a 60 alumnes a la mateixa aula: de Llobera, Perecamps, Llanera, Miracle... S'havia de repartir el poc espai de la classe i ensenyar-los a tots alhora. Va decidir que els grans fessin classe als més petits, i així el meu marit i jo ens vam conèixer. La Maria, de petita, era tartamuda i els germans més grans li feien la punyeta.

“...vet aquí que fer-me la punyeta i con vai veure que havia d'anar a estudi (...) vai pensar, sas què? Con niràs a estudi, niràs pensant lu que vols dir a la mestra (...) no és per alaba'm, però, jo sola em vai curar de tartamuda pa la vergonya de fer-hu a l'escola...”

Els ensenyava a: sumar, restar, dividir, multiplicar, problemes, escriure, llegir, cosir... Els dissabtes al matí feia classe als nois grans que volguessin aprendre, i a la tarda, les noies.

“...aquesta Madalena ensenyava el corte i tot, eh, ensenyava de cusir, de fer mitja, de fer ganxet, de fer jerseis...”

Van començar a sentir a parlar en castellà quan estaven fent la carretera de Torà i els treballadors estaven per allà.

La família: La Maria va tenir catorze germans i encara recorda el nom de tots: Fidel, Angeleta, Florenci, Montserrat, Mília, Miquel, Pep, Ernest, Rosario, Lola, Lluís, Maria, Tresina i Carme.

Va tenir quatre fills amb l'Isidre, però un es va morir quan tenia 26 anys. Ara viu sola a Secanella, però té un nét i un fill que li fan la feina dels camps.

La guerra i la postguerra:

“Quan va estallar la guerra tenia nou anys (...) com que el meu pare feia de pastor perquè estava molt curbat de tant treballar (...) i els meus germans es van emboscar tots, no van voler anar a la guerra (...) em van pusar de pastureta. Que tu saps la por que passava? Com que passaven els avions (...) dien que quan un els veigués que es via d'amagar i pusàs de boca terra amb un tronc a la boca.”

Una vegada, era a l'obaga amb el seu pare, sota uns arbres alts. Ella no podia veure els avions ni els avions a ella, però era jove i tenia molta por i, quan sentia que s'apropaven, s'estirava a terra ben esgarrifada.

LLOBERA 2

31 – gener – 2014

Figura 40.

Nom: Pere Torra Cots.**Edat:** Ell té 73 anys.**Lloc de naixement:** Casa Bosc de Torredenegó, Llobera.

Figura 41.

Llocs on ha viscut: Sempre a Llobera i va fer la “mili” durant un any i mig a Reus.*“Sempre més, sempre, tota la vida hai viscut aquí”***Lloc de naixement dels pares:** El pare va néixer al Bosc i no recorda la casa on va néixer la mare, però sap que era de Llobera.*“La meua mare (...) no sé on va néixer io, del pestu que're, que nusaltres de xics sabíem que're, ere de la caseta de l'Espelta (...) aquesta gent anaven amb masuveries.”***Oficis:** De petit, amb sis o set anys, vigilava les ovelles de casa seva. Va treballar repartint les cartes de Llobera fins que es va jubilar. Paral·lelament ha fet de pagès al camp i a les granges. Li agrada molt caçar.**La seva parella:** Cecília Barcons Freixes té 66 anys i va néixer a Ca l'Armengol de Llobera. Va anar a escola i sempre ha fet de pagesa. Quan es van casar, van anar a viure a la casa d'ella.**Viatges:** Va fer el servei militar a Reus durant un any i mig. No han viatjat gaire, però el Pere surt alguns caps de setmana amb els caçadors del poble a diferents indrets d'Espanya.**Parlant de:****La sanitat:** Quan estaven malalts avisaven el metge de Solsona i anava a visitar-los a casa. Podia passar un parell de dies fins que el metge arribés. Hi havia algunes dones que, tot i no ser metges, assistien la gent que ho necessitava, com per exemple, la Paula del Corral. Utilitzaven remeis casolans, com tota la gent

d'aquella època (coloms escorxats per a la meningitis, pell de conill acabat de matar per al mal de panxa, herbes...).

L'educació: El Pere va estudiar poc temps. A casa hi havia anat algun mestre a fer-los classe, també va anar a l'escola del Miracle.

La família: Eren sis germans, però entre els pares, els mossos, els fills i altres, a taula menjaven quinze persones.

El transport: Primer a peu i més tard amb bicicleta. Va estar molts anys a tenir cotxe.

La guerra i la postguerra: Com que va néixer a l'any 41, només recorda la misèria de la postguerra.

En aquesta entrevista va haver-hi un error tècnic que va afectar la gravació completa. Només se'n conserva una part, per tant, aquests últims apartats estan redactats a partir dels apunts escrits i no se'n pot fer cap descripció.

NAVÈS 1

22– febrer - 2014

Figura 42.

Figura 43.

Nom: Florenci Coromines Pujals.

Edat: 78 anys.

Lloc de naixement: Les Serres de Busa.

“Aquí mateix hi ha una pedra que ma la va fer el paleta de gratis (...) veus, com la guia l’ajuntament també igol, posan las Serras , las Serres, i natras diem las Serras.”

Llocs on ha viscut: Sempre ha viscut a les Serres. Ara hi viuen els dos germans amb les seves esposes i una neboda del Florenci.

“Sempra he viscut aquí.”

Lloc de naixement dels pares: El pare va néixer a la Serreta i la mare a Bertolina, tots dos de la mateixa zona de Busa.

Oficis: Gairebé sempre de pagès...

“Tiravam el manat de blat a terra i sense vancill i aquell pobra homa que no hi veia anava mirant (...) que déiam vancill natras (...) per fer la garba i llavors es posava amb uns pacats i una sarambori...”

... però també s’ha ocupat algun temps de la rectoria.

“lo de tot he fet (...) ara cuida-ma-n prou perquè encara ara aquí del bisbat, aquí la Selva, encara ara, macagundé, amb aquest bisba qui hi ha nou (...) qui con sa va tallar els pins (...) i els gordaboscus ia van dir ia quedas també ancarragat tot tu de cuida-ta-n.”

La seva parella: El Florenci es va casar amb l’Angeleta fa 42 anys i es van quedar a viure a les Serres amb el germà gran d’ell, el Joan i la seva dona, la Lurdes, que va néixer a Besora. L’Angeleta és nascuda a la casa Vila de Busa i els seus pares també són de la zona. Per tant, les dues parelles són nascudes i tenen els pares del mateix indret.

Viatges: El Florenci va fer el servei militar a la Molina tres mesos i després a Berga.

“Vai ser allà tres mesus, sas, butuadeune, quan ia puder emdria (m’hauria) tucat de fer alguna gordia...”

Una vegada els van dir que si encertaven 5 tirs en una diana els donarien 15 dies de permís i ell ho va fer. Quan va tornar, als altres també els van donar el permís..

“...numès van fer per experimentassa.”

Parlant de:

La sanitat: Utilitzaven herbes, però si convenia anaven a Solsona amb un ruc o anaven a buscar el metge de Sant Llorenç.

“Con éram patitots (...) a cavall d’un ruc (anaven a Solsona). El de Sant Llorenç l’anàvam a buscar amb un animal, una euga, un ruc, el que tinguessis. Prò, macagundé, io andavant (...) i murir de cap manera.”

L’educació: Durant 18 mesos un mestre castellà es va instal·lar a casa seva i els va ensenyar a escriure, llegir, signar, escriure cartes i números.

“Era bin castallà, sí, i ens ensenyava amb castallà sí, (...) legeixu molt més bé en castallà que pas en català i prancipalment per escriura una carta, macagundé, si la vols fer en català no la sé escriura.”

La família: El Florenci eren 7 germans i entre el gran i el petit hi ha dinou anys de diferència.

“Cinc mossas i dos cavalers.”

El transport: Anaven a Solsona amb un ruc i de vegades a peu, fins i tot a la nit.

“Benu, amb el ruc anàvam que no se cantas horas hi estava que el tancàvum allà vora el purtal que allà abans hi havia un astabla (...) el carragàvum i vinga cap aquí. Marxàvam de fosc i turnàvam fosc, això sí.”

La guerra i la postguerra: Per la guerra era petit, però recorda alguna cosa. Ells havien passat por, però gana no.

“Les vim passat molt negras”

Altres frases referents a:

Jocs infantils:

“Una mossa (...) macagundé i gurdava també bastiar i natrus també (...) els uns féiam d’esquirols (...) i tibàvum els pins d’aquets prims i zam, ia éram un atru, i un atru feia de gos que se seguia, macagundé per, per mussagassa i un

cop n'hi va haver un que el vai blagar tant que es trenca pel mig i patam allà terra..."

Ús del mòbil:

"I el pestu que cunvé és aquets pestus aixís que pas allà a Sulsona (...) no us da manaster com aquí."

Altres:

"Es cunvia de con s'és jova."

NAVÈS 2

27– juliol - 2014

Figura 44.

Figura 45.

Nom: Josep Maria Feliu Barniol.

Edat: 85 anys.

Lloc de naixement: A can Feliu de Navès.

Llocs on ha viscut: Sempre a can Feliu.

Lloc de naixement dels pares: El seu pare va néixer també a can Feliu i la seva mare a Sagàs, a la comarca del Berguedà.

“La meva mara va néixa a Sagàs, qu’és més amunt de Purreig (...) sí, deu ser el Bargadà.”

Oficis: Ha treballat de pagès tota la vida.

La seva parella: La seva dona va néixer a Tàrrega. Vivia allà, però com que era mestra va venir a treballar pel Solsonès.

“Buenu, viam, ella és mestra. Vivia fixa allà, com els seus paras allà. Prò va anar a Sant Climenç...”

Viatges: Va estar fent el servei militar a Barcelona durant dos anys.

“Em sè (em sembla) que’i vai ser dos anys.”

Parlant de:

La sanitat: Quan estaven malalts venia el metge de Solsona: el Solé, el Baixes... També havien fet alguns remeis casolans a casa, però normalment compraven els medicaments a la farmàcia.

“També féian remeis de vegadas, prò llavors ia et receptavan alguna cosa i nàvam a la farmàcia a comprar (...) Viam, nusatras no (...) allò de què un tenia una pulmonia i li tallavan amb un cunill, matar un cunill, no sé com s’hu futian, prò els tallava les pulmonias, buenu (...) aquelles àvias que sabian tots els trucus del món.”

L'educació: El Josep M. va anar un any amb el rector del poble, però quan van ser els set germans en edat escolar van llogar un professor perquè anés a casa seva que els feia els estudis primaris. Els ensenyava matemàtiques, llengua... tot en català.

“Em sembla que vai anar un any amb el rector, perquè io com que io era el mè gran, fins que van venir tots els atras que nàvam a estudi no'm van llugar un prufessor. Clar, quan éram set llavos sí valia la pena llugar un prufessor (...) prò els primers anys io vai nar amb el rector aquí Navès.”

També va anar dos anys a Manresa amb els *Hermanos*.

La família: Ell era el més gran dels set germans i vivien tots a casa.

Curiosament el seu pare i ell es diuen igual, Feliu Barniol.

“Com que van quedar qu'eran cusins, el segon nom el van cunsevar igual (...), prò els apellidus són el mateix del meu para.”

Amb la seva dona van tenir tres fills.

El transport: A prop de casa seva hi ha el Molí de can Feliu, on abans hi havia una ferreteria, botiga, restaurant, cafè i els dimarts hi feien un mercat de bestiar... per tant, no s'havien de desplaçar gaire. Si ho necessitaven, hi havia el cotxe de línia que anava de Solsona a Berga. Quan anaven a peu, els quedava més a prop Cardona.

“Aquí nurmalment s'anavan a Cardona (...) llavòs anavan a peu nurmalment, és més a prop Cardona que Sulsona (...) i a peu i amb mula i de tot (...) i amb la motu...”

La guerra i la postguerra: Per la guerra el Josep M. tenia set o vuit anys i recorda bastantes coses. No van passar gana, però sí molta por.

“...por, sí (...) La gent s'estavan amagats (...) amb furats a terra, eh i encara es cunservan (...) n'hi ha un a baix precisament a baix al Mulí que encara es cunserva bastant (...), és escabat a dins a terra, hi ha armaris i tot...”

Unes tietes seves abans de portar menjar als homes de la família, per dissimular, sortien de casa, una per cada costat del camí, amb cistelles plenes d'eines i quan veien que no hi havia cap perill, anaven a buscar el menjar a casa i el portaven als homes que estaven amagats. El Josep M. també els havia portat menjar alguna vegada.

“Això sí que recordu, a la nit els viam de purtar teca. Llavòs havias d'estar una mica al tantu perquè et vagilavan.”

A finals de la guerra van haver de marxar de casa perquè hi van posar l'Estat Major i l'església de casa seva la van utilitzar de magatzem d'aliments i municions, per això està ben conservada. Tota la resta d'esglésies les van cremar. Van poder tornar a casa quan es va acabar la guerra.

“Per xò aquesta no la van cremar, que les demès d'aquí les van cremar totes.”

ODÈN 1

28 – desembre – 2013

Figura 46.

Nom: Joan Sabata Irla.**Edat:** 82 anys.**Lloc de naixement:** A cal Pubilló de Canalda, municipi d'Odèn.**Llocs on ha viscut:** Abans a cal Pastor i actualment a cal Calet de Montnou, Odèn. No s'ha mogut gaire d'Odèn.**Lloc de naixement dels pares:** El seu pare va néixer a Turulló (Odèn), una casa que ara està colgada per uns aiguats.

“...hi va néixer lli, i llò amb uns aigats que van fer molt forts, llò és culgat tot allà.”

La mare a cal Ral de Lladurs però de ben petita va anar a cal Pastor de Canalda.

“La meua mare va néixer aquí baix, és sota la garneda (...) allò ja no és municipi d'Odèn, ja és municipi de Ladurs (...) com ne dien, a cal Ral i va néixer allà i llavors d'allí lus seus pares van comprar això d'aquí sota (...) se'n van pujar a viure aquí lus seus pares (...) a la casa de cal Pastor.”

Oficis: Pagès tota la vida. Va fer de pastor, llaurar, cultivar patates... Era una feina molt dura, s'havia de fer tot a mà, no hi havia tractors ni carros pels animals, al final es van fer carreteres (a mà) i carros.

“Gurdar, llaurar i fer de pagès, cullir-rencar patates (...) la feina de pagès és dura, es vie de fer tot a mà (...) això encà (encara) hu via fet tot a cargues (...) i demprés mira vem anar gunyant (...) vem fer carreteres a mà, hi va haver carrus, i demprés ia van anar venint camions i lus cotxes...”

La seva parella: La Montserrat Ramellat té 71 anys i va néixer a cal Rosta, municipi d'Odèn. Els seus pares eren d'Odèn tots dos. Va treballar de pagesa, també. Les dones no anaven al camp. Als 9 anys ella havia de portar l'esmorzar als seus germans i el seu pare a la muntanya, una hora caminant.

Figura 47.

Es van conèixer perquè sempre havien estat veïns. Quan es van casar van anar a viure a cal Calet.

Viatges: Van anar a Barcelona una setmana pel viatge de noces, també van anar a Lourdes dues vegades i un cop a Núria, però no s'han mogut gaire d'Odèn.

El Joan no va anar al servei militar.

“El meu pare ja tanivi 65 anys (...) el quin tanivi 60 anys, (...) si tanivi dos fills i lu gran eri casat, lu petit ja no li calivi nari.”

Parlant de:

La sanitat: Havia de venir el metge de Sant Llorenç. Si convenia portaven el malalt fins a Coll de Jou i allà els esperava un cotxe. Els metges no hi anaven.

“...no, no, si quan jeri (ja era) aquí la gent ja eren morts.”

Abans les cures eren aigües i pegats d'herbes...

L'educació: El Joan va anar a l'escola durant tres mesos a les Anoves (Odèn). Com que era molt lluny de casa seva, es quedava a dormir allà perquè hi tenia un oncle, per això, quan es va morir, va tornar a casa a cuidar les bèsties. La seva dona sí que va anar a escola durant més temps, hi tenia una hora i mitja de camí a peu.

Estudiaven les quatre regles: sumar, restar, multiplicar i dividir. Tenien un llibre que en deien el “*manuscrit*” que hi havia el temari de tots els cursos. Tot i això, el Joan amb tres mesos va tenir el temps suficient per saber el que és necessari.

“Vies d'anar copiant d'allò i mira, tan i tan hu feies que et davivi quedar alguna cosa.”

La família: El Joan tenia tres germans: dues germanes i un germà. Eren quatre i van viure a casa sempre. Amb la Montserrat van tenir dos fills i tres néts.

El transport: Anaven a peu a tot arreu. Anaven i tornaven a peu, tres hores des de casa fins a Sant Llorenç per comprar el menjar que necessitaven. Els rucs i les mules els servien per portar la compra. Passaven el dia anant i tornant de Sant Llorenç.

“Jo haví anat a La Coma (...) que hi haví 5 hores, no hi haví pas qui te les treie amb lus animals (...) vis d'anar a molre per fer farina per molre lu gra per dunar als porcs, (...) per fer farina, per fer pallada a les vaques (...) i llavores es pastave a casa (...) per fer lu pa a casa (...) la coca sí que eri bona prò lu pa ere molt eixut...”

La religió: Anaven a l'església del Castell d'Odèn, però per la guerra la van cremar i els capellans van marxar o bé s'havien de vestir de paisà. Al cap d'uns anys van poder fer la missa a l'eixida del Call i hi feien Comunionis i batejos. També es va fer a la Plana fins que van arreglar l'església.

“...el rector hi visquivi a la rectoria (...) per la guerra la van cremar i con van tornar a dir missa (...) lus capellans es van haver de vestir tots de paisà (...) encara que hu fossan no pudín purtar cap marca de capellà...”

La guerra i la postguerra: El Joan tenia quatre anys quan va començar la guerra. Tenien trumfos, blat i algun porc i amb això vivien durant un any. Per la postguerra van continuar passant misèria, però van anar fent.

“Em futien una por a mi aquella gent (...) hi haví molts polls en aquella època (...) els veies a córrer (...) i tiberi si no se'n pudivi cullir no n'hi haví enlloc (...) va quedar sense cap cèntim (...) els van passar a recullir (...) no va quedar re.”

ODÈN 2

28 – desembre – 2013

Figura 48.

Figura 49.

Nom: Lourdes Solé Casals.**Edat:** 83 anys.**Lloc de naixement:** A cal Sala, Odèn.**Llocs on ha viscut:** Va créixer a cal Sala i va fer de minyona a diferents llocs. Va treballar a Ribelles durant un any:*“Perquè va marxar una família d’ aquí (...) ai via una nena pitita...”*

A Oliana durant tres o quatre anys i quan es va casar va anar a Ca l’Agustí.

*“...de con me vai casar.”***Lloc de naixement dels pares:** El seu pare va néixer a cal Sala i va viure allà fins que va anar a la fonda de ca l’Agustí, on va morir.*“...después se’n va venir una temporada aquí a la fonda...”*

La seva mare va néixer a Espunyes i quan es va casar va anar a cal Sala.

*“La mare també va (...) néixer quí també...”***Oficis:** Va ser pagesa sempre excepte quan va treballar a la fonda del seu home com a cuinera.*“Con van aubrir la fonda jo ere allà a la cucina (...) a la cunya.”***La seva parella:** El seu home, encara viu, va néixer a Ca l’Agustí i sempre hi ha viscut, eren 10 germans. Es van conèixer anant a missa, a ballar... eren tots del mateix poble i es coneixien des de petits. Van ser xicot i xicota durant sis anys.*“...nòvius, allavons en divum nòvius.”***Parlant de:****La sanitat:** Quan estaven malalts, els feien pegats o aigües.*“Nar amb lus metges, fins a l’últim (...) perquè s’havien d’anar a buscar a Uliana amb un animal (...) quatre u cinc hores u sis podé, sigons los animals*

(...) i si nàvem amb rucs qui dívom abans (...) poté hi posaves di cinc a sis hores eh!”

Abans d'anar a Oliana, anaven a Angrill que era un curandero veí.

“Aquell home en va salvar moltes di vides di pir quí el poble.”

Anaven a Oliana, també, per comprar el pa.

“Un cop a la setmana, cada quinze dies (...) si, llavons ja minjavum pa flurit ja.”

Havien d'anar a la Font de “San Cantí” (Sant Quintí) amb galledes d'aigua i portar-les a sobre l'espatlla fins a casa. Després la van fer pujar amb canals. Havien d'anar a rentar molt lluny perquè tenien una bassa que, primer havies de trencar el gel i després treure els fems de les vaques, per això no rentaven gaire la roba.

“Te la treus més neta ara que abans te la posaes...”

Les bèsties estaven dins de casa...

“I los gossos i tot cap a dintre casa, ara entre un gos i sents la pudor (...) allavons entraven molls (...) fumiven una espolsada amb lo pèl et dixaven ben (...) però llavons la pudor ja no la sentives (...) ara rentes, rentes i abans rentavom perquè convenie.”

L'educació: Havia anat a l'escola a cal Móres durant un temps.

“Sí, sí ere una caseta que, benu, ara està anulada també ara eh, però llavons fevem l'escola allí.”

Sempre, abans i després de la guerra, els havien parlat amb català. Estudiaven les quatre regles, llegir i escriure. Utilitzaven tots els mateix llibre, se'n deia “Enciclopèdia”.

“Me'n recordo que allà a casa tots passavum amb un llibre que li diven (...) illa (és) que llavons hi ere tot allí en aquell llibre.”

La família: La Lourdes tenia nou germans, un d'ells va morir als cinc anys, però van viure tots a casa fins que es van anar casant. Recorda el nom dels nou germans:

“Maria, Jusep, Lurdes, Asidru, Matilda, Ramon, Juan, Angelina i Lola.”

“Allavons aquí, amb tres cases, hi haví trenta canalles (...) ara ni amb tot lu poble no hi són trenta, amb prou fenyes.”

La Lourdes ha tingut 4 fills. Un fill seu va estar 13 mesos a l'Àfrica i ella hi va patir molt.

“Has fet avintures prò hasta gana has passat. I li van pendre tot, tot, tot, tot lu que portae, tot, tot. Prò és que ja de xic, xic, no savives mai ni an dere (...) i no li vi passat mai re, mira.”

El transport: Sempre anaven a peu a tot arreu.

“Dues vegades mos vien dixat anar a Festa Major d’Odèn a peu i allavonses, allavons sí que estavom contents...”

La religió: Els havien fet passar molta por, sobretot amb “les màgiques”. Els capellans els deien que si no complien els seus deures, vindria algú amb un llençol a sobre i els faria mal... Els religiosos, amb l’excusa de confessar, s’assabentaven de tots els problemes de totes les famílies, sobretot als pobles.

“Si se’t morive algú i no li feves dir missa diven que era màgiques prò quil feve llavons (...) això los capellans (...) vives llums a les nits i benu (...) Aquí con cabaves de tinir una canalla no podies ni sortir al carrer (...) no podies entrar a missa que no et sortís a rebre el capellà (...) i lo capellà cularreres i et posava l’estola sobre la criatura i llavons anaves entrant cap a l’església.”

La guerra i la postguerra: Bombardejaven els avions i s’anaven a amagar on podien. Quan va passar el front hi va haver morts per allà a Serra seca. Un cop van matar-ne a un i el van anar a veure.

“El van matar i el van dixar estar allà (...) i estave negre, igual que això, (...) estave de cara terra, boca terra, estirat (...) nomès se li vive l’esquena.”

Després, hi va haver crisi, misèria... Poques cases havien passat gana, però entre ells s’ajudaven.

“Llavòs donaven una racció de benu (...) donaven arròs (...) llet an pols (...) sucre em semble que també et donaen (...) hi haví cases que vien passat gana aquí, prò benu, llavons les quines pudien els donaven alguna cosa...”

OLIUS 1

11 – gener – 2014

Figura 50.

Figura 51.

Nom: Antoni Vilar Cavall.**Edat:** 78 anys (1935).**Lloc de naixement:** Al Vilar de Simosa, Olius.**Llocs on ha viscut:** Sempre a Olius. Va néixer al Vilar, i als 6 anys va anar a viure al Pla.

“Sempre hem viscut a Ulius (...) perquè els camps eren més bons i sempre més he viscut aquí.”

Lloc de naixement dels pares: El pare va néixer al Vilar de Simosa i la mare al Cavall (prop del Pantà, a Navès) i quan era una nena va baixar a Solsona.**Oficis:** Sempre de pagès. Actualment porta la finca del Pla i la del Vilar.

“No estic pas facultat per fer d’altres coses...”

La seva parella: La seva dona va néixer a Navès, a la casa Moscavera i als 21 anys, quan es van casar, va anar a viure al Pla. Es van conèixer a la fira de Santa Llúcia de Navès.

“Allavors surtia amb el bestiar per llà i mira, una pullina.”

Viatges: Va estar a Mataró estudiant durant un any i de viatge de noces a Mallorca, Madrid i València. Ha anat a Saragossa algun cop.

“Bueno, viatjar, viatjar, jo via estat a Mataró a un col·legi a Mataró, quan tenia 14 anys (...) despés viatjar fins a Barcelona i quan ens vem casar que vem anar a Mallorca i Madrid i (...) i València.”

Parlant de:**La sanitat:** L’Antoni va agafar tuberculosi a l’escola de Mataró i va estar 6 anys malat.

“Llavons em vaig posar malalt dels pulmons i dels 14 fins als 20 anys (...) aquí a Espanya hi va haver moltes passes de tuberculossis, era aquells anys de misèria, despés de la guerra i tot això i no sé, allà putser n’hi havia algun

altre o és que el via d'agafar (...) i n'hi havia que estaven prou ben cepats i ben bé i ho pescaven de fet (...) vaig estar 6 mesos al llit..."

Es va quedar a recuperar-se amb una família coneguda d'un oncle seu.

"Amb 6 mesos vaig guanyar 28 quilos."

Després es va constipar i va tornar a recaure 8 mesos més.

"...em va quedar un niuet de microbis aquí dalt al capdamunt del pulmó que en diuen una caverna d'allò, turnem-hi, allavons 8 mesos de llit (...) vai tornar a tenir una altra recaiguda, 1 any allavons (...) les medecines feien un tel a sobre i semblava que estava curat (...) però els micrubiots estaven allà dins."

Al final el van haver d'operar i li van treure 3 trossos de costella i una altra vegada 2 trossos més.

"...prò quan no t'has de murir, que et passi el que vulgui que no et mors (...) un 10% se'ls tornaven bojus de tan mal..."

L'educació: Va anar a l'escola d'Olius fins als onze anys i després, fins als tretze, als Dominics de Solsona. Els feien classe en català i castellà. Més tard, va anar un any a Mataró.

"Hi havia tres mestres i dos capellans. Aquí vai treure el primer premi d'educació, bona conducta i no sé què, me'l va donar el bisbe que una vergonya en allà el Tarancó (...) em van falacitar sí i ben acullunit..."

Malgrat tot, l'Antoni es considera una mica trapella i diu que aquest premi no se'l mereixia:

"...oh, murrieries encara en sabia fer encara..."

La família: Són 4 germans: ell, el Jordi, la Conxita i la Roser i ha tingut 3 fills.

El transport: Anaven a peu a Solsona.

El servei militar: Va fer la "mili" durant 3 dies perquè feia poc que havia estat malalt i el van fer anar a l'Hospital Militar de Lleida. Va caure bé a les monges de l'hospital i quan va venir el capità metge les monges el van convèncer que li fessin fer "Serveis auxiliars".

"Serveis auxiliars eren amb un cas de guerra anar a radera les ambulàncies a assistir els malalts, però no hi anava perquè en aquell temps ja no hi havia d'això (...) u sigui pots puntar que no vaig fer mili."

OLIUS 2

26 – abril – 2014

Figura 52.

Figura 53.

Nom: Josep Muntaner Jounou.**Edat:** 84 anys.

“Has de puser vuitanta-quatre però casi pudris puser vuitanta-cinc perquè (...) falte (...) dinou dies.”

Lloc de naixement: Pla de Godall, Oliu.**Llocs on ha viscut:** Sempre al mateix lloc, al Pla de Godall.**Lloc de naixement dels pares:** El pare va néixer al Pla de Godall, també, i la mare a Rotés, tots dos del municipi d'Oliu.**Oficis:** Sempre de pagès: vaques, vedells i finalment porcs. Ara el seu fill comercialitza la carn de porc i els embotits que es fan ells.

“lo hai treballat de pagès i ganader, els porcs, perquè buenu, en principi al pare el van engrescar que pusés vaques, eh, vai puser malalt i em va portar amb el Casserres (metge) i li va dir tria tu, o les vaques o el fill. Sóc al·lèrgic totalment a la llet, però totalment i, és clar, entre el “bol” de les vaques i llavons la mare m’ubligave a beure una tassa de llet cada dia vai anar quedant neulat, neulat, neulat i li va dir: fora llet i fora vaques (...). Llavons vam puser vedells d’engreix, tampoc m’aradaven i a mi el que m’araden els porcs.”

La seva parella: La seva dona va néixer a Cirera de Vall, a Lladurs, però de petita se’n va anar a Oliu.**Viatges:** Ha estat a París, Itàlia, Suïssa, Àustria... Fira a Saragossa, Lleida, Mollerussa...**Parlant de:****La sanitat:** Anaven a Solsona, però si tenien molta febre el metge anava a casa dels pacients. També feien remeis casolans.

“De vegades vení aquí de vegades anàvam a Sulsona (...) Per la febra sas que és molt bo xafar uns cargols i posa'ls aquí al front.”

L'educació: Fins a la meitat de la guerra va anar a estudi allà mateix, però passada la guerra va anar als Caputxins de Solsona. Més tard va anar amb el mestre Farguell i amb ell estudiava en català.

“I quan arribaves a la pissarra pusae tres prublemes pels grans perquè llavors puguesa anar allà amb els petits a fe'ls treballar i tot això (...) lo amb llengua ere un mal alumne (...) el mestre no curregie ia m'arrencae la fulla (...) ara, amb matemàtiques em defensave per no dir que ere el primer.”

La família: El Josep eren sis germans i ell ha tingut sis fills.

“I el pare sobretot con en vida ja em va recumanar molt que no fessa porcs, que fessa calitat de porcs.”

La mili: Va fer una temporada el servei militar a les mines però després d'una apendicitis va continuar a Barcelona.

La guerra i la postguerra: El Josep va comentar que quan ell era petit, havien vingut uns soldats a casa seva. Ells sabien quan vindrien i per això van amagar tots els estris de valor en un dipòsit, a les golfes o escampats per casa perquè no els ho prenguessin. Van lligar una mula a l'estable amb una corda molt arran de paret, no li van donar menjar ni beure aquell dia perquè estigués nerviosa i així, quan vinguessin els soldats els fes por i no se la volguessin endur.

PINELL DEL SOLSONÈS 1

12 – gener – 2014

Figura 54.

Nom: Josep Maria Llorenç Bonsfills.

Figura 55.

Edat: 79 anys.**Lloc de naixement:** A la casa Llorenç de Sant Climenç de Pinell.*“Sempre ei viscut fins ara actualment, sempre allà.”***Llocs on ha viscut:** Va viure un any a Vic i va estar a fora un any i mig fent la “mili”, però la resta del temps ha estat a Llorenç. Últimament, ell i la seva dona, vénen a dormir a Solsona.*“Nosaltres ara pués de dilluns a divendres, vaie de dilluns a dissabte relativament, pués a partir de les nou del dematí ens anem a esmorzar a pagès passant lu dia a pagès i al vespre tornem a vindre a dormir aquí...”***Lloc de naixement dels pares:** El seu pare era de Llorenç i sempre va viure allà i la seva mare era de Valmanya i quan es va casar van anar a Llorenç.**Oficis:** Ha fet sempre de pagès: agricultura i ramaderia.**La seva parella:** La seva dona va néixer a Arfa, a la Seu d'Urgell. Va treballar de perruquera a la Seu i va venir a Solsona per obrir una perruqueria. Venia per un mes i se n'hi va estar nou i fins ara.*“Jo aquesta noia la vaig veure a una fira a Organyà i ia hi vai tornar per buscar-la. (...) Em van dir que era del Pla, io cap al Pla i no la vaig trobar. I ella va comparèixer aquí i quan la vaig veure, ia vaig saber que era ella, pos io vaig tindre interès de conèixer-la. (...) I au, pos mira, aixís va ser.”***Viatges:** Han anat París, a Londres, a Alemanya (Berlin), un creuer fins a Istanbul, però viatges d'una setmana. El Josep va anar a la “mili” durant un any i mig aproximadament. Tenien el campament a la Molina, va anar a Barcelona i al cap de poc a Berga.**Parlant de:**

La sanitat: Si hi havia necessitat, el metge pujava de Solsona. Per fer néixer els nens, hi anava la Passacostes o les veïnes. Com que tenien tractor alguna vegada o altra van haver d'ajudar els veïns.

“Una vegada van nar a auxiliar (demandar ajuda) al meu pare i el Casals, els va vindre a buscar amb el tractor i vie neu, el metge aquí a Solsona, això sí (...) en fin jo sé que van vindre a casa, amb neu, que hi néssam a buscar el metge (...) en fin per néixer el Casals aquet i hu diu sempre, jo si cas deu sóc viu gràcies pués al teu pare que em va auxiliar.”

L'educació: Va anar al poble molt poc temps i fallaven molt perquè vivia a quatre quilòmetres i si plovia o nevava no hi anaven. Després va anar un any a Manlleu.

“...i después em van portar al col·legit, però només hi vai ser un any perquè va morir el meu pare i era molt jove i allivons em van treure...”

La família: Eren dotze germans i van arribar a ser vint o vint-i-cinc persones a l'hora de menjar. Ha tingut quatre fills amb la seva dona.

“...io sóc el quint dels germans, tinc tot germanes al davant. Tinc nou germanes i som tres germans.”

El transport: Hi havia cotxes de línia i bicicletes. Quan tenia vint-i-un anys, el Josep va comprar un cotxe.

“Una vegada hei vingut a peu, una vegada que recordi io (...) amb bicicleta u cotxe. (...) A Sanaüja sí que anavom sempre amb animals (...) ere un dels puestos que hi anavom perquè ere més distret que no pas aquí a Solsona (...) aquí hi havie els capellans entremig (...) noies i nois pos sols i allà no, a Sanaüja pués ia navom barrejats.”

La religió: Anaven a missa cada diumenge i a rosari. A casa també es passava el rosari cada dia.

“...abans la districció pués ere nar a missa, anar a missa i después a la tarda anar a rosari (...) jugar a la tarana (...) jugar a futbol, passar l'anell...”

La guerra i la postguerra: Casa seva es va convertir en un “quartel militar” i quan va acabar la guerra no els quedava res. La mare i els seus fills els van tancar a la presó a Cardona, juntament amb més gent del poble. El Josep recorda la tornada amb el camió i coses que li han anat explicant.

“...del final de la guerra recordu algu prò recordu poc.”

PINELL DEL SOLSONÈS 2

15 – febrer – 2014

Figura 56.

Figura 57.

Nom: Remei Gilabert Cabó.**Edat:** 74 anys.**Lloc de naixement:** A Sant Climenç.**Llocs on ha viscut:** Sempre a Sant Climenç.*“Ai viscut sempre a casa (...) vai néixer quí i i viscut sempre quí.”***Lloc de naixement dels pares:** El pare va néixer a Sant Climenç i la mare era filla de Sallent, també de Pinell.**Oficis:** Sempre de pagesa.**La seva parella:** El seu home va néixer a Brics i va viure a Solsona fins que es va casar.*“...a Solsona diem sempre.”***Viatges:** Ha fet alguns viatges a Andorra, Barcelona, però viatges turístics.**Parlant de:****La sanitat:** Quan estaven malalts no anaven gaire al metge.*“...esta'ns a casa, mira, posa'ns un drap moll al cap per fer baixar la febra (...) venia el curanderos que diem.”***L'educació:** Va estar estudiant a Sant Climenç durant quatre o cinc anys.*“Jo vai néixer con se va cabar la guerra (...) prò no (ens) parlaen en castellà que hasta la mestra ere castellana (...) ens ensenyaven de cosir, fer ganxet i posar el nom i unes quantes sumes i poca cosa...”***La família:** Eren dos germans, el seu germà va néixer a Sant Climenç i quan es va casar va anar a viure a Solsona. Ella va tenir tres fills amb el seu home.**El transport:** Quan es desplaçaven anaven majoritàriament a Solsona perquè era més gran. Algunes vegades, però, també es dirigien a Sanaüja. Això sí, a peu.*“...tres, tres hores. Tant hi ha de Solsona a quí com de quí a Sanaüja (...) iguol...”*

La religió:

“Mira, allavons naiem sempre a missa, a cunfessar (...) i mira.”

La guerra i la postguerra: Va néixer al final de la guerra i no en sap cap anècdota. Per la postguerra no recorda haver passat ni gana ni por.

“...home, no jo tampoc...”

PINÓS 1

3 - maig - 2014

Figura 58.

Figura 59.

Nom: Josep Maria Bonsfills Cots.**Edat:** 86 anys.**Lloc de naixement:** A la casa Bonsfills de Vallmanya, municipi de Pinós.**Llocs on ha viscut:** Sempre a Bonsfills.*“Tota la vida (...) em pensu que no em mouré, si puc.”***Lloc de naixement dels pares:** El pare també va néixer a Bonsfills i la mare a la casa de les Cots de Sant Joan de Montdarn, al municipi de Viver i Serrateix.**Oficis:** Ha treballat sempre de pagès.*“...cuidar la terra, això sí, (...) amb el tractor, molt jova...”***La seva parella:** La seva dona va néixer a Salo i quan es van casar se'n va anar a Bonsfills.*“...a cal Paradís (...) a (ara) fa xixanta-dos anys (...), a sota baix ia hi som aviat (...), fa molts anys d'això.”***Viatges:** El Josep Maria ha viatjat poc i no va fer el servei militar perquè va anar a les mines. Hi treballava els dissabtes i diumenges, quan els miners no hi eren, i es cuidava d'engegar les bombes per treure l'aigua de les mines que s'inundaven molt sovint.*“Allà, allà a les minas, això són minas de carbó (...) aquí a radere hi vien les minas, buenu, no hu vaureu pas, per la part de radera, i llavoras, buenu, allò encara estava bé perquè numès hi anàvam quan marxavan els atras el dissabta i el diumenja (...). De la mina en surtia molta aiga (...) i si no el dilluns no podian treballar, hi havia un pou a la mina i havíam d'anjar el mutor, hasta m'hi havia hagut de quedar a durmir allà perquè es via d'anjar quan hi havia molta aiga (...) molt suvint (...) ens dutxàvam amb aiga fresca.”*

Parlant de:

La sanitat: Quan estaven malalts els venia el metge de Calaf i més endavant de Súria.

“... féiam de tot (...), vania el metja de Calaf que es deia Anglarill, és mort ia fa anys (...) d'aigas d'herbas sí que en féian, i tant, ia no me'n racordu quinas (...) quan teníam febra pusar cargols als peus, haviam fet...”

L'educació: A casa havien tingut un capellà que els feia classe. També va anar a Vallmanya i als Escolapis de Sabadell. Allà hi va fer el Comerç.

“...aquí a Vallmanya i a Sabadell, hi vai ser quatra anys als Asculapius (...) ens parlavan en castallà (...), allà en castallà tot (...) io vai fer Cumerç (...), ens féian anar a missa dasprés...”

La família: Van ser set germans, però dos es van morir de petits. A casa vivien els pares, cinc germans i en alguna època havien arribat a ser 20 persones.

“...aquí casa éram una vintena de personas, un capallà que ens feia classe (...), tres monjas i vuit xicots jovas fent la mili (...), allavoras éram nusatras, els meus paras (...), cinc jarmans, (...) éram molta colla (...) taníam ramat i, mira, cada samana matàvam (...) el que fos (...), matava els porcs secs (...) perquè no els in dunàvan res...”

El Josep Maria ha tingut sis fills.

“...sis (...), tres de cada mena...”

El transport: Anaven a Manresa amb cotxe de línia i més endavant ja van tenir cotxe propi.

“Primer a peu a Palà i agafar el cotxa de línia, després ia vam comprar cotxa i anàvam amb cotxa...”

Anaven a comprar al mercat de Calaf amb animals.

“Amb mula sí, que anàvam al marcat de Calaf i tant, i tant (...), duas horas i mitja, tres.”

La guerra i la postguerra: Quan tenia vuit anys va començar la guerra i se'n recorda bé.

“...la racurdem que malament (...) sa'ns apudaràvan de tot (...) després es van menjar el nostre, després anàvan rubar lu de las casas veïnas...”

Agafaven la gent per endur-se'ls, però n'hi havia que s'havien emboscat.

“Hasta el meu tiu el van agafar també (...), el meu tiu el van purtar al front de l'Ebru (...) perquè ell vulia anar amb als atras ambuscats, hi havia un furat allà més enllà, i allà no els van trubar mai...”

El Josep Maria explica que venia un home de Sant Joan que els duia vi a canvi d'erb i veça i que el van agafar.

“...aquell homa ans portava vi i el meu para li dava erb i veça, féian intercanvis...”

Gana no en van passar mai i menjaven bé.

PINÓS 2

24 - maig - 2014

Figura 60.

Figura 61.

Nom: Joan Barcons Santaaulària.**Edat:** 69 anys.**Lloc de naixement:** Va néixer a la masia d'Auquers, al municipi de Pinós.**Llocs on ha viscut:** Sempre ha viscut aquí.

"...sempra, sempra i per astudis també perquè ia no ham marxat d'aquí..."

Va fer el servei militar a la Seu d'Urgell.

"...a Mas Anric, al campament, i després a la Seu d'Urgell (...) vint, vint mesus, la vaig fer voluntari (...), llavors vaig agafar l'hapatitis entramig (...) un mes a l'ospital i davons am van dunar un atra mes a casa (...), llavors vam anar a dalt al Pla de Forcas (...), féiam el minjar d'allà al curtel, benu, i del bastiar també..."

Lloc de naixement dels pares: El pare va néixer a Auquers, com ell, i la mare és del poble tot i que no ho recorda bé.**Oficis:** Ha treballat de pagès.**La seva parella:** La seva dona és de Cardona i quan es van casar va anar a viure a Auquers.**Viatges:** El Joan ha viatjat una mica

"una mica, no gaira (...) (a París) hi vam ser de l'u fins al (...) benu aquell cap de samana (...), ara anarem a fer el camí de Santiago, cent, cent quilòmatrus últims, de Sarrià fins allà, hem buscat una colla de deu com a mínim i farem aquet camí (...), no sé si arribarem, però (...) hi ha cotxa ascombra i, buenu, si no, hi ha autubusus d'un pobla a l'atra."

Parlant de:**La sanitat:** Si estaven malalts anaven al metge a Torà i si estaven molt malalts el metge anava a casa. De remeis casolans utilitzaven les infusions.

“buenu, vania si astavas molt malament sí, i si no anàvam a baix (...) a Turà, anàvam sempre a Turà (...), putser aigües, de camamilla aquella mateix i (...) timons (...) i coses així (...) el que ens feia sopas de serp, de serp blanca, el meu para las esqueixava, ben seca i llavons un trusset (...) llavons quan no ens dunàvam compta ia ens a l'havíam minjat.”

L'educació: Va anar a l'escola d'Ardèvol i allà els ensenyaven en castellà.

“...no gairas, de sis fins a dotza i mig, no gairas perquè aquí ia cumañàvam grans, eh (...) el sartificat primari encara no al vaig treura aquí, que vaig tingué de treura per fer la mili voluntari, vam fer uns cons cursets, no en tinc gairas d'astudis...”

La família: El Joan són quatre germans i ell ha tingut dos fills.

El transport: Sempre anaven a peu a Ardèvol i recorda haver anat amb mula a Calaf a comprar amb el seu pare, però, de més gran, un veí els portava amb cotxe al mercat de Calaf els dissabtes.

“a peu sí (...), no a Sulsona, no, però, però aquí dalt a Pinós i aquets publets de per quí (...), llavorans hi havia el Freixas (...) tenia una rúbia i llavons anàvam els dissabtas a marcat, a Calaf.”

Passava un veí amb una rúbia que era com un autocar petit i hi cabien unes quinze persones, tot i que de vegades n'hi pujaven més.

“...oh, dotza o tretza o quinza (...) i després a dalt ancara hi pusavan (...) cistellas de cunills...”

La guerra i la postguerra: El Joan va néixer després de la guerra i recorda les coses que els pares van explicar.

“ell, sí, perquè davons al temps de la guerra feian coses astranyas perquè els maquis el van passar a buscar i sa'ls va ascapar a quiet baix a la rasa a tirus (...) i llavons sa'ls va ascapar i va marxat (marxar) Andorra i va anar pel cantó d'Irun i va antrar pal cantó del País Basc, va prasantàs amb als naciunals.”

RINER 1

18 - abril - 2014

Figura 62.

Nom: Miquel Feixas Morros.**Edat:** 69 anys.**Lloc de naixement:** A Villorbina de Riner.**Llocs on ha viscut:** Sempre a Villorbina.**Lloc de naixement dels pares:** El pare va néixer a Villorbina, com ell, i la mare a Pinós.**Oficis:** Ha fet sempre de pagès i ramader.

“El meu ofici és, ha sigut pagès i ramader, pagès, ramader vull dir, buenu allavoras hem tucat d’atras teclas, prò el treball d’això ha sigut pagès i ramader.”

La seva parella: La seva dona va néixer a Cardona. Es van conèixer perquè ells anaven al taller de Cardona a arreglar el camió.

“es clar, io ia de patit anava a Cardona, (...) als tallers, aquell temps anavàm a Cardona (...) els paras de la dona tanían un taller i anava molt allà al taller dels sogras.”

Viatges: El Miquel va fer el servei militar a Roses, de voluntari d’aviació. Ha viatjat bastant.

“Buenu, mira, aquí haic astat a França, com és lògic perquè hu tanim aquí (...), haic astat a París, haic astat a Lòndres (...), buenu, quatra o cinc dias (...) no, buenu, llavoras vull dir vai fer l’èst i l’oèst del Canadà tres samanas (...), vem fer Kansas, (...) allavoras, buenu, haic astat a Brasil i haic estat a Argentina (...) i està clar, vem llugar sempra cotxas (...) i vem anar al nostru aira.”

Parlant de:

Figura 63.

La sanitat: A casa del Miquel estaven conduïts al Dr. Torres de Cardona i al Dr. Cases de Solsona, però hi anaven si estaven molt malalts. Per un constipat la seva mare els posava moll de l'os escalfat i escampat al pit amb draps de llana.

“...benu, si astàvam molt malament, vanian aquí o viam d'anar a veura el metxa (...), prò, buenu, molta cosa, vull dir, s'ho feian aquí a basa dels rameis casseros, que hi havia pocas pastillas, quan io era patit, encara la panisalina no as via inventat (...) vui dir, goita, et vias de curar com pudias (...) aigas de timó...”

La gent del poble anava amb mula fins a la carretera i allà els agafava el cotxe de línia per anar al consultori del metge a Solsona o Cardona, però ells tenien un camió.

“Si n'astavas molt, et carragàvan amb una mula i a surtir a Santasusana o Clariana (...), passava el cotxa de línia (...), aquells anys van ser peliagudos (...) io ancara no em puc caixar (...), mira allà a la gabina del camion (...) i cap al metxa...”

L'educació: Va anar tres anys al poble de Freixenet, a la casa del davant de l'escola actual, que en deien a cal Rellotger. Dels nou als setze va anar a Manresa.

“nusatras marxàvam d'aquí (...) el quinza de satembra (...) fins al vint-i-dos de dasembra (...), allavoras, (...) l'andemà de Reis fins el dissabta abans del diumenja de rams i de passat Pasqua fins al vint-i-dos de...”

Sempre li van fer les classes en castellà. A Freixenet la mestra era castellana, de Badajoz. A Manresa eren castellans, generalment de Catalunya, però la classe era en castellà.

“cosas de l'espíritu nacional i cantar el cara al sol i totas aquestas cosas (...) era una cosa que no anava amb mi i ma'n futia dels quins es féian de la falange.”

La família: El Miquel són tres germans. La seva mare vivia lluny de casa seva i, tot i els perills, anava a peu a veure la seva família.

“io amb mesus, que es veu que anribant allà baix a cal Morrus, la meva iaia, la mara de la meva mara, li va fuma un arrèu perquè era el temps dels maquis, i a mi em va puser allà, benu, amb una mula, i au, allavoras hi va puser el sarrió (...) io allà a dintra ambulicat amb una manta i a l'atra banda un roc per fer de contrapès (...) i des da luego, això vusatras us deu sunar a música salastial.”

El Miquel es va casar i es va quedar a viure a la casa pairal. Va tenir dos fills i una filla.

El transport: A casa seva tenien un camió que servia per a tot i l'utilitzava la gent del poble com a cotxe de línia. Però alguna vegada havia anat a Cardona a peu i trigava unes dues hores i mitja.

“Abans de néixer, io ia tanían un camion, si és que sa'n pot dir camion, i buenu, allò era el camion, era el cotxa, era el ramolc, allò hu feia tot (...) la mea mara sempra damanava que tingués la gabina gran perquè està clar ens hi ficàvam tots, éram tres germans (...) benu aquí a Fraixinet pràcticament era, era el bus de per anar a Cardona i per anar a Sulsona a fira (...), igual hi anàvam vint parsonas dalt al camion (...), clar, llavoras moltas casas pués no tanían re, no tanían cotxa no hi havia re de re, vían de surtir o a can Ponç, agafar el cotxa da línia del Galtanegra, o buenu, u arraglar-sa com pudían (...) Una vagada el para astava batent allà baix al polígonu de la Curumina i vem anar a peu (...) i no un cop no...”

La guerra i la postguerra: La guerra no la va viure i de la postguerra recorda la misèria, però de gana no en van passar mai.

“a hi havia misèria, prò aquí, gràcias a Déu, (...) taníam el porc, taníam els cunills, taníam las gallinas...”

El blat el portaven a moldre, però això era estraperlo, igual que portar les olives a premsar. La guàrdia civil els vigilava, però també és cert que anava a les cases a fer la torrada i escalfar-se a l'hivern. La collita la controlava el govern i de vegades carregaven de nit perquè no els veiessin.

La gent dels pobles anaven a pagès a buscar pa.

“Aquí pujàvan gent de Cardona a buscar pa en casas de pagès (...) com que taníam blat, taníam farina...”

RINER 2

25 – maig - 2014

Figura 64.

Nom: Miquel Nadal Cantó.*“Miquel Nadal Cantó, amb acentu a la o.”***Edat:** 84 anys.

Figura 65.

Lloc de naixement: A la casa Estany de Riner.**Llocs on ha viscut:** Ara fa dos anys que viu a Solsona en un pis perquè a la casa de pagès no hi ha ascensor i ara el necessita.

Va viure tres anys a Manresa estudiant i llavors va estar al Miracle.

*“Intern, turnava a casa per Pasqua, per Nadal, turnava a casa a l'estiu, estava intern, però llavors no en féiam gaires de vacances...”***Lloc de naixement dels pares:** El pare va néixer a Aleny al municipi de Calonge de Segarra de l'Anoia i la mare era la pubilla de l'Estany de Riner.**Oficis:** Sempre ha fet de pagès.**La seva parella:** La seva dona va néixer a Lladurs a la casa de la Fàbrica i als divuit anys es va casar i se'n va anar a l'Estany.*“...i es queixa que diu que li vai dir si (si no) véns en vaic a buscar un atra, (...) si ronseja un, va aixís un, caixa u faixa...”***Viatges:** Va fer el servei militar de voluntari d'aviació a Saragossa. Es va apuntar de xofer, però no en sabia, tot i que tenia carnet, no sap com.*“...no taniem cotxa, però tania el carnet, no sé com amb el butiguer del Miracla ens vem antendre i am vai apuntar com a xofar, no havia tucat mai cotxa ni en sabia, allà en vaic apendra, però feia veura que en sabia...”***Parlant de:****La sanitat:** Quan eren petits anava el metge a casa i no utilitzaven gaires remeis casolans.

“vania el metxa a casa (...) quan éram patits, sí (...), de vagadas alguna cosa casulana, però janaralment no, lu que raçaptava el metxa.”

L'educació: Va estudiar un curs als Caputxins de Solsona i després tres anys a Manresa.

“...llagir i ascriura (...) cuntabilitat, (...) las quatra reglas i ductrina, mès que re, (...) castallà tot, sí (...) atras èpucas. Quan vai néixar hi via el Primu de Rivera, quan vai cumançar astudi castallà cumplet; la Rapública, català res mès, el Francu castallà i prou; ara, turnem-hi.”

La família: Eren tres germans. El seu germà va estudiar a Barcelona i va viure sempre més allà. La seva germana va marxar de casa quan es va casar. Ell ha tingut cinc fills.

El transport: Quan eren petits anaven sempre a peu. Anaven a Solsona per comprar i a Cardona i altres llocs per la Festa Major.

“el cotxa aspardanyal sempra, caminar, abans, el temps de la guerra pel dret, a la dracera (...) hi havia dugas hora i, mira, dasprés amb els carrus, mès aviat amb el carru i el cotxa fins als anys xixanta i picu...”

La guerra i la postguerra: El Miquel recorda bé la guerra. Va estar amagat dos dies en una cova prop de casa amb el seu germà petit i dos homes més que els volien matar.

“Prou ma'n racordu prou (...) del dia que va astallar i del dia que va acabar i entramig (...) tania de set a deu anys. (...) El mument de passar, de passar el front perquè, és clar, matavan la gent com els cunills, allavoras. (...) Taníam una cova i vam amagar dos dias que poc un mès que ens hi ufaguem (...) hi havia poca vantilació i éram quatra u cinc, vem surtir que astàvam mig atuntats , dos dias mès i la dinyem tots, eh (...) al mig d'una rasa molt anfurantagada (...), traballs a jaura's l'un tucar de l'altra, casibé l'un sobra l'altra...”

El Miquel explica que no van passar gana perquè alguna cosa o altra menjaven i de por, com que eren inconscients, tampoc.

“Manjàvam malament, però manjàvam (...) i por, tampoc, perquè com que no hi havia cunaixament (...) de parills tants que vulgueu (...) Una vagada vem trubar uns pistons de dinamita (...), vem agafar un clau i pam, pam i re, en vem xafar un altra, re, i llavons vem nar un trusset lluny , vem fer un fuquet i

conta com astava que sé que els mistus, era l'hivern, no els podíam encendra, quan hu vem puguer ancendra (...) i paum (...) (els pares) que és estrany, diu, que en temps de guerra hi ha gent que s'antratingan a caçar , no hu heu santit vusatras?, nooo nusatras no hem santit re..."

El seu pare el van matar per la guerra.

"io vai perdra el para, el van matar al temps de la guerra, i malament qui perd el para, els paras, tots dos..."

SANT LLORENÇ DE MORUNYS 1

1 – febrer – 2014

Figura 66.

Nom: Àngel Ollé Casavella.**Edat:** 80 anys (1933).**Lloc de naixement:** Va néixer a “Els Hiverns”, molt a prop del poble de Sant Llorenç.

“És aquí dalt on hem avingut més amunt i prò llavors tira cap al cantó de La Coma, diguessum...”

Llocs on ha viscut: Va estar-se un any a Els Hiverns i llavors van anar a viure a cal Paret. Allà s’hi van estar molt temps i, més tard, van anar a cal Simón.

“...vem marxar dels Hiverns pudé tenia un any, poc més d’un any i llavors ens en vem anar a cal Paret (...) ens hi vem estar bastants anys. I llavors en cabat a cal Simon (...) els nostrus germans es van nar casant i ens vem anar quedant sols amb la meva mara, que’l para ja’s vi mort. I buenu, i en cabat, al final ens vem tornar canviar, ens en vem tornar a cal Paret d’atra vegada...”

Ara viu amb la seva dona en una casa a Vilamantells.

Lloc de naixement dels pares: El seu pare va néixer a Casserra (a Vilamantells) i la seva mare a Canalda, municipi de Odèn.**Oficis:** Ha treballat tota la vida al camp, fent de pagès i ramader. Actualment té algunes cabres a cal Paret.**La seva parella:** Va néixer a Sant Llorenç i en casar-se se’n va anar a viure amb l’Àngel a cal Paret gairebé 30 anys. Després es van traslladar a Vilamantells.**Viatges:** Va anar a fer la “mili” a Lleida durant setze mesos i d’allà feien maniobres a la Cerdanya, *Vielha...*

No ha viatjat gairebé gens.

“...ni he fet mai vacansas tampoc, vui dir, no...”

Parlant de:

Figura 67.

La sanitat: Quan estaven malalts anaven al metge de Sant Llorenç.

“...i bo que (era). Cabat se’ns va murir. Tenim (teníem) molt bon metja, eh, sí, sí.”

L’educació: Va anar molt poc temps a l’escola perquè en ser tants germans, havien de guardar el bestiar.

“Molt puquet, no hi hem anat gaire molt poc víam de guardar molt sempre el bestiar i com que llavons eram molta colla de germans (...) tres o quatre tempuradas, però no gaire poc, molt poc (...) amb català, amb català, sí, sí...”

La família: Eren vuit germans i a mesura que s’anaven casant, anaven marxant de casa. Amb la seva dona no van tenir cap fill.

El transport: A Solsona hi anaven bastant perquè els passava a recollir un autocar de bon matí.

“...i hasta molts anavan dalt del cotxa, a dalt de tot (...) hi havia unas escalas per darrera que’s pujava cap dalt i la gent se’n nava molt dalt...”

Hi havia molt poques bicicletes i cotxes.

La religió: A casa seva van a missa cada diumenge i els dies festius també

“Sí, perquè a la meva mara li agradava molt que néssam a missa i per xò nosaltras, cada festa hi nèm. Sinó que estem malalts no hi fallem mai.”

La guerra i la postguerra: Quan va començar la guerra l’Àngel tenia tres anys.

“A la raderia me’n recordu (...) vui dir que llavons anavan molt de maldadas.”

Cap al final, ell i alguns veïns van haver d’amagar-se uns dies en una caseta sota el Santuari de la Vall.

El seu germà havia d’anar a la guerra, però es va amagar prop de Vilamala.

“Hi havia el meu germà que es guardava perquè (...) havia d’anar en una guerra i es van amagar per llà Vilamala i un dia li van sortir abans de ser a baix a Vilamala i li van fotra un raig de tirus. Però ell ben pla (...) es va esfunsar a baix i baix com que’s mult mal terrenu hi ha moltes baumas i això, es va amagar per baix (...) aquell dia l’hagueran de pelar.”

Gana no en van passar mai: patates, porcs... coses de casa. En canvi, de por, molta.

SANT LLORENÇ DE MORUNYS 2

1 – febrer – 2014

Figura 68.

Figura 69.

Nom: Hortènsia Piqué Sató.**Edat:** 87 anys.**Lloc de naixement:** A Sant Llorenç.**Llocs on ha viscut:** Sempre a Sant Llorenç.

“Sempre he viscut aquí (...) de llà on vai néixer, con me vai casar, vaic marxar amb un pis.”

Lloc de naixement dels pares: El seu pare va néixer a La Vansa, prop de Tuixén.

L'àvia paterna de l'Hortènsia havia tingut una filla i un fill i va anar a Barcelona a fer de dida. De tornada va parar a dormir a una fonda on *“es va encumanar un mal”*.

Llavors, quan va anar a dormir a casa va encomanar-li al seu marit i al cap de vuit dies van morir els dos. Els dos germans els van separar i la seva germana, que era més gran, el va estar buscant. Quan el va trobar, ell estava festejant amb la germana de la mare de l'Hortènsia que va morir de tifus i al final, es va acabar casant amb la mare de l'Hortènsia.

“La mare meva, d'aquí Sant Llorenç.”

Oficis: Va treballar a casa i a la fàbrica.

“He treballat, ajudar de pagès, con era xica (...) i allavors vai anar a la fàbrica, de teixits.”

La seva parella: El seu home va néixer a Montmajor i al cap de poc va anar a viure a Capolat.

“...vin canviat que llavons se'n va nar Capolat i llavors va venir aquí a una màquina de batre i ens vem conéixer, i me'n vai ben anamurar...”

Viatges: Ha viatjat des de l'estret de Gibraltar fins a Galícia, passant per Madrid.

“...amb l'ansersiu he seguit tot, tot Espanya...”

Parlant de:

La sanitat: Hi havia un metge a Sant Llorenç.

“...mès t’explicarè, que tota la canalla es vin vacunat i el meu pare i la mea mare tenín molta fenyà i no m’hi van purtar i jo sola me’n vai a cal metge: vui allò aquí’l braç. I’m van fer allò de quí’l braç i no me’n vai recurdar mès, em va pujar i em vai enfebrar. I la meva mare: oi, mira, això és un furonc. Vinga a posar-m’hi pegats i a curanta de febra. Van anar a buscar el metge i allavons va dir: si aquesta nena la vai avacunar i la punyetera no’ns hu vi dit (...) veus, que t’explicu coses!”

L’educació:

“Vai anar amb les monges i llavons vai anar amb el mestre (...) mintre em van tenir (...) vai anar primer amb una mestra que no’m va ensenyar re, mès (només) em tivave les aures i allavons a un mestre, así, però esclar, aquell mestre, si no endevinaves les preguntes feies parar la manu i allavores hi haví el càntir i v (vaig) parar la manu, vai vere que baixave tant (...)joc la trec i va petar el càntir i el meu pare va haver de pagar el càntir. Oh, prou ere traviessa prou.”

La família: Tenia un germà solter i va morir d’un accident.

El transport: De xica no viatjàven però anaven més sovint a Berga que a Solsona. Ara, amb la carretera nova baixen més a Solsona.

“M’agrade mès anar a Sulsona perquè no’m mareju, pas a Berga...”

“Hasta havia nat a la Patum a peu (...) perquè es va espatllar el cotxe i llavons vem ve d’anar a peu.”

La guerra i la postguerra: L’Hortènsia va passar molta por però gana no.

“Carai se m’enrecordu, i tant, amb les travessures que’m van fer. Em van fer nar a durmir amb una casa perquè hi havie una dona vella sola. El xicot vip (havia) travessat la fruntera i jo hi anava a la nit. I allavores, hi anave aquella dona tota la nit em rasave i matave puces. I allavores, esclar, hi havie els malecianus, mira si m’enrecordu. Van picar a la porta i vai sentir els fusells. Vai pensar: <<No et llevaràs no, t’amagaràs aquí’l llit.>> I aquella dona (...): <<No sé un és el meu noi, nu sé. Què mès volria jo tenir el meu noi?>> I allavons li diuen: <<De cara a la paret!>> (...) En ve un allà, amb un lot, i m’arramangue els llençols (...) allavores saltu del llit, baixu les escales, me’n

vai a l'estable, obru un furrellat i un malecianu d'aquells: <<On vas?>> Dic: <<A fe'l riu!>> i vai baixar d'aquella casa a peu a casa i vai dir en el meu pare:<<No hi aneu cu's mataràn, ja'l trubareu mort aquet!>>. Estava molt esverada..."

"M'enrecordu quan van cremar els sants, que hi vai anar a replegar coses (...) nou o vuit anys (...) mira si me'n recordu."

El seu pare guardava objectes d'algunes cases a amagatalls i deia a la seva filla que si el mataven, que recordés on havia guardat els objectes per tornar-los.

La senyora Hortènsia Piqué presenta més característiques del solsoní malgrat que, en general, la població de Sant Llorenç actualment parlen molt central. En el moment de concretar aquesta entrevista ja ens van dir que era la senyora més "piteua"⁴ del poble i ella va confirmar que abans tots els "piteus" parlaven com ella.

⁴ Mot aplicat als habitants de Sant Llorenç

SOLSONA 1

23– gener – 2014

Figura 70.

Només transcripció el que em diu la Dolors ja que el Paco ha llegit i estudiat molt.

Nom: Dolors Casafont Fornells.

Edat: 87 anys.

Lloc de naixement: A la plaça de Sant Joan, Solsona.

Llocs on ha viscut: Sempre a Solsona, però en diferents cases.

Lloc de naixement dels pares: Els avis paterns de la Lola eren de Solsona i havien marxat temporalment a treballar a Berga. Allà va néixer el seu pare, però quan tenia dos anys van tornar a Solsona. La mare va néixer a Solsona.

“Feie de ganiveter.”

Oficis: Tota la família van treballar de cafeters en diferents locals de Solsona, fins que es va morir el nebot de la Lola i al cap de tres anys van plegar. No tancaven cap dia de la setmana.

“Sí, sí, viem fet de cafeters (...) i aquí també el primer cafè que vem tenir és aquí sobre la font (...) aquí aaa (...) això mateix a la catedral es pujave unes escales i hi havie això igual que hi ha, un cafetet petitet i llavons aquí ia vem anar amb un altre i amb un altre i mira fins que el nen ia va marxar i ia va estar. Vem fer una pinya de treballar tots (...) a la mateixa casa. (...) Un germà sol i no puguer anar al casament.”

La seva parella: La Lola no s’ha casat mai.

Viatges: S’ha mogut molt poc de Solsona a causa de la feina.

“Molt poc, he sigut molt poc viatjada, no pudíam.”

Parlant de:

La sanitat: Quan estaven malalts, el metge anava cada dia a visitar-los a casa.

“Sí, venie el metge a casa, cada dia (...) vem tenir la mare malalta i ens vení cada dia el metge a visita-la aquí a casa i l'anydemà vení l'atre. Amb dos metges venien tot el poble (...) el metge Cases i el metge Casserres (...) anave molt més bé abans, eh!”

L'educació: Va anar a l'escola fins que va esclatar la guerra.

“Anava aquí a l'Hospital, a les Carmelites, aquí ara on hi ha la clínica allà hi vie un hospital per poca gent i después unes quantes monges i ens ensenyaven d'escriure i fer molta labor, fer ganxet i coses aixís.”

Hi havia dues escoles de monges: les monges de dalt i les monges de baix.

“A dalt no feien pagar i a baix pagàvem una passeta cada mes. (...) Sumar, restar, multiplicar i dividir i prou, ja no es feie re més...”

Per la República es feia dos dies a la setmana la classe de català.

La família: Vivien els dos germans amb els pares i quan es va casar el Paco i va néixer el seu fill van ser sis.

“Buenu, in cabat (en acabat) quan ta vas casar (...) i tots treballàvam a casa.”

El transport: No hi havia cotxes i sempre anaven a peu, però tampoc sortia gaire de Solsona.

La guerra i la postguerra:

La Lola parla del seu germà que va anar a la guerra amb 18 anys.

“Set anys a fora de casa, la mili i después (...) camp de concentració a França, buenu vem passar (...) i naltres a casa navam fent i llugar mossus ara aquet fa això, ara aquet marxe, vem passar...”

El Paco comenta que ell va ser de la quinta del biberó, però al cap de poc temps van cridar els de 17 anys:

“Con io em vai presentar ere el biberó, però en cabat com que van demanar un atra sota meu allavon va ser ell el biberó.”

SOLSONA 2

7 – juliol - 2014

Figura 71.

Nom: Maria Pilar Roure Janer.**Edat:** Té 81 anys.**Lloc de naixement:** A Solsona.**Llocs on ha viscut:** Sempre ha viscut a Solsona.**Lloc de naixement dels pares:** El pare i la mare són nascuts a Solsona.

“Van viure tota la vida aquí, a temporades, allavons allò que es feie, marxaven per treball a fora. El meu pare ere fuster, i en cabat no ho va cuntinuar sent i la meva mare feie de minyona i li va surtir una fenyà a Navarcles, va ser de jove, eh, va ser uns anys a Navarcles i el meu pare va ser uns anys per llà, per llà, també a Navarcles. Marxaven molt la gent allavons, prò no no, van tornar, aquí es deien cunéixer llavons i es van casar i han viscut sempre aquí.”

Oficis: Havia brodat de jove.

“Io, de jove, buenu, después d'anar estudi (...) brudava, bé, a mà i mira feie el meu jornal.”

La seva parella: El seu marit va néixer a Barcelona i va viure una temporada a Manresa, tot i que el pare era de Solsona. Al cap d'un temps van venir a viure a Solsona i va ser on van néixer els seus germans.

“Ens vem cunéixer perquè allavons que et dic de que surties de monges amb pocs cuneixements, a casa meva em van fer anar a repàs amb el Farguell, un mestre que hi havia hagut aquí, que vivie allà baix a l'Hutel Sant Roc (...) i io anava a repàs allà i ell ere veí del mestre (...) i allà ens vem cunéixer.”

El germà de la M. Pilar era director de l'Orquestra Diamant i el seu home hi anava a tocar. Es va anar coneixent més amb la Pilar i es va casar als vint-i-un anys.

Figura 72.

“...i llavons ens vem posar a festejar, als 15 anys eh, no t’ho perdís això i buenu, de festejar sis u set anys que es festejave, llavons em vai casar als vint-i-un...”

Viatges: Havien viatjat amb el seu marit sobretot quan va començar a treballar a Tradema: Galícia, Madrid, Lurdes, París i Roma, Venècia, Viena... eren viatges curts, programats. Quan la seva filla vivia a Londres la va anar a visitar tres vegades.

“En cabat en vem fer un atre que vem fer a (...) Viena és allà on ens vem apusentar i llavons féiem una mica, sas, ere un viatge prugramat, (...) em semble que és la radera cosa (...) des de llavons no he viatjat més...”

Parlant de:

La sanitat: Quan estaven malalts, els metges de Solsona anaven a casa de la gent i si estaven molt malalts anaven a Manresa.

“Quan estaves malalt (...) trucaves al metge (...) i venin a casa (...) ia els tenies cunduits (...) i a la clínica hi anaves per un cas de moltíssima necessitat. Buenu, remeis i coses de casa io n’havie fet (...) prò io, de gran, no n’he fet servir mai, sempre ai nat amb medicaments...”

L’educació: Va anar a monges fins als catorze anys, però els seus pares la feien anar a repàs amb el mestre Farguell i el Cases per millorar els estudis. A monges els parlaven en castellà, però a repàs no. Abans de la guerra els seus germans grans havien anat als “Hermanos” i allà era tot en català.

“...d’anar a estudi i totes les mandangues que féiem allavons, que ere una cultura primària perquè no tenim cap títul de res...”

“No hi aprenis gaire (...) i allavons les cases ens féien anar allò que en deien repàs (...) de sis a set vés amb el mestre Farguell o el mestre Cases perquè els semblave que acabaven de completar. A la tarda a rusari i a brudar i moltes nenes aprenien a cusir.”

La família: Eren quatre germans, però una es va morir als vuit anys i la Pilar, que era la petita, no la va arribar a conèixer. Va tenir dues filles.

El transport: La gent de Solsona disposaven de cotxe de línia per anar a Manresa, Berga...

“Quan ere petita no ens muvíem de Sulsona. Io, mira, a Manresa i vie anat quan les nenes eren petites per coses de metges (...) hi anàvem amb cotxe

de línia (...) en cabat, quan ia vem tenir cotxe, pués amb més cumuditat, marxavem i turnavem a l'hora que vulíem.”

La guerra i la postguerra: La Pilar era petita, però recorda coses de la guerra.

“Io vivia aquí on hi ha l'Atxeta (Aixeta) (...), que és de cal Llera, i va ser de les cases d'aquí al carrer que es van cremar (...) Al marxar els rojus van cremar(...), buenu a cal Russet, a cal Cunsel, a cal Llera i al custat de cal Llera i llavons natres, clar, vem tinguer de (...) el meu pare i el meu germà se'l vin endut els rojus a la retirada i natres ens ven anar a acullir amb una casa de qui baix el carrer Llubera que eren pastissers (...) i llavons quan vem vulguer tornar a casa ia no vem poder. “

El seu pare es va poder escapar i va tornar a casa, però en ser tot cremat va comprar la casa del davant que estava enrunada i la va anar arreglant. Els veïns els van donar mobles i van poder marxar de la casa en què els havien acollit.

“Els veïns, els uns i els atres ens van donar llits, sumiers, matalassus, perquè puguéssem dormir (...) i aquí vem tornar a cumençar (...) io pràcticament no m'he mugut d'aquest carrer.”

Els pares de la Pilar tenien una botiga de queviures i ella no recorda haver passat gana, però sí que tenia amigues que van passar molta misèria. A monges feien dinar per a la canalla que en tenia necessitat.

13. REGISTRES

CASTELLAR DE LA RIBERA 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmfo]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumátə] [tomátiʎes] [tomátes]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɣa]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[unɣu]nissa
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	pi r[uʒə]let
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	clafolls
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	c[oðəð]ell
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]f[ej]xat arr[ə]f[əj]xat
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor	xaf[ə]gor	

		xaf[u]gor	xaf[u]gor	
--	--	-----------	-----------	--

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[j]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[j]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tʃ]ocolata	[tʃ]ocolata	[ʃ]ocolata	
panxa	pan[tʃ]a	pan[tʃ]a	pan[ʃ]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llango[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tʃ]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tʃ]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[l]p	t[áw]p	t[áw]p ta[l]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	fa[sã:] faigui faci	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[e]n	
plovia	plo[ij]a	plo[ij]a plo[βi]a	plo[βi]a	[pluiβe]
jo bevia	jo be[ij]a	jo be[ij]a jo be[βi]a	jo be[βi]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>pantorrilla</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>gall dindi, indiot</i>
porc	<i>porc i porcell</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>falç</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>tavelles de fesols</i>
papallona	<i>voliana</i>
marieta	<i>huriol, marieta</i>
ratapinyada	<i>voliac</i>
sargantana	<i>sargantilla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	<i>gormanda</i>
baldufa	<i>balldufa</i>

ALTRES

guardava: gurdave	oblidar-se: oblidàs
canviessin ells: canviessèn ells	que Déu ens dongui: que Déu ens dó
igual: igol	qui cuida un malalt: un interessat
com es feia: com se [feʒe]	vencill: manat de blat per trossar la garba
el: lo, lu	segar: batre
nosaltres: [nosátres]	fer garbera
ofenós, gran, ferm: [raβarendo]	deu garbes: un cavalló
aquests: aqueixos	trenta garbes: un sellat
feiem: fevem	agarberàvem
homes: homens	molestar un animal: fer matufèries
recordo: recorde	quedar muts, callats: quedar mústics
pallera: pallissa	trossar
tomàquets: tomàtiques	Ladurs
tifus: tífuls	“permunt, pervall”
guardar: gurdar, gordar	atre, d'atres
teníem: tənivəm	ella capaç: capaça
enamorat: animorat	setmana: saumana
si et fa falta: si ho has de menester	doncs: pus
per si de cas: si per cas	pallera
alegre, elegant (femení): flamanta	llavors (adv): allivons i llivons

CASTELLAR DE LA RIBERA 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumátə], [tumátik]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onga]nissa	ll[engu]nissa	ll[engu]nissa	
pi rojalet	pi r[o3a]let	pi r[ə3u]let	pi r[ə3u]let	pi r[u3ə]let
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	clasca
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	quadradells
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	arr[u]faixar
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[∅]es	llenti[∅]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[i]	cor cor ^[i]	
mar	mar	mar mar ^[i]	mar mar ^[i]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tʃ]ocolata	[tʃ]ocolata	[ʃ]ocolata	xicolata
panxa	pan[tʃ]a	pan[tʃ]a	pan[ʃ]a	
llagost	llango[∅]t	llango[∅]t	llango[s]t	
aquest	aque[∅]t aque[s]t	aque[∅]t	aque[∅]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[ʃ]igrons	[ʃ]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tʃ]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tʃ]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]janit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[l]p	t[áw]p	t[áw]p ta[l]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[i]a	plo[i]a plo[βi]a	plo[βi]a	
jo bevia	jo be[i]a	jo be[i]a jo be[βi]a	jo be[βi]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo minjaré

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxell</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>indiot</i>
porc	<i>porc, porcell</i>
ocells	<i>ocells, moixons</i>
falç	<i>falç</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>fesols, mongetes</i>
papallona	<i>voliana, papallona</i>
marieta	<i>marieta</i>
ratapinyada	<i>voliac, rampenar</i>
sargantana	<i>sargantilla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca de fusta</i>
gormanda	<i>gormanda</i>
baldufa	<i>baldufa</i>

ALTRES

Isidre: Asidre	allà i allí
abans: antes	deien: dien
seua, mea	estalviar: estuviar
vivia, venia, havia: visquie, vinie, vie	ben explicat: ben enraonat
portava, començava: portae, començae	després: deprés
nascut: naixut	setmana: sumana, saumana
bé: bueno	vèncer: véncer
havia hagut: vi gut	un dia: a l'un dia
batre el sembrat	arrossegant: arrusugant
migdia: mitdia	que jo fes: que jo fessa
primer esmorzar: torrada	oncle: uncle
deien: dien	diners: quartos
bocoi	xais: corders
tenim: tinim	interessat: antarrassat
lloc: puesto	segons que: sigons que
rascar-me, casar-se, cremar-lo: rasca'm, casà's, crema'l	que jo foti: que jo fota
altre: atre	llavors (adv): allavons
nosaltres: natres	menester
mitja: mija	no li vagava

CLARIANA DE CARDENER 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	ella mirav[ã:]
tomàquet	tomàqu[ɛ]t	tomàqu[ɛ]t	tomàqu[ə]t	[tumákã:]
dotze	dotz[ɛ]	dotz[ɛ]	dotz[ə]	
vespre	vespr[ɛ]	vespr[ɛ]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[ɛ]	diumeng[ɛ]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[ɛ]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[ɛ]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɣa]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	pellofa, closca
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	b[ə]b[ó]
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	∅
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[∅]es	llenti[∅]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[∅]t	llango[∅]t	llago[s]t	
aquest	aque[∅]t aque[s]t	aque[∅]t	aque[∅]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]anit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[ij]a	plo[ij]a plo[βí]a	plo[βí]a	
bevia	jo be[ij]a	jo be[ij]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>suja</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>andiot, gall dindi</i>
porc	<i>tocino, porc; porcell, mamallons</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>mongetes</i>
papallona	<i>voliana</i>
marieta	<i>huriol</i>
ratapinyada	<i>rampenà</i>
sargantana	<i>sargantilla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forcat</i>
gormanda	<i>gormanda, escorredora</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

ALTRES

paller: porxo	vosaltres: vatre
majordoma: mijordona	habitació: cortu
cinquanta: cincanta	vet aquí: vet aquí
després: adés, despenses	trencall de la carretera
bé: benu	paller, porxu
l'altre, d'altres: l'atru, d'atres	mirar: güitar
casar-nos: casa'ns	anar a dormir: anar al descans de la <i>sèculaseculòrum</i> , me'n vaig als descansos, me'n vaig a Sant Cugat del Vallès
hi havia: ai via	
en fi: a fin	
ocupat: acupat	
tardanera: romancera	
igual: igol	
quadrada: cudrada	
amarg: fel	allà: allí
guardar: gurdar	olives: aulives
hospital: haspital	fins: hasta
bicicleta: bacicleta	llavors (adv):allavonses, allavons
mula dòcil: mula dòcila	

CLARIANA DE CARDENER 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmɟu]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumákã:]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɟa]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[t]ocolata	[t]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[t]a	pan[t]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[j]igrons	[j]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[t]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[t]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]janit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[l]p	t[áw]p	t[áw]p ta[l]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[ij]a	plo[ij]a plo[βí]a	plo[βí]a	
jo bevia	jo be[ij]a	jo be[ij]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>suja, estandill</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>indiot, gall dindi</i>
porc	<i>porc, mamellons</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>falç, volant</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>mongetes</i>
papallona	<i>voliana</i>
marieta	<i>huriol, marieta</i>
ratapinyada	<i>rampenac</i>
sargantana	<i>sargantilla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	<i>pescadora</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

ALTRES

llargardaix: llargandaix	esclatar: estellar
arrofaixar: apuntalar	esmurzar: desdejuni
després: despés	tifus: tífuls
bé: benu	balma: bauma
per exemple: per jemple	així: aixís
abans: antes	sent allà: en sent
anar de maldades	molta sang: sangorrera
buscar-los: busca'ls	entendre: plegar
cop: garrotada	lloc: puesto
mitja, lletja: mija, lleja	ningú: dingú
renec: mecagundé	paller, pallissa, porxo
abegot: abugot	llavors (adv): llavores, allavores
xafardera: tafanera	

GUIXERS 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	mitdi[ə]
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[ɛ]t	tomàqu[ɛ]t	tomàqu[ə]t	[tumáce]
dotze	dotz[ɛ]	dotz[ɛ]	dotz[ə]	
vespre	vespr[ɛ]	vespr[ɛ]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[ɛ]	diumeng[ɛ]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[ɛ]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[ɛ]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ouvelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	encavallada
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	fer beguda
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onga]nissa	ll[ɛngu]nissa	ll[ɛngu]nissa	
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[ɛʒu]let	pi r[ɛʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	closca clufollas
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[ɛ]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	bamb[ó]
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmen	d[ó]lmen	d[ó]lmen	d[ó]lmen	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[t]ocolata	[t]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[t]a	pan[t]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[j]igrons	[j]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[t]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[t]ja corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[l]p	t[áw]p	t[áw]p ta[l]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βi]a	plo[βi]a	
jo bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βi]a	jo be[βi]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo minjaré

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>estandill</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols (pesus)</i>
gall dindi	<i>gall dindi / "andiot"</i>
porc	<i>porc i porcell</i>
ocells	<i>ocells, mixons</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>fesols tendres</i>
papallona	<i>papallona</i>
marieta	<i>marieta</i>
ratapinyada	<i>"rampanar"</i>
sargantana	<i>sargantana</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca</i>
gormanda	<i>gormanda</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

ALTRES

donegal: bull	bé: bunu
fuet: tastet	pensar: rumiar
higiene: natedat	soroll: tamperi
tifus: tífuls	estrényer: enxiuillir
patata: trumfo	guardaven: gurdaven
medis (transport): medits	tingui: tinga
ensurt: sust	farnat
esmorzar: trencar el cuc	sagon, primera pallofa del blat
bastida: encavallada	trit: com una segona pela del blat
berenar: fer beguda	"llímpia" eina per fer la farina???
patata: trumfo	medicaments: medecines
llavors (adv): llavòs	paller, porxo

GUIXERS 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɡa]nissa	ll[əŋɡu]nissa	ll[əŋɡu]nissa	
pi rojalet	pi r[ɔʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	closques
codolell	c[ɔðol]jell	c[uðəð]jell	c[uðul]jell	rocs
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	rafaixar
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[és]	m[é]s	m[és]	
nét	n[ét]	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	∅
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[t]ocolata	[t]ocolata	[j]ocolata	
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[j]igrons	[j]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[ij]a	plo[ij]a plo[βi]a	plo[βi]a	
bevia	jo be[ij]a	jo be[ij]a jo be[βi]a	jo be[βi]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>suja</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>andiot, gall indi</i>
porc	<i>porc, porcell, gudais</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>mongetes tendres fesol (gra)</i>
papallona	<i>voliana, papallona, burinots</i>
marieta	<i>buriol</i>
ratapinyada	<i>rampenat</i>
sargantana	<i>sangrastalla</i>
porc senglar	<i>porc senglar</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	<i>pescadora</i>
baldufa	<i>baldufa</i>

ALTRES

bé: bueno, benu	amagar-se: guardar-se
estendre: estenre	qualsevol: consevol
enragullada	paller o proxo
d'aquí estant	vetllar
soroll: estruendo	parpan
fatu	aqueixos
hi havia: ai via	pantaix
molt menjar: tiberi	llavors (adv): llavonsas
tragí	donegal: bull
porcs senglars: porcs senglans	papallones de colors
panxa enlaire: pernas al cel	volianes blanques burinots

LA COMA I LA PEDRA 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmfu]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre		vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	[u]elles
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[on]ga)nissa	ll[ə]ngu)nissa	ll[ə]ngu)nissa	
pi rojalet	pi r[oza]let	pi r[əzu]let	pi r[əzu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	roc de riu
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	Ø
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[t]ocolata	[t]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[j]igrons	[j]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[e]n	
plovia	plo[ij]a	plo[ij]a plo[βi]a	plo[βi]a	
bevia	jo be[ij]a	jo be[ij]a jo be[βi]a	jo be[βi]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols, bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pésols</i>
gall dindi	<i>andiot</i>
porc	<i>porc; porcell</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>tavelles de fesols</i>
papallona	<i>papallona</i>
marieta	<i>marieta</i>
ratapinyada	<i>rampenart</i>
sargantana	<i>sangrastalla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	<i>escorredora</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

ALTRES

descendència: rescendència	principalment: prancialment
seient: seti	berenar: beguda
bidó: bridó	ens en riem: se li'n riem
vindrà, valdria: vinrà, valria	la forma: l'hatxura
ningú: dingú	tendres: tenres
primer esmorzar: desdejunó	empaita: empeita
verdura: vianda	darrera: radera
necessitar: menester	quasi: casi
lloc: puesto	eines: argadilles (per portar fems) argans (per traginar les garbes)
paller: porxo	
llavors (adv): allavoras	
dèiem: divum	

LA COMA I LA PEDRA 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmfu]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	oelles
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	moixons
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[on]ga)nissa	ll[əngu]nissa	ll[əngu]nissa	
pi rojalet	pi r[oza]let	pi r[əzu]let	pi r[əzu]let	∅
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	closca
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	rocs de riu
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[ét]	n[ét]	n[ét]	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	∅
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[∅]es	llenti[∅]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	porxo
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[j]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[j]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[∅]t	llango[∅]t	llango[s]t	
aquest	aque[∅]t aque[s]t	aque[∅]t	aque[∅]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[l]p	t[áw]p	t[áw]p ta[l]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	
bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal, xot</i>
núvols	<i>bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pésols</i>
gall dindi	<i>andiot, gall dindi</i>
porc	<i>porc; porcell, mamalló, garrí</i>
ocells	<i>moixons</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>tavelles de fesols</i>
papallona	<i>voliana, papallona</i>
marieta	<i>huriol, marieta</i>
ratapinyada	<i>rampenat</i>
sargantana	<i>sangrastalla</i>
porc senglar	<i>porc singlar</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	<i>pescadora</i>
baldufa	<i>baldufa</i>

ALTRES

tossir: estossegar	costat: cantó
el ficàvem: el ficam	lletera: letxera
llocs: puestos	mirar: güitar
divendres: divenres	els cabirols no forgan
igual: igol	xot
acordiò: acurdeón	faldigada de menjar
bé: benu	despulses, colgues
s'acaben de: es caben de	armolls del foc
jo solc dir: jo solu dir	sàrries
menjar: minjar	vasiva (no prenyada)
ben untats: bin untats	burxa (tubu)
donava: dava	hi he estat: hi aic estat
me n'havia picat: me'n vi picat	senyora: sinyora
guardar: gurdar	allà: allí
setmana: sumana	hi havia, s'havien: ai avia, es vin
moldre, voldria: molre, volria	dona negociant: negocianta
llavors (adv): llavoras, llavorans, allavorans	paller, porxo

LLADURS 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúm]fu
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumátã:] [tumáti]ã:]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	.
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[on]ga]nissa	ll[əngu]nissa	ll[əngu]nissa	ll[ingu]nissa
pi rojalet	pi r[oz]a]let	pi r[əzu]let	pi r[əzu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tʃ]ocolata	[tʃ]ocolata	[ʃ]ocolata	
panxa	pan[tʃ]a	pan[tʃ]a	pan[ʃ]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	aqueix
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[ʃ]igrons	[ʃ]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tʃ]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tʃ]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[i]a	plo[i]a plo[βi]a	plo[βi]a	
jobevia	jo be[i]a	jo be[i]a jo be[βi]a	jo be[βi]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo minjaré

LÈXIC

ALTRES

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panturrilla</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>"andiot"</i>
porc	<i>porc i porcell</i>
ocells	<i>muixons</i>
falç	<i>falç</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>tavelles de fesols</i>
papallona	<i>voliana</i>
marieta	<i>huriol</i>
ratapinyada	<i>voliac</i>
sargantana	<i>"sargantilla"</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	<i>gormanda</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

berenar: fer beguda	jo aprengui: aprenga
pallera	de seguida: desiguit
vendre'l: vanèlu	tifus: tífuls
cagundés, cagundeuset	en tinguin un: en tingun un
forma, el posat: hetxura	necessitar: menester
sigui: sigu	hi havia marxat: ai vien marxat
sobreviure, espavilar-se: gambar	hi sabia anar: ai saviemar
igual: igol	jo mirava: jo güitava
darrers: raders	setmana: sumana, samana
bé: benu	lloc: pestu
feve, fotiven, fessen, santiva que dién, voliven,	l'última vegada: el rader camí
nosaltres: natres	aqueix, aqueixa
abans d'esmorzar es trenca el cuc	vejam: vaiam
aiguarent: aigardent	lloc: pestu
xarraire: llengallarg	

LLADURS 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmfo]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[e]	ella mirav[e]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumákə]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	[bərə]nar
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɡa]nissa	ll[əŋɡu]nissa	ll[əŋɡu]nissa	
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	càscares
codolell	c[oðol]jell	c[uðəð]jell	c[uðul]jell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	b[ɔ]mbó
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tʃ]ocolata	[tʃ]ocolata	[ʃ]ocolata	
panxa	pan[tʃ]a	pan[tʃ]a	pan[ʃ]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[ʃ]igrons	[ʃ]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tʃ]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tʃ]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[l]p	t[áw]p	t[áw]p ta[l]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[i]a	plo[i]a plo[βi]a	plo[βi]a	
bevia	jo be[i]a	jo be[i]a jo be[βi]a	jo be[βi]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>Gat</i>
tou de la cama	<i>Pantorrilla</i>
sutge	<i>Estaldiny</i>
gripau	<i>Grapal</i>
núvols	<i>Núvols</i>
timó	<i>Timó</i>
pèsols	<i>Pèsols</i>
gall dindi	<i>gall dindi</i>
porc	<i>porc, porcell</i>
ocells	<i>Ocells</i>
faç	<i>Faç</i>
pomera	<i>Pomer</i>
mongetes	<i>Mongetes</i>
papallona	<i>Papallona</i>
marieta	<i>Marieta</i>
ratapinyada	<i>Rampenat</i>
sargantana	<i>Sargantilla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>Forca</i>
gormanda	<i>Escorredora</i>
baldufa	<i>baldufa, rutlla</i>

ALTRES

ha de valdre: te de valdre
vols dir: vos dir
bé: bonu, buenu
hi havia fet: ai via fet
com en diem: com na diem
serà: sirà
encara: encà
doncs: pués
estàvem; tavem
feia: feve
pallera

LLOBERA 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[e]	ella mirav[e]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[ɔŋga]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	
pi rojalet	pi r[ɔza]let	pi r[əzu]let	pi r[əzu]let	pi r[uzu]let
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	clasques
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[és]s	m[és]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[j]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[j]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llango[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[re]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[j]igrons	[j]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[d3]ons	mi[tj]ons	mi[d3]ons	
corretja	corre[d3]a	corre[tj]a corre[3]a	corre[d3]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]anit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovía	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	
jo bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	∅
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo minjaré

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>estalding</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>bromes, núvols, boires</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>andiot</i>
porc	<i>porc</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>mongetes</i>
papallona	<i>papallona</i>
marieta	<i>huriol</i>
ratapinyada	<i>rampanac, rampagnà, rampanà</i>
sargantana	<i>sargantilla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	<i>espàtula</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

ALTRES

mirar: agoitar	no li vagava
Isidre: Asidru	hospedar: posar
reia: rie	havent dinat: envendinat
ell tenia: ell teni	allà: allí
abans de casar-se: antes de casàs	bé: benu
una vegada: un camí	tifus: tífuls
vet aquí: vet aquí	recorde: recordo
enamorat: animurat	havidixat de treballar
atipar-les: atipales	estallar la guerra
comprar-m'ho jo: compramu jo	esquellada
acabar mort: fer mala fi	reconxo
treure: quita	vulrria: voldria
estendre: estenre	atrevés: atrevís
seva: seua	fasseu: feu
s'havia: es via	manessa: manés
cuidar-se: cuidàs	l'atre dia
diners: quartos	mal fi: mala fi
a fe de Déu: a fe de dés	verema: vrema
darrere: radere	llavors (adv): llavors
saps: sas	pallera
làmpara: làmpra	

LLOBERA 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmfu]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[ɛ]t	tomàqu[ɛ]t	tomàqu[ə]t	[tumátik]
dotze	dotz[ɛ]	dotz[ɛ]	dotz[ə]	
vespre	vespr[ɛ]	vespr[ɛ]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[ɛ]	diumeng[ɛ]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[ɛ]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[ɛ]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onga]nissa	ll[əngu]nissa	ll[əngu]nissa	
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	clafolls, closques
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[ɛ]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	enquixillir
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[t]ocolata	[t]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[t]a	pan[t]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[j]igrons	[j]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[t]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[t]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]janit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[l]p	t[áw]p	t[áw]p ta[l]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[e]n	
plovia	plo[i]a	plo[i]a plo[βi]a	plo[βi]a	
jo bevia	jo be[i]a	jo be[i]a jo be[βi]a	jo be[βi]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols, bromada</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>indiot, andiot</i>
porc	<i>porcell, mamellons</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>mongetes tendres</i>
papallona	<i>voliana</i>
marieta	<i>huriol, marieta</i>
ratapinyada	<i>rampenac, voliac</i>
sargantana	<i>sargantilla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	<i>gormanda</i>
baldufa	<i>macarulla, baldufa</i>

ALTRES

mirar: agüitar	jo visc: jo visc[u]
tipus de cargols: cargol bové i monja	esmorzar: fer beguda
hem anat: am nat	institut: anstitut
el: lu	feina: fenyà
ningú: dingú	problema: problem[e]
ella jove: ella jov[ã:]	espera't: aspera't
tolva	epidèmia: apadèmia
lloc: pestu, puestu	igual: igol
alcalde: arcalde	rifi rafe
nascut: naixut	Allí
de vegades: de vades	voldràs, voldries: vulràs, vulrís
aquests: aquestus	borratxera: trola
casualitat: cusulitat	renec: cordons!
aqueixes	tenir por, amgúnia: tenir escrúpol
d'altres: d'atres	hospa
bé: benu	cinquanta: cinquanta
vivien: visquiven	aquests: aquestus
guardar: gurdar	paller/a: cobert i porxo
defensar-nos: defensa'ns	llavors (adv): llavors, llavoras, davores, davorens
volia, tenia: voli, teni	no hi havíem anat: no hi víum nat

NAVÈS 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[e]	ella mirav[e]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumátə], [tumákə]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	[u]elles
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[ɔŋga]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	
pi rojalet	pi r[ɔʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	closca
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	rafaixar
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	x[u]f[u]gor

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[és]s	m[é]s	m[és]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	enxiquillir
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	b[ɔ]nb[ó]
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	∅
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ø]d[r]olics f[rø]d[u]lics	f[rø]d[u]lics	fudulics
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	xiurons
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]anit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[ij]a	plo[ij]a plo[βi]a	plo[βi]a	
jo bevia	jo be[ij]a	jo be[ij]a jo be[βi]a	jo be[βi]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo minjaré

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>estandill, suja</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols, bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>andiot</i>
porc	<i>porc, porcell</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>falceta</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>tavelles de fesols</i>
papallona	<i>voliana</i>
marieta	<i>marieta</i>
ratapinyada	<i>rampenat, rampenar</i>
sargantana	<i>sangrastalla</i>
porc senglar	<i>porc fer, jabalí</i>
forca	<i>forca</i>
gormanda	<i>gormanda, pescadora, espàtua</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

ALTRES

pèsols: pésols	igual: igol	mossegar-la, mossegar-se: mossega-la, mossegassa	soroll: sarambori
moldre, vendre, aprendre: molre, venre, apenre	ben mort: bin mort	boira: broma plana	disgust: dasgust
a mitges: a mijas	bé: benu	jo albiro: jo ubiru	el terme: luterma
fins que: mitja que	deixar: dixar	posar-se: posat-sa	balma: bauma
tallet, soroll: taiet, suroi	migdiada: mandiada	estacàvem, tibàvem: estacàvum, tibàvum	malgastar: gabanyar
feina, cuinar: fenyà, cunyar	guardar, guanyar, guàrdia: gurdar, gunyar, gòrdia	bo i neta: bou neta	passar la tarda: fer vetllada
cec: cegu	guardaboscós: gordaboscós	motor: mutort	més: mè
mirar: güitar	ens diem (nom): ens posem	menester	llavors (adv): allavoras
Guilanyà: Galinyà	acaba: termina	experimentar-se: experimentassa	principalment: prancipalment
Marsinyach: Marsanyach	lloc: pestu, puestu	salamandra: salamàndria	eines i materials: tova (totxo) cavallons arreis jou morrió garrot (per fer garbes) garba vencill (manat de blat per trossar la garba)
canviat: cunviat	altre: atra, atru	interessa: antaressa	
us ho fareu: s'hu fareu	cuidar-me'n: cuida-ma'n	pedregada: patragada	
en acabat: en cabat	diumenge: dumenja	no ha anat: nanat	
s'escapa: s'esquitlla	primer esmorzar: desdejuni i torrada	ennuolat: nugulat	
seient: seti, escambell	berenar: beguda	renecs: cagumdeuna, mecagumdé, mecagumdés, votuadeuna, cagumdedeuna	
marca a la pell: nyafra	canti d'aigua: cantaret		

NAVÈS 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɣa]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	closca
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	arrepenjat
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[és]s	m[é]s	m[és]s	
nét	n[ét]t	n[é]t	n[ét]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[re]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[j]igrons	[j]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]anit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[ij]a	plo[ij]a plo[βí]a	plo[βí]a	
jo bevia	jo be[ij]a	jo be[ij]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>Gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>Suja</i>
gripau	<i>Grपाल</i>
núvols	<i>Núvols</i>
timó	<i>Timó</i>
pèsols	<i>Pèsols</i>
gall dindi	<i>gall indi</i>
porc	<i>porc, porcells</i>
ocells	<i>Ocells</i>
falç	<i>falç, volant</i>
pomera	<i>Pomera</i>
mongetes	<i>Mongetes</i>
papallona	<i>papallona, voliana</i>
marieta	<i>Marieta</i>
ratapinyada	<i>Rampenat</i>
sargantana	<i>Sargantana</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>Forca</i>
gormanda	<i>Escorredora</i>
baldufa	<i>Baldufa</i>

ALTRES

cagum l'ou
església: iglésia
a veure: viam
abans: a la primitiva

ODÈN 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmfu]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[e]	ella mirav[e]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumátə]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	[oé]lles
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɣa]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	pi r[uʒə]let
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[és]s	m[és]s	m[és]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	∅
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llango[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	fasu
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βi]a	plo[βi]a	[pluíβi], [pluíβe]
jo bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βi]a	jo be[βi]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo minjaré

LÈXIC

ALTRES

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols, bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>gall dindi, andiot</i>
porc	<i>porc i porcell</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>volant, falç</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>mongetes, fesols, tavelles</i>
papallona	<i>voliana</i>
marieta	<i>huriol</i>
ratapinyada	<i>rampenat, rampenar</i>
sargantana	<i>sargantilla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	<i>gormanda, escorredora</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

aiguats: aigats	Lladurs: Ladurs
néixer: neixir	lloc: pestu
guardar: gurdar	hi veig poc: sóc molt faltat de vista
després: demprés	altres: datrus
guanyant: gunyant	esglèsia: iglesia
els, el: lus, lu	des del camp: al camp estant
migdia: matdia	moldre: molre
mirar: agüitar	havia: havi
tenia: tenive	ell estalvia: ell estuvia
diries: dirís	allà: allí
berenar: fer la beguda	llavors (adv): allavores/llavores
igual: igol	vivia: visquivi
és: é	Pallera

ODÈN 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmfo]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[e]	ella mirav[e]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tomátə]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	moixons
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	avispa
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	ambistida
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[ɔŋga]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	
pi rojalet	pi r[ɔʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	closca
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	roc de riu
soroll	s[er]oll s[or]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[ə]dó r[u]dó	r[ə]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	arr[e]f[e]ixar
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[e]gor

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	coves o forats de pedra
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]janit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[l]p	t[áw]p	t[áw]p ta[l]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	[fáso]
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[ij]a	plo[ij]a plo[βi]a	plo[βi]a	[ploíβe]
jo bevia	jo be[ij]a	jo be[ij]a jo be[βi]a	jo be[βi]a	∅
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo minjaré

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>gall dindi</i>
porc	<i>porc i garrins</i>
ocells	<i>moixons</i>
falç	<i>volant, falç</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>mongetes tendres, tavelles de fesols</i>
papallona	<i>voliana</i>
marieta	<i>huriol</i>
ratapinyada	<i>voliac</i>
sargantana	<i>sargantilla</i>
porc senglar	<i>porc fer, porc singlar</i>
forca	<i>forca</i>
gormanda	<i>gormanda, rasera</i>
baldufa	<i>balldufa</i>

ALTRES

cuiner: cunyé	galledes: galletes
cuina: cusina o cunya	feien (fotien): fomiven
pastís: pastel	ahir veia: ahir [bie]
veritat: viritat	mirava: agüitava
dues vegades, dos cops: dos camins	bé: benu
sortia: sortive	tirar-se: tiràs
el gos ja bordava: lo gos ja gurdolave	acluques els ulls: cucles los ulls
lloc: puèstu	els altres: los atres
petita: pitita	Llavors: allavons
guarderia: gurderia	després: después
feina: fenyà	obrir: aubrir
peücs: piücs	diumenge: domenge
escola: estudi	enamorar: nimorar
feien dir: feven dir	Olives: aulives
valdria més: valdrí més	no li vague
queia: caíve	reculant: cularreres
hospital: aspital	pallera
Isidre: asidru	llavors (adv): allavons, llavons
veia: vive	Sant Quintí: San Cantí
donaven: donaen	

OLIUS 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmfu]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[e]	ella mirav[e]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	encavallada
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɣa]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	
pi rojalet	pi r[ɔza]let	pi r[əzu]let	pi r[əzu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[∅]es	llenti[∅]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[j]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[j]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[∅]t	llango[∅]t	llango[s]t	
aquest	aque[∅]t aque[s]t	aque[∅]t	aque[∅]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[re]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[j]igrons	[j]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[d3]ons	mi[tj]ons	mi[d3]ons	
corretja	corre[d3]a	corre[tj]a corre[3]a	corre[d3]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ɸ]	podr[é]	podr[é]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovía	pl[o]ja	pl[o]ja pl[o]βíja	pl[o]βíja	
jo bevia	jo be[l]ja	jo be[l]ja jo be[βí]ja	jo be[βí]ja	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

ALTRES

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa</i>
sutge	<i>estaldill</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols/ bromes</i>
timó	<i>timó/ farigola</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>indiot</i>
porc	<i>porc / mamallons</i>
ocells	<i>[u]cells</i>
falç	<i>volant / falseta</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>mongetes</i>
papallona	<i>voliana / papallona</i>
marieta	<i>huriol / marieta</i>
ratapinyada	<i>"ratpenat"</i>
sargantana	<i>sargantana</i>
porc senglar	<i>porc fer/senglar</i>
forca	<i>forca</i>
gormanda	<i>gormanda / escurradera</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

canalla: quitxalla	rabiüda: rabina
sabates fetes amb pneumàtics: barques	fer trapelleries: fer murrieries, tremenderies
verí: verénu	crits: brams
no porta res a sobre: va esporret	Bofetada: guixa, mastegot, pinya, fava
molestar: arruixegar	veu ronca: veu enrogallada
devia estar: deia estar	enlloc: envès
fraccions (matemàtiques): quebrats	espartenyas: barques (fetes amb sola de pneumàtic que es feien ells)
caram: recony	pinya, cop: guixa
anant xerrant: 'nan xerrant	pallera
molestar: esburxegar	llavors (adv): allavons
espantat: acollonit	

OLIUS 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmfu]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[e]	ella mirav[e]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumákə]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	moixons
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[on]ga]nissa	ll[ə]ngu]nissa	ll[ə]ngu]nissa	
pi rojalet	pi r[oz]a]let	pi r[ə]z]u]let	pi r[ə]z]u]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	closques
codolell	c[oð]o]ll	c[uðəð]o]ll	c[uðu]o]ll	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	enraona
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[∅]es	llenti[∅]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[∅]t	llango[∅]t	llango[s]t	
aquest	aque[∅]t aque[s]t	aque[∅]t	aque[∅]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrons	[j]igrons	[j]igrons	[s]igrons	
mitjons	mi[d3]ons	mi[tj]ons	mi[d3]ons	
corretja	corre[d3]a	corre[tj]a corre[3]a	corre[d3]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[l]p	t[áw]p	t[áw]p ta[l]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ɸ]	podr[é]	podr[é]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[e]n	
plovia	plɔ[j]a	plɔ[j]a plo[β]a	plɔ[β]a	
bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[β]a	jo be[β]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	minjaré

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama, pantorrilla</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>andiot, gall dindi</i>
porc	<i>porc, porcell</i>
ocells	<i>moixons</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>tavelles de mongetes</i>
papallona	<i>voliana, papallona</i>
marieta	<i>marieta, buriol</i>
ratapinyada	<i>voliac</i>
sargantana	<i>sargantalla</i>
porc senglar	<i>porc fer, jabalí</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	∅
baldufa	<i>rutlla</i>

ALTRES

xerrar: enraonar	posés: posessa fes: fessa tinguéssim, fessim: tinguessam, fessam
paller i pallera, són coses diferents	
mira tu: agoita	m'havia: em vi
escorxador: matadero	tindriem: tindrim, tinrim
apuntaven, pagaven, marcaven: apuntaen, pagaen, marcaen	Cooperativa: cumparativa
altre: atre	primer esmorzar: la torrada, el beure
Lladurs: Ladurs	terra moll de la matinada: aigualada
calor, xafogor: boxorno	lloc: puestu
a finals: raders	darrera: radere

PINELL DEL SOLSONÈS 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmfu]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumátə]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	[bərə]nar
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[on]ga)nissa	ll[ə]ngu)nissa	ll[ə]ngu)nissa	
pi rojalet	pi r[oz]alet	pi r[ə]zulet	pi r[ə]zulet	pi r[e]zulet
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	clasques
codolell	c[oð]oll	c[uðəð]oll	c[uðul]oll	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	arrapenjar
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	b[o]mb[ó]
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ø]d[r]olic f[rø]d[u]lics	f[rø]d[u]lics	f[ø]r[d[u]lics
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]janit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[l]p	t[áw]p	t[áw]p ta[l]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	
jo bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo minjaré

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama, panturrilla</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>gall dindi</i>
porc	<i>porc i porcell</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>falç</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>mongetes tendres</i>
papallona	<i>voliana</i>
marieta	<i>marieta</i>
ratapinyada	<i>"rampenat"</i>
sargantana	<i>"sargantalla"</i>
porc senglar	<i>porc fer, jabalí</i>
forca	<i>forca pallerà</i>
gormanda	<i>gormanda, escurredora</i>
baldufa	<i>baldufa</i>

ALTRES

oncles: uncles
cinquè: quint
cognom: comnom
diumenge: domenge
llocs: puestos
treure la pela de fora les ametlles: esquetllar ametlles
bé: bueno
altre: atre
escola: col·legit
juguar a la tarana
aquests: aquestos
després: después
hi havia: hi vie
doncs en fi: pues en fin
pallera
llavors (adv): allivons, llavons

PINELL DEL SOLSONÈS 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	trumfo
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	jo mira[jə]
ella mirava	ella mirav[e]	ella mirav[e]	ella mirav[ə]	ella mira[je]
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumátik]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	[əw]runetes
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	moixons
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[on]ga]nissa	ll[ə]ngu]nissa	ll[ə]ngu]nissa	ll[ing]u]nissa
pi rojalet	pi r[on]za]let	pi r[ə]zu]let	pi r[ə]zu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	clasca
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	enxicallir
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	dónen
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]janit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	[pluíβe]
jo bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	jo vai beure
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo minjaré

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>gall indi</i>
porc	<i>porc, porcells</i>
ocells	<i>moixons</i>
falç	<i>falceta</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>tavelles de fesol</i>
papallona	<i>voliana</i>
marieta	<i>buríol, marieta</i>
ratapinyada	<i>rampenat</i>
sargantana	<i>sargantilla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca</i>
gormanda	<i>gormanda</i>
baldufa	<i>baldufa</i>

ALTRES

patata: trumfo
estar-nos: estans
dèiem: díem
anàvem: naiem
estrényer: enxicallir
preguntava: preguntae
bé: buenu
diumenge: dumenge
s'enganxa: s'apegue
expressió: ai coi
guanyador: gunyador
què vols que et digui: què vols quetdiga
paller
llavors (adv): allavons

PINÓS 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumákə]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[on]ga]nissa	ll[əngu]nissa	ll[əngu]nissa	
pi rojalet	pi r[ɔza]let	pi r[əzu]let	pi r[əzu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	clofolla
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	rafaixat
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[∅]es	llenti[∅]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	pallissa
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[i]	cor cor ^[i]	
mar	mar	mar mar ^[i]	mar mar ^[i]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[∅]t	llango[∅]t	llago[s]t	
aquest	aque[∅]t aque[s]t	aque[∅]t	aque[∅]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[l]p	t[áw]p	t[áw]p ta[l]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	fagi
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	
bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[β]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>cama</i>
sutge	<i>suja</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>boires</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>gall dindi</i>
porc	<i>porc, porcell</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>mongetes</i>
papallona	<i>papallona</i>
marieta	<i>marieta</i>
ratapinyada	<i>rampenat</i>
sargantana	<i>sargantana</i>
porc senglar	<i>porc siglar</i>
forca	<i>forca</i>
gormanda	<i>escorredora</i>
baldufa	<i>baldufa</i>

ALTRES

aigües: aigues
escolapis: escolapios
església: iglésia
pollastre: poiastre
dèiem: déium
altre: atra
darrera: radera
fins i tot: hasta
erb i veça
pallissa
llavors (adv): llavora, allavoras

PINÓS 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumátə]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɣa]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	closques
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	quadradells
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estretir
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	∅
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[i]	cor cor ^[i]	
mar	mar	mar mar ^[i]	mar mar ^[i]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]janit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	
bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[β]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo minjaré

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>pantorrilla</i>
sutge	<i>suja, sarrill</i>
gripau	<i>grupal</i>
núvols	<i>núvols</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>gall indi</i>
porc	<i>porc, garrins</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomer pomera</i>
mongetes	<i>mongetes tenres</i>
papallona	<i>papallona</i>
marieta	<i>marieta</i>
ratapinyada	<i>rampenac</i>
sargantana	<i>sargantalla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	<i>gormanda</i>
baldufa	<i>baldufa</i>

ALTRES

diumenge: dumenge
recolzat a la paret: apuntalat, reposat
tendre: tenre
setmana: samana, saumana
terrestre: terrestre
verinoses: varenoses
verí: vareno
estrényer: estretir
arrafaixat: apoiat, apuntalat
altre: atra
anirem: anarem
presentar-se: prasantàs
pallera
llavors (adv): llavons, llavorans, davons, davorans

RINER 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumákə]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɣa]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	clafoll
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	enxiuillir
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[∅]es	llenti[∅]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[∅]t	llango[∅]t	llago[s]t	
aquest	aque[∅]t aque[s]t	aque[∅]t	aque[∅]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	
bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>bessons, panxa de la cama</i>
sutge	<i>suja</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>gall dindi</i>
porc	<i>porquet, mamallons</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>tavelles de mongetes tendres</i>
papallona	<i>papallona</i>
marieta	<i>marieta</i>
ratapinyada	<i>rampenat</i>
sargantana	<i>sargantilla, sargantana</i>
porc senglar	<i>porc senglar</i>
forca	<i>forca paller</i>
gormanda	<i>gormanda</i>
baldufa	<i>baldufa, bitlla</i>

ALTRES

nostre: nostru
bé: benu, buenu
forca (de dues pues) és per agafar les garbes
forca paller (5 pues)
és clar: estaclar
d'altras: datras
cabina del camió: gabina
meva: mea
des da luego
Hi havia: a hi havia
mira: goita
paller
llavors (adv): adavoras, allavoras

RINER 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	[tumákə]
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɣa]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	pi r[uʒə]let
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	closca
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
llentilles	llenti[λ]es	llenti[∅]es	llenti[∅]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	llangosta
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[∅]t	llango[∅]t	llago[s]t	llangosta
aquest	aque[∅]t aque[s]t	aque[∅]t	aque[∅]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]a nit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	
bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>sutge</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>gall indi, pavo</i>
porc	<i>porc, mamallons</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>mongetes tendres</i>
papallona	<i>voliana</i>
marieta	<i>buríol</i>
ratapinyada	<i>rampenat/rampenac</i>
sargantana	<i>sargantana</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca pallera</i>
gormanda	<i>escorredora</i>
baldufa	<i>baldufa</i>

ALTRES

llangardaix: llagardo
enforantagada
jaure
molt menjar: tiberi
cridar l'atenció: llamar l'atenció
enamorat: animorat
pallera, cobert
llavors (adv): llavors, llavons, allavores

SANT LLORENÇ DE MORUNYS 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúmfu]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[ɛ]t	tomàqu[ɛ]t	tomàqu[ə]t	[tumácə]
dotze	dotz[ɛ]	dotz[ɛ]	dotz[ə]	
vespre	vespr[ɛ]	vespr[ɛ]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[ɛ]	diumeng[ɛ]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[ɛ]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[ɛ]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	[ué]lles
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɣa]nissa	ll[əngu]nissa	ll[əngu]nissa	
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	clasca
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	pedres de riu
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	rapanjar
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	b[ã]mb[ó]
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	∅
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	dentilles
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	ci[k]rons
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]janit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	
jo bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>estalding</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>p[é]sos</i>
gall dindi	<i>gall indio</i>
porc	<i>porc i porcell</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomera</i>
mongetes	<i>tavelles de mongeta</i>
papallona	<i>papallona</i>
marieta	<i>marieta</i>
ratapinyada	<i>rampenar</i>
sargantana	<i>sargantana, sagrastalla</i>
porc senglar	<i>porc singlar</i>
forca	<i>forca</i>
gormanda	<i>gormanda</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

ALTRES

decidir: dasadí
tot el dia: tot lu dia
plovia: pluví
l'altre: l'atre
anar malament: anar maldades
noi, xicot: sagal
cap al final: a la raderia
amagar-se: guardar-se
llavors (adv): llavons
paller/a: porxo

SANT LLORENÇ DE MORUNYS 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	[trúm̩fu]
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ɛ]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[ɛ]t	tomàqu[ɛ]t	tomàqu[ə]t	
dotze	dotz[ɛ]	dotz[ɛ]	dotz[ə]	
vespre	vespr[ɛ]	vespr[ɛ]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[ɛ]	diumeng[ɛ]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[ɛ]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[ɛ]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	[u]elles
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[on̩ga]nissa	ll[əngu]nissa	ll[əngu]nissa	
pi rojalet	pi r[ɔza]let	pi r[əzu]let	pi r[əzu]let	∅
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	closca
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	rocs de riu
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	arrapenjar
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	∅
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[j]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[j]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[t]	cor cor ^[t]	
mar	mar	mar mar ^[t]	mar mar ^[t]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	xicolata
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]janit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[e]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	
jo bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo minjaré

LÈXIC

ALTRES

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa, múscul</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>p[é]sols</i>
gall dindi	<i>gall indi</i>
porc	<i>porc i porcell</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>volant</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>tavelles</i>
papallona	<i>papallona, voliana</i>
marieta	<i>marieta</i>
ratapinyada	<i>rampenat</i>
sargantana	<i>sargantana</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forqueta</i>
gormanda	<i>pescadora</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

llangardaix: llargandaix	la mà: la manu
diumenge: dumenge	li van encomanar a ell: ell es va encomanar un mal
havien fet: vin fet	oncle: uncli
inserso: ansersio	molestar: desturbar
berenar: beguda	rellotge: relotge
pallera: perxe	la perseguíem: l'ampaitavom
abans: antas	només: mès
oïda: uïdu	prou: [prów] i [prów]
verbs: verbus	MARIETA: marieta vola vola que demà plourà, nevarà marieta volarà. (23:10)
floronco: fluronc	
tenia: teni	
no hi havia llets	
lleteria: lexeria	milicians: malecianus
tifus: tífuls	guardava, amagava: gurdave, magave
carallot: cafre	mitja presa: mi[3]a presa
voldria: volrrie	jo hi tornés: jo hi tornessa
camisa de dia	paller
llavors (adv): allavores	

SOLSONA 1

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[e]	ella mirav[e]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[onɣa]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[unɣu]nissa
pi rojalet	pi r[oʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	ap[ujá]t
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	∅
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[i]	cor cor ^[i]	
mar	mar	mar mar ^[i]	mar mar ^[i]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	llangost
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]janit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	
jo bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	jo va[j] beure
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo minjaré

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panxa de la cama</i>
sutge	<i>xuxa, estaldill</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>gall indi</i>
porc	<i>porquet i mamelló</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>falç</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>mongeta tendra</i>
papallona	<i>papallona</i>
marieta	<i>marieta</i>
ratapinyada	<i>voliac</i>
sargantana	<i>sargantina, sargantalla</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca</i>
gormanda	<i>gormanda, espumadera</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

ALTRES

àpat: àpet
escrivia el cognom amb s: es posava amb s
cognom: apallidu
ells reien: ells rien
he viatjat poc: sóc poc viatjada
d'altres: d'atres, atres
vivíem, tenia servien: vivim, tení, servim
després: después
telèfon: talèfanu
nosaltres: naltres
lloc: puestu
aquesta paraula: aqueta paraula
volguéssiu: volguéssau
aiguarent: aigurdent
a veure: vere
darrera: radere
paller
llavors (adv): allavons, llavons

SOLSONA 2

VOCALISME ÀTON

PARAULES	NORD- OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
tarda	tard[ɛ]	tard[ã:]	tard[ə]	
migdia	migdi[ɛ]	migdi[ã:]	migdi[ə]	
patata	patat[ɛ]	patat[ã:]	patat[ə]	
jo mirava	jo mirav[ɛ]	jo mirav[ã:]	jo mirav[ə]	
ella mirava	ella mirav[e]	ella mirav[e]	ella mirav[ə]	
tomàquet	tomàqu[e]t	tomàqu[e]t	tomàqu[ə]t	
dotze	dotz[e]	dotz[e]	dotz[ə]	
vespre	vespr[e]	vespr[e]	vespr[ə]	
diumenge	diumeng[e]	diumeng[e]	diumeng[ə]	
llebre	llebr[e]	llebr[ã:]	llebr[ə]	
febre	febr[e]	febr[ã:]	febr[ə]	
conill	c[o]nill	c[u]nill	c[u]nill	
esmorzar	esm[o]rzar	esm[u]rzar	esm[u]rzar	
ovelles	[o]velles	[əw]velles [u]velles	[u]velles	
orenetes	[o]renetes	[əw]renetes [u]renetes	[u]renetes	
ocells	[o]cells	[əw]cells [u]cells	[u]cells	
llengua	lleng[wɛ]	lleng[ã:] lleng[wã:]	lleng[ə] lleng[wə]	
aigua	aig[wɛ]	aig[ã:] aig[wã:]	aig[ə] aig[wə]	
vespa	[a]vespa	[ə]vespa	vespa	
nous	[a]nous	[ə]nous	nous	
bastida	[am]bastida	[əm]bastida	bastida	
berenar	[bere]nar	[brə]nar	[brə]nar	[bərə]nar
cargol	[kara]gol	[kər]gol	[kər]gol	
llonganissa	ll[ɔŋga]nissa	ll[əŋgu]nissa	ll[əŋgu]nissa	
pi rojalet	pi r[ɔʒa]let	pi r[əʒu]let	pi r[əʒu]let	
clofolla	cl[o]folla	cl[ə]folla	cl[ə]folla	closques
codolell	c[oðol]ell	c[uðəð]ell	c[uðul]ell	
soroll	s[or]oll s[er]oll	s[ur]oll s[ir]oll s[ə]roll	s[ur]oll s[ir]oll	
rodó	r[o]dó r[e]dó	r[u]dó r[ə]dó	r[u]dó	
“arrofaixar”	arr[o]faixar	arr[ə]faixar	arr[ə]faixar	arrepenjat
xafogor	xaf[o]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	xaf[ə]gor xaf[u]gor	

VOCALISME TÒNIC

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
vam	v[á]m	v[é]m	v[á]m	
neda	n[é]da	n[á]da	n[é]da	
xerra	x[é]rra	x[á]rra	x[é]rra	
més	m[é]s	m[é]s	m[é]s	
nét	n[é]t	n[é]t	n[é]t	
pera	p[é]ra	p[é]ra	p[é]ra	
conèixer	con[é]ixer	con[é]ixer	con[é]ixer	
estrènyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	estr[é]nyer	
mossèn	moss[é]n	moss[é]n	moss[é]n	
cadena	cad[é]na	cad[é]na	cad[é]na	
ceba	c[é]ba	c[é]ba	c[é]ba	
bombó	bomb[ó]	bomb[ó]	bomb[ó]	
móra	m[ó]ra	m[ó]ra	m[ó]ra	
jonc	j[ú]nc	j[ú]nc	j[ó]nc	
dòlmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	d[ó]lmens	
maduixa	mad[ú]ixa	mad[ó]ixa mad[ú]ixa	mad[ú]ixa	
guatlla	[gwá]tlla	[gó]tlla	[gó]tlla [gwá]tlla	
dos quarts de quatre	dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	dos [kó]rts de [kó]tre dos [kwá]rts de [kwá]tre	
quant	[kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	[kó]nt [kwá]nt	

CONSONANTISME

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
lentilles	llenti[λ]es	llenti[ø]es	llenti[ø]es	
cella	ce[λ]a	ce[j]a	ce[j]a	
paller	pa[λ]er	pa[λ]er	pa[λ]er pa[j]er	
vermell	verme[λ]	verme[λ]	verme[λ] verme[j]	
millor	mi[λ]or	mi[λ]or	mi[λ]or mi[j]or	
bitlles	bit[λ]es	bit[λ]es	bit[λ]es bit[j]es	
cabells	cabe[λ]s	cabe[λ]s	cabe[λ]s cabe[j]s	
espatlla	espat[λ]a	espat[λ]a	espat[λ]a espat[j]a	
caixa	ca[ij]a	ca[j]a	ca[j]a	
faixa	fa[ij]a	fa[j]a	fa[j]a	
cor	cor	cor cor ^[i]	cor cor ^[i]	
mar	mar	mar mar ^[i]	mar mar ^[i]	
llagost	lla[ŋ]got	lla[ŋ]got	llagost	
magrana	ma[ŋ]grana	ma[ŋ]grana	magrana	
xocolata	[tj]ocolata	[tj]ocolata	[j]ocolata	
panxa	pan[tj]a	pan[tj]a	pan[j]a	
llagost	llango[ø]t	llango[ø]t	llago[s]t	
aquest	aque[ø]t aque[s]t	aque[ø]t	aque[ø]t aque[s]t	
fredolics	f[re]d[o]lics	f[ə]d[r]olics f[rə]d[u]lics	f[rə]d[u]lics	
cigrans	[j]igrans	[j]igrans	[s]igrans	
mitjons	mi[dʒ]ons	mi[tj]ons	mi[dʒ]ons	
corretja	corre[dʒ]a	corre[tj]a corre[ʒ]a	corre[dʒ]a	
bona nit	bo[n]a nit	bo[r]janit	bo[n]a nit	
talp	t[áw]p ta[lj]p	t[áw]p	t[áw]p ta[lj]p	

MORFOLOGIA

PARAULES	NORD-OCCIDENTAL	SOLSONÍ	CENTRAL	ALTRES
jo canto	jo cant[o]	jo cant[u]	jo cant[u]	
podreix	podr[ij]	podr[éj]	podr[éj]	
faci	faci	faci fa[sã:] faigui	faci	
anessin	anessin	anessin aness[e]n	anessin aness[ə]n	
plovia	plo[j]a	plo[j]a plo[βí]a	plo[βí]a	
bevia	jo be[j]a	jo be[j]a jo be[βí]a	jo be[βí]a	
jo menjaré	jo menjar[é]	jo menjar[é]	jo menjar[é]	

LÈXIC

PARAULA	
gat	<i>gat</i>
tou de la cama	<i>panturrilla</i>
sutge	<i>estaldiny</i>
gripau	<i>grapal</i>
núvols	<i>núvols, bromes</i>
timó	<i>timó</i>
pèsols	<i>pèsols</i>
gall dindi	<i>gall dindi</i>
porc	<i>porc i mamellons</i>
ocells	<i>ocells</i>
falç	<i>falç, volant</i>
pomera	<i>pomer</i>
mongetes	<i>mongetes tendres</i>
papallona	<i>papallona</i>
marieta	<i>marieta</i>
ratapinyada	<i>ratpenat</i>
sargantana	<i>sargantana</i>
porc senglar	<i>porc fer</i>
forca	<i>forca</i>
gormanda	<i>gormanda</i>
baldufa	<i>rutlla</i>

ALTRES

darrera vegada: radera
en acabat: en cabat
tenia: teni
haver: tinguer
poguéssim: poguéssam
buenu
semblava: semblae
fèiem: féem
nosaltres: natres
llavors: allavons, llavons
pallera
llavors (adv): allavons